

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله چهاردهم

پایه یازدهم

۰۴/اردیبهشت/۱۴۰۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی	یازدهم
ریاضی	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه	فصل ۳ (درس ۱) صفحه ۵۵ تا ۶۲
زبان و ادبیات فارسی	۱۵	۱۱	۲۵	۱۵ دقیقه	درس ۱۰ و ۱۱ صفحه ۷۹ تا ۹۴
علوم اجتماعی	۱۰	۲۶	۳۵	۱۰ دقیقه	درس ۱۳ و ۱۴ صفحه ۱۰۵ تا ۱۲۳
روانشناسی	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه	درس ۸ صفحه ۱۸۶ تا ۲۰۶
زبان عربی	۱۵	۴۶	۶۰	۱۵ دقیقه	درس ۶ صفحه ۷۷ تا ۹۰
تاریخ	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه	درس ۱۳ و ۱۴ صفحه ۱۳۵ تا ۱۵۸
جغرافیا	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه	درس ۱۰ صفحه ۱۲۷ تا ۱۴۱
فلسفه (۱)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰ دقیقه	درس ۱۰ صفحه ۷۶ تا ۸۲
مجموع	۹۰ سؤال			۹۵ دقیقه	—

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	محمد اسکندری یگانه - علی شهرابی کارشناس علمی: میثم حصارکی	علی شهرابی
علوم و فنون ادبی	محمدعلی دولت خواهی - عارفه سادات طباطبایی نژاد - حسینعلی موسی زاده کارشناس علمی: بهناز رجبی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه
جامعه شناسی	الهام رضایی کارشناس علمی: فرناز سلیمانی	فروغ نجمی تیموریان
روانشناسی	مهدی جاهدی کارشناس علمی: مهدی پارچه باف دولتی	مهدی جاهدی
عربی، زبان قرآن	موسی کاظم غلامی کارشناس علمی: محمدصادق خادم	موسی کاظم غلامی
تاریخ	بهروز یحیی کارشناس علمی: حبیبه محبی	بهروز یحیی
جغرافیا	سعید بهروزی فر - الهه ریاحی نسب کارشناس علمی: حبیبه محبی	سعید بهروزی فر - الهه ریاحی نسب
فلسفه (۱)	نگین تربتی سنجانی - علی سلوکی - مجید قدرتی پور کارشناس علمی: محمدرضا شریفی	مجید قدرتی پور

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاچانپور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

دفعتر چه سؤالات آزمون های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینش ها، نوع صفحه آرایی، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه ترین حالت به دفترچه سؤالات کنکور سراسری طراحی می شود.

ریاضی و آمار یازدهم

۱- جاهای خالی با کدام گزینه به درستی پر می‌شوند؟

«خط فقر درآمدي است که برای زندگی یک نفر در مورد نیاز است.»

(۱) بیشینه - سال (۲) بیشینه - ماه

(۳) کمینه - سال (۴) کمینه - ماه

۲- درآمد ماهانه یک خانواده ۵ نفره، ۳۹ میلیون تومان است. اگر خط فقر اعلام شده توسط دولت برای هر نفر در روز، ۳۲۰۰۰۰ تومان باشد، این خانواده باید حداقل چند میلیون تومان در ماه یارانه دریافت کند تا زیر خط فقر نباشد؟ (ماه را ۳۰ روز در نظر بگیرید.)

(۱) ۹ (۲) ۸

(۳) ۱۰ (۴) ۶

۳- اگر شاخص توده بدنی (نماتوپ) برای شخصی ۳۰ و وزن او ۹۰ کیلوگرم باشد، قد این شخص تقریباً چند سانتی متر است؟

(۱) ۱۶۰ (۲) ۱۷۳

(۳) ۱۸۵ (۴) ۱۹۸

۴- در یک منطقه از میان افراد ۱۶ ساله و بیشتر، تعداد ۳۶۰۰ نفر شاغل و ۹۰۰ نفر بیکار هستند. نرخ بیکاری در این منطقه کدام است؟

(۱) ۱۲ درصد (۲) ۱۸ درصد

(۳) ۲۰ درصد (۴) ۲۵ درصد

۵- جدول زیر درآمد خانواده‌هایی است که به طور تصادفی از یک جامعه آماری انتخاب شده‌اند. اختلاف میزان خط فقر به هر دو روش ممکن چند تومان است؟

ردیف	تعداد اعضای خانواده	درآمد ماهانه خانواده (میلیون تومان)
A	۴	۶۰
B	۲	۵۰
C	۳	۹۰
D	۱	۲۰

(۱) ۲۵۰۰۰۰ (۲) ۵۰۰۰۰۰

(۳) ۷۵۰۰۰۰ (۴) ۱۰۰۰۰۰۰

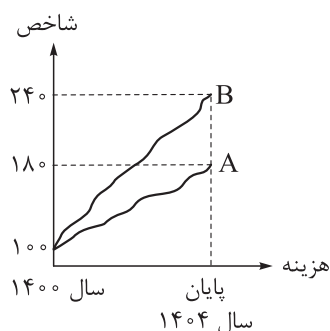
۶- فرض کنید نرخ تورم کالایی بین سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴، هر سال نسبت به سال قبل ۲۵ درصد بوده است. اگر قیمت این کالا در سال ۱۴۰۳ برابر با ۲۵۰ واحد پول باشد، قیمت آن در سال ۱۴۰۱ کدام بوده است؟

(۱) ۱۵۰ (۲) ۱۶۰ (۳) ۱۷۵ (۴) ۱۸۰

محل انجام محاسبات

۷- نمودار زیر مربوط به شاخص‌های هزینه انرژی (A) و تفریحات (B) خانواده آقای مستوفی است. اگر این خانواده در سال ۱۴۰۰ برای انرژی ۸۰ میلیون تومان و برای تفریحات ۱۱۰ میلیون تومان هزینه کرده باشد، مجموع این هزینه‌ها در پایان سال ۱۴۰۴ چند میلیون تومان است؟ (فرض کنید مقدار و کیفیت انرژی و تفریحات در دو سال یکسان باشند.)

(۱) ۴۰۲

(۲) ۴۰۴

(۳) ۴۰۶

(۴) ۴۰۸

۸- در یک زمان انگلیسی، از هر ۸ کلمه، یکی از کلمات دشوار محسوب می‌شوند. اگر به طور متوسط جملات این کتاب از ۱۰ کلمه تشکیل شده باشند، این زمان برای دانش‌آموزان چه پایه‌ای مناسب است؟

(۲) دهم

(۱) نهم

(۴) دوازدهم

(۳) یازدهم

۹- قیمت برنج و گوشت در سال پایه به ترتیب ۶۰ و ۱۳۰ هزار تومان و در سال ۱۴۰۴ به ترتیب ۳۰۰ و ۹۰۰ هزار تومان است. اگر شاخص بهای برنج و گوشت در سال ۱۴۰۴ برابر با ۶۰۰ و مقادیر مصرفی‌شان در هر دو سال به ترتیب a و ۴۰ کیلوگرم باشد، مقدار a کدام است؟

(۴) ۱۰۰

(۳) ۹۰

(۲) ۷۵

(۱) ۸۰

۱۰- در منطقه‌ای تعداد شاغلین از ۵ برابر تعداد بیکارها، ۹۲۰ نفر بیشتر است. اگر نرخ بیکاری این منطقه ۹ درصد باشد، جمعیت فعال این منطقه چند نفر است؟

(۴) ۲۰۰۰

(۳) ۱۸۰۰

(۲) ۱۶۰۰

(۱) ۲۵۰۰

علوم و فنون ادبی یازدهم

۱۱- کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی درباره سبک هندی، نادرست هستند؟
 (الف) سبک هندی از اوایل قرن دهم تا اواسط قرن دوازدهم هجری قمری رواج داشت.
 (ب) دایره واژگان شعر گسترش یافت و بسیاری از لغات ادبی قدیم از صحنه شعر رخت برپست.
 (ج) حکومت صفوی از آموزه‌های سنتی عرفانی بهره می‌برد، از این‌رو شاعران به اندرز و مضمون آفرینی و باریک‌اندیشی روی آوردند.

(د) لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان در این دوره به حوزه شعر و ادب وارد شد.
 (ه) استفاده از ردیف‌های کوتاه و خوش‌آهنگ نیز در شعر این دوره رایج است.

(۱) ب - ج - د (۲) الف - ج - ه

(۳) ب - ج - ه (۴) الف - د - ه

۱۲- کتاب‌های داده‌شده به ترتیب از کدام نویسندگان هستند؟

«عالم‌آرای عباسی، رشحات عین‌الحیات، جامع عباسی، محبوب القلوب، احسن‌التواریخ»

- (۱) شیخ بهایی، قاضی نورالله شوشتری، اسکندربیک ترکمان، شاه‌طهماسب صفوی، حسن‌بیگ روملو
- (۲) اسکندربیک ترکمان، قاضی نورالله شوشتری، شاه‌عباس، میرزا برخوردار فراهی، حسن‌بیگ روملو
- (۳) اسکندربیک ترکمان، علی بن حسین واعظ کاشفی، شیخ بهایی، میرزا برخوردار فراهی، حسن‌بیگ روملو
- (۴) شیخ بهایی، علی بن حسین واعظ کاشفی، شاه‌عباس، شاه‌طهماسب صفوی، اسکندربیک ترکمان

۱۳- کدام مورد از ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی نیست؟

- (۱) جمع‌یستن با «ات» که علاوه بر عربی در واژه‌های فارسی، ترکی و مغولی نیز به چشم می‌خورد.
- (۲) مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی
- (۳) آوردن تتابع اضافات در مقام تعارف و تمجید از بزرگان یا به سبب قرینه‌پردازی و موازنه
- (۴) استفاده از آیات، احادیث و عبارات عربی رواج بیشتر یافته است.

۱۴- کدام عبارت‌ها از ویژگی‌های شعر سبک هندی هستند؟

(الف) پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل از مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره است.

- (ب) زبان کوچه و بازار به شعر راه یافت و از این رهگذر روح تازه‌ای به زبان شعر دمیده شد.
- (ج) شعر سبک هندی شعر صورت‌گراست، نه معنی‌گرا و شاعران بیشتر به زبان توجه دارند.
- (د) زبان سبک هندی را باید زبان واقع‌گرا قلمداد کرد، زیرا زبان حقیقی مردم آن دوره است.
- (ه) شاعران این دوره، مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان را به شیوه خود بازگو می‌کردند.

(۱) ب - د - ه (۲) الف - د - ج

(۳) ب - ج - ه (۴) الف - ج - ه

۱۵- کتاب‌های داده‌شده مربوط به چه نوع نثری هستند؟

«شرنامة بدلیسی، حبیب‌السیر، کتب داراشکوه، عباس‌نامه، مجالس‌المؤمنین»

- (۱) ساده، بینابین، ساده، مصنوع، ساده
- (۲) بینابین، ساده، ساده، مصنوع، ساده
- (۳) ساده، ساده، بینابین، مصنوع، بینابین
- (۴) بینابین، بینابین، ساده، مصنوع، مصنوع

۱۶- وزن کدام ابیات دوری است و آن را به دو شکل می‌توان تقسیم‌بندی کرد؟

- الف) گر بزنی به خنجرم کز پی او دگر مرو
ب) من دست نخواهم برد الا به سر زلفت
ج) بهای روی تو بازار ماه و خور بشکست
د) مشغول عشق جانان گر عاشقی است صادق
- نعره شوق می‌زنم تا رمقی است در تنم
گر دسترسی باشد یک روز به یغمایی
چنان که معجز موسی طلسم جادو را
در روز تیرباران باید که سر نخارد

- (۱) ب - د
(۲) ج - ب
(۳) الف - ج
(۴) د - الف

۱۷- وزن مقابل کدام مصراع نادرست است؟

- الف) ای خواجه نمی‌بینی این روز قیامت را؟: مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن
ب) چمنی که تا قیامت گل او به بار بادا: فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن
ج) به یاد آر دلا تا چه خواب دیدی دوش: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلاتن
د) صبر کن ای دل که صبر سیرت اهل صفاست: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
ه) می‌نکند محرم جان محرم اسرار مرا: مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
و) اکنون که هفت بار طواف قبول شد: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

- (۱) ب - د - ج
(۲) ج - ه - و
(۳) الف - ه - ب
(۴) الف - ج - و

۱۸- به ترتیب چند مصراع در وزن «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» و چند مصراع در وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» سروده شده‌اند؟

- الف) در حلقه عشاق به ناگه خبر افتاد
ب) در رقص اندر آور جان‌های صوفیان را
ج) غرق است جانم بر درت در بوی مشک و عنبر
د) آواز تو جان‌افزا تا روز مشین از پا
- ه) باز آمد آن مهی که ندیدش فلک به خواب
و) ای دل اگر کم آبی کارت کمال گیرد
ز) چشم از پی آن باید تا چیز عجب ببند
ح) آتش بود فراق حقاً و آن زیادت

- (۱) دو - سه
(۲) سه - سه
(۳) سه - دو
(۴) دو - چهار

۱۹- کدام ابیات را به صورت ۴ تایی ۳ تایی می‌توان دسته‌بندی کرد؟

- الف) گر رخت خویش خواهد ما رخت او دهیمش
ب) سحر این دل من ز سودا چه می‌شد
ج) امروز دیدم یار را آن رونق هر کار را
د) باز رسیدند شاد زان سوی عالم چو باد
ه) جان و جهان چو روی تو در دو جهان کجا بود
- و) قلعها در آید ویرانه‌ها کنیمش
ز) آن برق رخسار و سیما چه می‌شد؟
ح) می‌شد روان بر آسمان همچون روان مصطفی
د) مست و خرامان و خوش سبزقبایان ما
و) گر تو ستم کنی به جان از تو ستم روا بود

- (۱) الف - ج
(۲) ب - ج
(۳) الف - د
(۴) د - ه

۲۰- در کدام گزینه، مصراع‌های روبه‌روی هم، هم‌وزن نیستند؟

- (۱) عقل از تو تازه بُود جان از تو زنده بُود: نیکو نگر که منم آن را که می‌نگری
(۲) ز چرخ اختر ربود ز نجم زیور گرفت: یکی بدین وزن و سنگ عیان به ناگه شود
(۳) ای خفته شب تیره هنگام دعا آمد: هرگز دل عشاق به فرمان کسی نیست
(۴) شده‌ام سپند حسنت وطنم میان آتش: فلکی چو آسمان‌ها که بدوست قصد جان‌ها

۲۱- همه ابیات به جز در وزن دوری سروده شده‌اند.

(۱) ای شه جاودانی وی مه آسمانی	چشمه زندگانی گلشن لامکانی
(۲) عید شد و عالمی کشته جولان تو را	تا که قبول اوفتد زین همه قربان تو را
(۳) چو صبحدم خندیدی در بلا بندیدی	چو صیقلی غم‌ها را ز آینه رندیدی
(۴) هر جور که بر عاشق بی‌سیم توان کرد	امروز بتم بر من سرگشته توان کرد

۲۲- وزن کدام گزینه «دولختی» نیست؟

(۱) نرسیدی به فهم خود ره عزم دگر گشا	به جهانی که نیستی مژه بر بند و در گشا
(۲) ز شور عشق تو گر ز عندلیبان شدم	ولی گرفتار بیداد رقیبان شدم
(۳) رو تَرُشی چرا؟ مگر صاف نبذ شراب تو؟	از پی امتحان بخور یک قَدح از شراب ما
(۴) چه کرده‌ام به جای تو که نیستم سزای تو	نه از هوای دلبران بری شدم برای تو؟

۲۳- کدام گزینه با بیت: «تو این عهده‌ی که با من بسته بودی / مگر بهر شکستن بسته بودی؟» قرابت مفهومی ندارد؟

(۱) نیست در خوی نیک‌رویان چرب‌نرمی را اثر	سرکشی در شمع افزون گردد از گیسوی چرب
(۲) گفتی که به وصل با تو همدم شدم	گو با که کجا شرم نداری همدم
(۳) رفت اما یادگاری بین ما جا مانده است	حسرت او بر دل ما، حق ما بر گردنش
(۴) بیزارم از وفای تو یک روز و یک زمان	مجموع اگر نشستم و خرسند اگر شدم

۲۴- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) به جان دوست که دشمن بدین رضا ندهد	که در به روی ببندند آشنایی را
(۲) همه سلامت نفس آرزو کند مردم	خلاف من که به جان می‌خرم بلایی
(۳) اگر تو جور کنی رأی ما دگر نشود	هزار شکر بگوییم هر جفایی را
(۴) دل افگار از غم دلدار خوش است	سینه ریش از ستم یار خوش است

۲۵- مفهوم کدام بیت با بیت «ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است / آماده باش گریه تلخ گلاب را» قرابت معنایی دارد؟

(۱) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت	آن خضر که فرخنده‌پیش نام نهادند
(۲) رازی که خطرکنندگان می‌دانند	در بازی خون برندگان می‌دانند
(۳) رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند	چنان نماند چنین نیز هم نخواهد ماند
(۴) ماهی از دریا چو بر صحرا فتد	می‌تپد تا بوک در دریا فتد

جامعه‌شناسی یازدهم

۲۶- به ترتیب علت، پیامد، علت و معنا یا مفهوم هر یک از عبارات‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

- تضعیف عزت و استقلال کشورهای اسلامی
- دوری از سنت‌های دینی و اسلامی در کشورهای مسلمان
- مرعوبیت و شیفتگی دولتمردان جوامع اسلامی در برابر فرهنگ غرب
- فقاقت

(۱) دوری مسلمانان از عمل به اسلام - قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و فناورانه غرب - در حاشیه قرار گرفتن عدالت و فقاقت - نهادها، قواعد، رویه‌ها و روابط میان آن‌ها

(۲) خودباختگی فرهنگی جوامع غربی - آسیب‌پذیری بیشتر در برابر غرب - تعامل عالمان دینی با آن‌ها براساس ضرورت - اصول و احکام الهی و دینی

(۳) مرعوبیت و شیفتگی دولتمردان جوامع اسلامی در برابر فرهنگ غرب - آسیب‌پذیری بیشتر در برابر غرب - قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی غرب - شناخت عمیق احکام الهی و پیروی از آن‌ها

(۴) قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی غرب - خودباختگی فرهنگی جوامع غربی - عدم شناخت عمیق احکام الهی و پیروی از آن‌ها - پیروی و تبعیت از احکام دینی

۲۷- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، درست و در مورد ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی نادرست است؟

(۱) همه آن‌ها، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند. - به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب، توجه کردند و حرکت‌ها و جنبش‌هایی را در مقابله با غرب به وجود آوردند.

(۲) در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود. - با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز نسبت به سلطه‌گری سیاسی و اقتصادی غرب، از فرهنگ خود شناخت عمیقی نداشتند.

(۳) همواره از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند. - خواستار استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی و به دنبال تغییر ساختار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

(۴) تا پیش از فروپاشی بلوک شرق، در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند. - بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند.

۲۸- هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه در ارتباط است؟

- بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.
- ریشه قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان
- علت حمایت دولت‌های استعمارگر غربی از منورالفکران غرب‌گرا
- نمونه‌ای از قدرت سکولاری در ایران

(۱) منورالفکران غرب‌گرا - اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها - از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی در این کشورها - آتاتورک

(۲) روشنفکران غرب‌گرا - اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها - ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید در جوامع اسلامی - محمدعلی فروغی

(۳) روشنفکران چپ - قدرت جهانی استعمار - تثبیت موقعیت خود در این کشورها - عبدالحسین تیمورتاش

(۴) منورالفکران غرب‌گرا - قدرت جهانی استعمار - جلوگیری از موفقیت بیدارگران اسلامی - رضاخان

۲۹- بخش اول عبارت‌های کدام گزینه به ترتیب درست و بخش دوم آن نادرست است؟

(الف) نخستین بیدارگران اسلامی کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب، توجه کردند. علی‌اکبر داور و عبدالحسین خان تیمورتاش از جمله چهره‌های بیدارگر در کابینه رضاخان بودند. (ب) حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت. استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر و عمل کردن مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌ساخت.

(ج) تدوین رساله‌های جهادیه، نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران است و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در جهان اسلام است.

(د) با شکل‌گیری استعمار و نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگری به موازات نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفت. نسل اول این جریان به «روشنفکران» و نسل دوم آن به «منورالفکران» شهرت یافتند.

(۱) «ب» - «ج» (۲) «الف» - «ج» - «د» (۳) «الف» - «ب» (۴) «الف» - «ب» - «د»

۳۰- به ترتیب «اعتراض نسل دوم غرب‌گرایان در کشورهای اسلامی به نسل اول»، «تفاوت نسل اول و دوم روشنفکران» و «مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غرب‌گرا» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد نظام‌های کمونیستی و سوسیالیستی شکل می‌گرفت. - منورالفکران طرفدار غرب و روشنفکران چپ مخالف غرب بودند. - عامل وحدت‌بخش برای جوامع اسلامی

(۲) به واسطه فاصله گرفتن آن‌ها از اسلام و اسلام‌ستیزی است و از نوع اعتراضاتی است که طی قرن نوزدهم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت. - نسل اول اندیشه‌های لیبرالیستی و سوسیالیستی و نسل دوم اندیشه‌های مارکسیستی و کمونیستی داشتند. - بی‌معنا و منفور

(۳) از جهت اسلام‌ستیزی یا گریز از اسلام نیست؛ بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری به وجود آمد. - منورالفکران غرب‌گرا برخلاف روشنفکران چپ، بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند. - عامل وحدت‌بخش برای جوامع اسلامی

(۴) به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی نیست؛ بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت. - نسل اول زیر نفوذ جریان‌های راست و نسل دوم تحت تأثیر جریان‌های چپ بودند. - بی‌معنا و منفور

۳۱- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

• منظور از واجبات نظامیه

• مصداق فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی

• منظور از مقاومت منفی

• علت تغییر موضع عالمان دینی از مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز در دوران قاجار

(۱) مقاومت در برابر بیگانگان - تدوین رساله‌های جهادیه - ورود فعال به عرصه زندگی سیاسی در جهت تأیید قدرت حاکم - اثرپذیری قاجار از دولت‌های استعماری

(۲) مقابله با دشمنان خارجی - انقلاب مشروطه - همکاری سیاسی با حاکم در حد بقای زندگی اجتماعی - عدم مقاومت قاجار در برابر بیگانگان

(۳) حفظ امنیت - جنبش عدالتخانه - اصلاح شیوه زمامداری پادشاه - انتقال حاکمیت به مدار عدالت

(۴) اموری لازم برای بقای زندگی اجتماعی - جنبش تنباکو - همکاری سیاسی عالمان شیعی با حکومت غیرمشروع در حد واجبات نظامیه - روی آوردن قاجار به قراردادهای استعماری

۳۲- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- جنبش عدالتخانه در پی تأسیس مجلسی بود که چه نوع قوانینی را تدوین کند؟
- با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه، کدام گروه به آن پیوستند؟
- طی کدام جریان، «عدالتخانه» به «مشروطه» تغییر نام داد؟
- پذیرش عدالتخانه در فقه شیعه، تنها در چه شرایطی ممکن بود؟

(۱) عادلانه الهی - منورالفرکان غرب زده - بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان - در شرایطی که برقراری حاکمیت آرمانی امکان نداشت.

(۲) انسانی - بیدارگران اسلامی - بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان - در شرایطی که به مشروطه منجر می‌شد.

(۳) انسانی - دولت‌های استعماری - موفق عمل کردن جنبش عدالتخانه و تأسیس مجلس - در شرایطی که امکان حاکمیت معصوم وجود نداشت.

(۴) عادلانه الهی - روشنفکران غرب‌گرا - بست‌نشینی در سفارتخانه ایران - در شرایطی که استبداد و ظلم را کم‌تر می‌کرد.

۳۳- امام خمینی (ره) انقلاب اسلامی را چه هنگامی آغاز کرد و نتیجه و سرانجام انقلاب مشروطه چه بود؟

(۱) هنگامی که روشنفکران چپ از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند. - در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین روشنفکران و منورالفرکان شکل گرفت و با حمایت قدرت‌های استعماری و دخالت غرب، به استبداد استعماری ختم شد.

(۲) هنگامی که شاه، مأموریت حفظ امنیت منطقه را بر عهده داشت. - با شکل‌گیری جنبش تنباکو، همکاری و همراهی بین بیدارگران و منورالفرکان غرب‌گرا شکل گرفت و منورالفرکان با استقبال بیدارگران نام مشروطه را برای آن انتخاب کردند.

(۳) هنگامی که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود. - در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران و منورالفرکان شکل گرفت که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفرکان پایان یافت.

(۴) هنگامی که روشنفکران چپ از صحنه رقابت‌های سیاسی خارجی کشور حذف شده بودند. - بعد از انقلاب مشروطه، همکاری و همراهی بین روشنفکران و منورالفرکان غرب‌گرا شکل گرفت و با دخالت انگلستان، به استبداد استعماری رضاخان در ایران ختم شد.

۳۴- نتیجه هر یک از موارد زیر به ترتیب، کدام است؟

- اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه
- شکست در مشروطه
- ضرورت حفظ امنیت
- حاکمیت منورالفرکان در ایران

(۱) شکل‌گیری یک حرکت انقلابی - بازگشت عالمان دینی از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به مقاومت منفی - اساس تعامل عالمان دینی با قاجار - استبداد استعماری رضاخان

(۲) بازگشت به فعالیت رقابت‌آمیز با مرجعیت امام خمینی - روی آوردن قاجار به قراردادهای استعماری - مقاومت منفی - حمایت دولت انگلستان از بیدارگران

(۳) شکل‌گیری انقلاب مشروطه - بازگشت عالمان دینی از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز - مقابله با دشمنان خارجی - شکل‌گیری دولت سکولار

(۴) بازگشت عالمان دینی از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز - استبداد استعماری رضاخان - فعالیت رقابت‌آمیز - حاکمیت استبداد ایلی و قومی

۳۵- به ترتیب، هر یک از عبارات‌های زیر با موارد کدام گزینه در ارتباط است؟

- وضعیت غرب‌گرایان جوامع اسلامی بعد از فروپاشی بلوک شرق
- اقدامات حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان با اتکا به قدرت جهانی استعمار
- وجه اشتراک انقلاب اسلامی با انقلاب‌های آزادی‌بخش
- سرانجام انقلاب‌های آزادی‌بخش

- (۱) روی آوردن به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی - می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند. - جهت‌گیری ضداستعماری - نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند.
- (۲) بازگشت به اندیشه‌های سوسیالیستی - ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف می‌کردند. - عمل کردن در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی - استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها، در چهره استعمار نو بازگشت.
- (۳) بازگشت به منوالفکری نسل اول - ساختارهای اجتماعی جدید ایجاد کردند. - جهت‌گیری ضداستبدادی - بیرون از قطب‌بندی شرق و غرب، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی را به وجود آوردند.
- (۴) روی آوردن به اندیشه‌های سرمایه‌داری غربی - می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را حفظ کنند. - عمل کردن در جهت از بین بردن سلطه فرهنگی کشورهای غربی - در مقابله با انواع استعمار و حذف کارگزاران مستقیم غرب، موفق شدند.

روان شناسی یازدهم

۳۶- عبارات‌های نادرست در کدام گزینه ذکر شده‌اند؟

- (الف) افرادی که در منتهالیه سمت راست پیوستار سلامت هستند نیازی به روان‌شناسان سلامت ندارند.
 (ب) فردی که مبتلا به بیماری خطرناکی است که در روند درمان کنترل شده، در قسمت میانه پیوستار سلامت است.
 (ج) در روان‌شناسی سلامت از علم روان‌شناسی به عنوان ابزاری برای پیشگیری و درمان بیماری جسمانی بهره می‌بریم.
 (د) میان دو نقطه ناتوانی نسبتاً شدید و ناتوانی کامل و شدید می‌توان بی‌نهایت وضعیت برای افراد مختلف متصور شد.

- (۱) الف - ب
 (۲) ب - ج
 (۳) ج - د
 (۴) الف - د

۳۷- پزشکان به افرادی که مبتلا به بیماری‌های پوستی مانند التهاب‌های پوستی یا اگزما هستند، توصیه می‌کنند خود را از اضطراب و استرس به دور نگه دارند، زیرا تجربه اضطراب موجب تشدید این بیماری‌ها می‌شود. در رابطه با این موقعیت، کدام گزینه درست است؟

- (۱) فشار روانی و استرس موجب می‌شود فرد به اندازه گذشته نتواند مراقبت‌هایی مستمر از جسم خود داشته باشد.
 (۲) در رابطه دوسویه جسم و روان، گاه متغیرهای روان‌شناختی در حکم عامل ایجاد بیماری جسمانی نقش‌آفرینی می‌کنند.
 (۳) ابتلا به بیماری‌ها و مشکلات جسمانی عاملی قدرتمند است تا افراد مبتلا را به سمت ناخوشی‌های روان‌شناختی سوق دهد.
 (۴) نقش پدیده روان‌شناختی در این موقعیت در مقابل وضعیتی است که فشار روانی زیاد موجب میل شدید فرد به خوابیدن شده باشد.

۳۸- کدام گزینه درست است؟

- (۱) در روان‌شناسی شناختی الگوهای شناختی و در روان‌شناسی سلامت الگوهای رفتاری زندگی مورد بررسی هستند.
 (۲) با سبک زندگی سالم می‌توان از ابتلا به بیماری‌های جسمانی جلوگیری کرد، اما سبک زندگی ناسالم موجب بیماری نمی‌شود.

- (۳) تغذیه می‌بایست سالم و محدود باشد و متناسب با سن، مرحله رشدی و جنسیت هر فرد متناوب باشد.
 (۴) رژیم غذایی خوب می‌بایست مملو از کربوهیدرات باشد و فعالیت بدنی خوب می‌بایست مصرف اکسیژن را افزایش دهد.

۳۹- در رابطه با پرسش‌نامه سبک زندگی، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) کم‌ترین نمره‌ای که می‌توان از پرسش‌نامه سبک زندگی کسب کرد، نمره صفر است.
 (۲) برای داشتن سبک زندگی سالم لازم است کسی را داشته باشیم که به او محبت کرده و از او محبت دریافت کنیم.
 (۳) هر چه قدر نمره به دست آمده از پرسش‌نامه بیشتر باشد، آسیب‌پذیری فرد در برابر فشار روانی بیشتر است.
 (۴) پاسخ هرگز به «وقتی خشمگین می‌شوم، احساسات خود را بیان می‌کنم.» نشان‌دهنده سلامت سبک زندگی است.

۴۰- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، با کدام یک از انواع فشار روانی مرتبط است؟

- اگر دانش‌آموزان هیچ استرس تحصیلی نداشته باشند، به سراغ کتاب درسی‌های خود نمی‌روند.
- مهم نیست در واقعیت چه اتفاقی افتاده، مهم آن است که فرد چه برداشت و ادراکی از آن اتفاق دارد.
- گاهی فشار روانی آن قدر شدید می‌شود که فرد تمرکز خود را از دست داده و حواس پرت می‌شود.
- در مواجهه با موقعیت‌های پرفشاری که موجب فشار روانی می‌شوند، روش‌های مقابله‌ای فراخوانی می‌شوند.

- (۱) منفی - منفی - هر دو نوع - منفی
 (۲) مثبت - هر دو نوع - منفی - منفی
 (۳) منفی - منفی - هر دو نوع - هر دو نوع
 (۴) مثبت - هر دو نوع - منفی - هر دو نوع

۴۱- یکی از موقعیت‌های استرس‌زا برای داوطلبان کنکور، دقایق قبل از شروع آزمون است که می‌بایست بدون اقدام خاصی منتظر شروع کنکور باشند. در رابطه با این موقعیت کدام گزینه درست است؟

- (۱) بسیاری از داوطلبان احساس می‌کنند هیچ چیزی از درس به یاد ندارند و همه چیز فراموششان شده. ← علامت هیجانی
- (۲) تجربه تپش قلب، تعریق کف دست‌ها، احساس گرگرفتگی و حتی گرفتگی عضلات رایج است. ← علامت شناختی
- (۳) این لحظات آن‌چنان به برخی داوطلبان فشار می‌آورد که از صندلی خود بلند می‌شوند و جلسه را ترک می‌کنند. ← علامت رفتاری
- (۴) برخی دانش‌آموزان را ترس فرامی‌گیرد، به نحوی که عصبی شده و استعداد زیادی برای رفتار تکانشی پیدا می‌کنند. ← علامت جسمانی

۴۲- درست یا نادرست بودن عبارات زیر، به ترتیب، در کدام گزینه آورده شده است؟

- ممکن است هدف مقابله فراخوانی شده اصلاً حذف عاملی که موجب فشار روانی شده، نباشد.
- اگر فرد در موقعیت فشار روانی ادراک کارایی (خود را کارآمد دانستن) نداشته باشد، مقابله فراخوانی نمی‌شود.
- با رعایت سبک زندگی سالم می‌توان مطمئن بود که با فشار روانی منفی در زندگی روبه‌رو نخواهیم شد.
- اصل تفاوت فردی در استفاده از انواع روش‌های مقابله با موقعیتی که موجب فشار روانی شده، دیده می‌شود.

- (۱) درست - درست - نادرست - درست
- (۲) نادرست - درست - نادرست - درست
- (۳) درست - نادرست - درست - نادرست
- (۴) نادرست - نادرست - درست - نادرست

۴۳- آقای سعیدی کارمندی سخت‌کوش است که به سبب بیماری همسرش و کنکوری بودن دخترشان تحت فشار زیادی قرار دارد. گاهی فشار روانی به حدی می‌رسد که آقای سعیدی به سختی می‌توانست بر شغل خود تمرکز کند. یکی از دوستان آقای سعیدی با مشاهده این شرایط به او تسبیحی هدیه می‌دهد تا در زمان فشار روانی صلوات بفرستد. با گذشت زمان، کم‌کم فشار روانی آقای سعیدی کاهش پیدا می‌کند. این موقعیت با کدام پدیده روان‌شناختی قابل توضیح است؟

- (۱) تأثیر مستقیم مذهب
- (۲) تعارض اجتناب - اجتناب
- (۳) مقابله کوتاه‌مدت
- (۴) در انتظار معجزه بودن

۴۴- هر یک از افراد زیر، از کدام یک از انواع روش‌های مقابله‌ای استفاده کرده‌اند؟

- متین برای آن که مشکل خود را در درس زبان برطرف کند، شبی نیم‌ساعت زبان می‌خواند.
- سعید یاد گرفته هر وقت عصبانی شد، به جای پرخاشگری، در ذهن خود بگوید: «ایست!»
- بازیکنان فوتبال گاهی از تعویض شدن عصبانی شده و بدون دست‌دادن با مربی از زمین خارج می‌شوند.
- برخی دانشجویان برای موفقیت در امتحانات دشوار، اقدام به مصرف داروی محرک ریتالین می‌کنند.

- (۱) مشورت و راهنمایی گرفتن - منفعل بودن - ترک موقعیت - رفتارهای بدون فکر و تأمل
- (۲) استفاده از مهارت حل مسئله - سازگاری کوتاه‌مدت - رفتارهای بدون فکر و تأمل - استفاده از داروهای شیمیایی
- (۳) مشورت و راهنمایی گرفتن - سازگاری کوتاه‌مدت - ترک موقعیت - استفاده از داروهای شیمیایی
- (۴) استفاده از مهارت حل مسئله - منفعل بودن - رفتارهای بدون فکر و تأمل - رفتارهای بدون فکر و تأمل

۴۵- در رابطه با انواع روش‌های مقابله با فشار روانی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) نمی‌توان از روش‌های سازگاری استفاده کرد و در عین حال نسبت به مشکل بی‌توجه بود یا آن را سبک دانست.
- (۲) در شرایطی که فرد نتواند به تنهایی مشکل خود را حل کند، می‌تواند از روش بارش مغزی کمک بگیرد تا مسئله خود را حل کند.
- (۳) اگر نتوانیم عامل فشارآور را حذف کنیم، بهتر است از روش‌هایی استفاده کنیم تا وجود مشکل و مسئله را انکار کنیم.
- (۴) پذیرش، تحمل، مشورت و حمایت گرفتن از دیگران، همگی از ویژگی‌هایی هستند که یک مقابله را سازگاری می‌کنند.

عربی، زبان قرآن یازدهم

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٤٦ - ٥٢):

۴۶- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾:

(۱) قطعاً خداوند چیزی را در قومی تغییر نمی‌دهد مگر این که چیزی در درونشان تغییر یابد.

(۲) خداوند چیزی را برای گروهی هرگز عوض نمی‌کند تا این که آن را در خودشان تغییر دهند.

(۳) بی‌تردید خداوند هیچ چیز را در قومی تغییر نمی‌دهد تا آنان آن را درون خودشان عوض نمایند.

(۴) بدون شک خداوند چیزی را در گروهی تغییر نمی‌دهد تا این که آنان آن چه را در درونشان هست، تغییر دهند.

۴۷- «لَمَّا عَلِمَ النَّبِيُّ (ص) أَنَّ امْرَأَةً قَدْ أُسِرَتْ فِي الْغَزْوَةِ تَكُونُ ابْنَةَ حَاتِمِ الطَّائِي أَمَرَ بِأَنْ يُطْلَقَهَا لِتَرْجِعَ إِلَى قَوْمِهَا!»:

(۱) وقتی پیامبر (ص) فهمید که زنی که در جنگ اسیر شده، دختر حاتم طایی است، دستور داد که او را رها کنند تا به سوی قوم خود برگردد!

(۲) در این زمان پیامبر (ص) دانست زنی که در جنگ اسیر شده، دختر حاتم طایی است، برای همین دستور داد که آزادش کنند تا نزد قوم خودش برگردد!

(۳) زمانی که پیامبر (ص) آگاه شد زنی که در جنگ اسیر شده، دختر حاتم طایی است، دستور داد او را آزاد کنند و نزد قومش برگردانند!

(۴) وقتی پیامبر دانست زنی را که در جنگ اسیر کرده‌اند، دختر حاتم طایی است، دستور داد که او را رها کنند تا پیش قوم خودش برگردد!

۴۸- «مَنْ خَصَالَ النَّبِيِّ (ص) الْحَسَنَةُ الَّتِي كَانَتْ قَدْ أُعْجِبَتْ أَصْحَابُهُ هُوَ أَنَّهُ مَا كَانَ يَرُدُّ خَائِباً ذَا الْحَاجَةِ الَّذِي يَأْتِيهِ بِلِ يُعِينَهُ!»:

(۱) از جمله خصلت‌های نیکوی پیامبر (ص) که یارانش را شگفت‌زده می‌کرد این بود که او نیازمندی را که با ناامیدی نزد او می‌آمد، بر نمی‌گرداند، بلکه حتماً یاری‌اش می‌کرد!

(۲) از ویژگی‌های نیک پیامبر (ص) که یارانش را شگفت‌زده کرده بود این بود که او نیازمندی را که پیش او می‌آمد با ناامیدی بر نمی‌گرداند، بلکه به او کمک می‌کرد!

(۳) از خصلت‌های نیک پیامبر (ص) که یارانش را متعجب ساخته بود این بود که نیازمندی را که نزد او آمده بود، ناامیدانه بر نمی‌گرداند، بلکه او را یاری می‌کرد!

(۴) از خصلت‌های نیکوی پیامبر (ص) که یارانش را هم متعجب می‌کرد این بود که نیازمندی را که نزد او می‌آمد هرگز با ناامیدی بر نمی‌گرداند، بلکه به او کمک می‌کرد!

۴۹- «كَيْفَ تَتَوَقَّعُ أَنَّ أَقْرَبَاءَكَ يُسَاعِدُونَكَ الْيَوْمَ وَ أَنْتَ لَمْ تُسَاعِدْهُمْ فِي شِدَادَتِ حَيَاتِهِمْ فَاعْلَمْ أَنَّ الدَّهْرَ يُرْجِعُ إِلَيْكَ مَا تَفْعَلُهُ!»:

(۱) از چه رو امروز توقع داری خویشاوندانت تو را کمک کنند در حالی که تو در سختی‌های زندگی‌شان به آنان کمک نکرده‌ای، پس باید بدانی که روزگار کاری را که امروز انجام می‌دهی به تو برمی‌گرداند!

(۲) چگونه توقع داری که نزدیکانت تو را امروز کمک کنند در حالی که تو آنان را در سختی‌های زندگی‌شان کمک نکردی، پس بدان که روزگار آن چه را که انجام می‌دهی، به تو بازمی‌گرداند!

(۳) چه‌طور توقع داری که نزدیکان، تو را امروز کمک کنند در حالی که تو در سختی‌های زندگی به آنان کمک نمی‌کردی، پس بدان که روزگار هر چه را انجام دهی به تو بازمی‌گرداند!

(۴) چگونه امروز توقع داری خویشاوندانت به تو کمک کنند در حالی که تو در دشواری زندگی‌شان به آنان کمک نکردی، پس بدان آن چه انجام داده‌ای روزی به تو برمی‌گردد!

۵۰- عَيْن الصَّحِيح:

- (۱) المؤمنون ليرحموا أعزاء إفتقروا و ذلوا: مؤمنان باید به عزتمندانی که فقیر و خوار شده‌اند، رحمت آرند!
- (۲) لا تحزنك أقوال هؤلاء لأنهم من الجهال: از سخنان اینان نباید ناراحت شوی، زیرا آنان از نادانان هستند!
- (۳) المُدَاراة مع النَّاس هو أهمُّ أصول التَّعَايش السَّلْمِي: سازگاری با مردم مهم‌ترین اصل زندگی سالم است!
- (۴) من يَسْتَمِعَ إلى كلام الحقِّ و يقبله فهو فائز: اگر کسی به سخن حق گوش کند و آن را بپذیرد، رستگار می‌شود!

۵۱- «به بازار بزرگ رفتم برای این که برای موبایلم باتری بخرم!»:

- (۱) لأذهب إلى السوق الكبيرة لأشتري بطارية جوالی!
- (۲) ذهبتُ إلى السوق الكبيرة لأشتري بطارية لجوالی!
- (۳) أذهبُ إلى سوق كبيرة حتَّى أشتري بطارية لجوالی!
- (۴) ذهبتُ إلى السوق الكبيرة و اشتريتُ بطارية جوالی!

۵۲- «خير الأمور أوسطها.» عين الأبعد عن مفهوم العبارة:

- (۱) میانه‌گزینی بمانی به جای خردمند خوانند و پاکیزه‌رای
- (۲) اندازه نگه دار که اندازه نکوست هم لایق دشمن است و هم لایق دوست
- (۳) ستوده کسی کو میانه‌گزید تن خویش را آفرین گسترید
- (۴) انصاف شکر نعمت مُلک است خُسروا تا ملک میفزاید، انصاف میفزای

• اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة التالية (۵۳ - ۵۴) بما يناسب النص:

التعاون أساس النجاح في المجالات المختلفة لأنه يُساعد الأفراد على العمل معاً لتحقيق الأهداف المشتركة. فهو يقوّي روح المسؤولية الجماعية و يزيد فرص النجاح. كما أنّ العمل مع الآخرين يُساعدهم في تحسين الروابط و بناء الثقة (= الاطمینان) بين الأشخاص. فلذلك يُعدّ التعاون عنصراً مهماً لتحقيق التقدّم!

۵۳- عَيْن الخطأ:

- (۱) من فوائد التعاون تقليل الفرص لتحقيق الأهداف!
- (۲) عندما يتعاون النَّاس يُمكنهم تبادل الأفكار و التجارب!
- (۳) أنّ الجهود المشتركة تكون أقوى من نظيرها الفردي!
- (۴) التعاون يزيد من الإطمینان بين الأشخاص في عملهم أو غيره!

۵۴- «التعاون» (عين الصحيح الفراغ):

- (۱) يمنع القدرة على الابتكار!
- (۲) يقلل تبادل المعرفة بين الأفراد!
- (۳) يقوم بتضعيف الروابط الاجتماعية!
- (۴) يلعب دوراً هاماً في تحكيم الفهم المتقابل!

• عَيْنُ الْخَطَا عَنْ الْإِعْرَابِ وَالتَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٥٥ و ٥٦):

٥٥- «أَسَاس - الْمُخْتَلَفَةُ - يُسَاعِدُ - الْأَهْدَافُ»:

- (١) يُسَاعِدُ: فعل مضارع - متعدي - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي (بزيادة حرفين) - مبني للمعلوم / مع فاعله جملة فعلية
 - (٢) أَسَاس: اسم - مفرد مذكر - معرب / خبر و مرفوع بالضمّة
 - (٣) الْأَهْدَافُ: اسم - جمع تكسير (مفرد مذكر) - معرفة - معرب / مضاف إليه و مجرور بالكسرة
 - (٤) الْمُخْتَلَفَةُ: اسم - مؤنث - معرفة (بأل) - اسم فاعل (من فعل اختلف) / صفة أو نعت
- ٥٦- «النَّجَاح - الْآخَرِينَ - التَّعَاوُن - التَّقَدُّمُ»:

- (١) التَّعَاوُنُ: اسم - مفرد - مصدر (مضارع على وزن «يَنْفَعُلُ») - معرفة/ فاعل و مرفوع بالضمّة
 - (٢) التَّقَدُّمُ: اسم - مذكر - معرب - مصدر (من المزيد الثلاثي) / مضاف إليه
 - (٣) النَّجَاحُ: اسم - مفرد - مصدر - معرفة / مضاف إليه و مجرور
 - (٤) الْآخَرِينَ: اسم - جمع سالم - اسم التفضيل - معرفة (بأل) / مضاف إليه و مجرور بالياء
- عَيْنُ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٥٧ - ٦٠):

٥٧- عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) إِنَّ الْإِمْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطُّلَّابَ فِي تَعَلُّمِ الدُّرُوسِ!
- (٢) مَا عَرَفْتُ فِي حَيَاتِي رَجُلًا أَجُودَ مِنْ هَذَا الرَّجُلِ!
- (٣) أَسَلَمْتُ سَفَانَةً بَعْدَ رُجُوعِهِ إِلَى قَوْمِهِ وَ دَعَوْتُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ!
- (٤) هَلْ تَعْلَمِينَ كَيْفَ يُمَكِّنُ لِي أَنْ أَنْجَحَ فِي بَرَامِجِي الدَّرَاسِيَّةِ!

٥٨- عَيْنُ مَا فِيهِ طَلِبُ لِلْقِيَامِ بِالْعَمَلِ:

- (١) لنصل إلى المكتبة ركبنا سيارة الأجرة بسرعة!
- (٢) طالبتني لا رجاء لها للنجاح في هدفها!
- (٣) لتعلم الدروس نقرأها أكثر فأكثر!
- (٤) لينصروا كل من يريد المساعدة!

٥٩- عَيْنُ «لَمْ» تُغَيِّرُ مَعْنَى الْفِعْلِ الْمَضَارِعِ:

- (١) لم تتكاسل في أمورك و أنت تطلب التوفيق!
- (٢) بعد ذاك الحادث لم ينقطع رجائي عن بلوغ هدفى!
- (٣) أنتن طالبات نشيطات، لم لا تكتبن أجوبة التمارين!
- (٤) لم أنتما لا تساعدان أمكما في طبخ الأطعمة!

٦٠- عَيْنُ نَوْعِ «لَا» يَخْتَلِفُ:

- (١) قوم لا تحدّثوا بكل ما تسمعون به!
- (٢) لا يلعب الأطفال في الشارع و هم وحيدون!
- (٣) ألا إن الكذب أسوأ السوء فلا تكذب أبداً!
- (٤) عاهد الطلاب ألا يخرجوا من الصفّ دون السماح!

تاریخ یازدهم

۶۱- در مقاطع زمانی زیر، به ترتیب کدامیک از پادشاهان صفوی حکومت کرده‌اند؟

الف) ۹۱۶ ق

ب) ۹۹۶ ق

ج) ۹۳۰ ق

۱) شاه اسماعیل دوم - سلطان محمد خدابنده - شاه عباس اول

۲) شاه اسماعیل دوم - شاه تهماسب اول - شاه عباس اول

۳) شاه اسماعیل اول - شاه عباس اول - شاه تهماسب اول

۴) شاه اسماعیل اول - سلطان محمد خدابنده - شاه تهماسب اول

۶۲- با توجه به تاریخ آموزش در دوره صفوی، کدامیک از اصطلاحات زیر معادل «دستیار معلمان» نبوده است؟

۱) مبصر ۲) مُعید ۳) خلیفه ۴) مدرّس

۶۳- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«سلسله آق‌قویونلو در آغاز سده دهم هجری، بر قسمت‌هایی از»

۱) غرب و جنوب ایران حکومت می‌کرد و به نهایت ضعف و انحطاط رسیده بود

۲) غرب و مرکز ایران حکومت می‌کرد و به نهایت قدرت و شکوفایی سیاسی رسیده بود

۳) غرب و جنوب ایران حکومت می‌کرد و به نهایت قدرت و شکوفایی سیاسی رسیده بود

۴) غرب و مرکز ایران حکومت می‌کرد و به نهایت ضعف و انحطاط رسیده بود

۶۴- کدام عبارت‌ها از پیامد رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی توسط شاه اسماعیل صفوی است؟

الف) بسیاری از شیعیان در خدمت دولت نوپای صفوی قرار گرفتند.

ب) در سایه دولت صفوی، جنگ‌های متعددی با دولت عثمانی انجام شد.

ج) باعث نفوذ شیعیان در سایر مناطق مسلمان‌نشین همسایه ایران گردید.

د) موجب متمایز شدن آشکار ایران از همسایگان مسلمان خود شد.

۱) «ب» - «ج» ۲) «الف» - «د» ۳) «ب» - «د» ۴) «الف» - «ج»

۶۵- با توجه به وضعیت حکومت صفوی، از بین موارد زیر، به ترتیب ویژگی‌های دوران تثبیت، اقتدار و انحطاط در کدام

گزینه آمده است؟

الف) پس گرفتن قندهار از گورکانیان هند

ب) برگزیدن بیشتر افراد سپاه از میان جوانان گرجی، ارمنی و چرکسی تازه مسلمان

ج) شکل‌گیری مکتب نگارگری قزوین

د) دفع تهاجمات پیاپی ارتش عثمانی به خاک ایران با اتخاذ تدابیر مناسب

۱) «ج» و «د» و «ب» - «الف» ۲) «الف» - «ب» و «ج» - «د»

۳) «د» - «الف» و «ب» - «ج» ۴) «ج» - «ب» و «د» - «الف»

۶۶- کدامیک از عبارات زیر، اوضاع ایران را در سال‌های ۱۰۰۷ تا ۱۱۰۱ ش توصیف کرده است؟

الف) قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد.

ب) خلیج فارس پس از یک قرن از اشغال پرتغالی‌ها رهایی پیدا کرد.

ج) تعصبات مذهبی و فشار بر اقلیت‌های دینی افزایش یافت.

د) تبریز پایتخت صفویان برای مدتی به اشغال عثمانی درآمد.

۱) «الف» - «د» ۲) «ب» - «ج» ۳) «الف» - «ج» ۴) «ب» - «د»

۶۷- کدام گزینه در مورد «شاه عباس دوم» به درستی آورده شده است؟

- (۱) شجاعت و لیاقت پدر را نداشت، اما توانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف سازد.
- (۲) شجاعت و لیاقت پدر را نداشت و نتوانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف کند.
- (۳) نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت و توانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف سازد.
- (۴) اگرچه نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت، اما نتوانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف کند.

۶۸- کدام گزینه با توجه به کتاب‌های تاریخی داده شده، درست است؟

(الف) حبیب‌السیر

(ب) تاریخ عالم‌آرای عباسی

(ج) احسن‌التواریخ

- (۱) «الف» قبل از «ب» و بعد از «ج» تألیف شده است.
- (۲) «ب» بعد از «الف» و قبل از «ج» تألیف شده است.
- (۳) «ج» قبل از «ب» و بعد از «الف» تألیف شده است.
- (۴) «ب» قبل از «الف» و بعد از «ج» تألیف شده است.

۶۹- یک پژوهشگر تاریخ، نتایج پژوهش خود را درباره هنر و معماری در عصر صفوی به صورت زیر ارائه کرده است. هر

یک از عبارتهای زیر مربوط به دوران کدام پادشاه صفوی است؟

(الف) بافته شدن فرش اردبیل یکی از شاهکارهای هنری جهان توسط هنرمندان کاشانی

(ب) به تصویر کشیدن زندگی روزمره مردم و فعالیت اصناف و پیشه‌وران توسط نقاش بزرگ این دوره

(ج) پایه گذاری مکتب نگارگری تبریز از ترکیب مکتب هرات با عناصر جدید

(د) آغاز کتابت و تصویرگری شاهنامه تهماسبی

- (۱) شاه عباس اول - شاه عباس اول - شاه اسماعیل اول - شاه تهماسب اول
- (۲) شاه اسماعیل اول - شاه عباس اول - شاه عباس اول - شاه تهماسب اول
- (۳) شاه تهماسب اول - شاه اسماعیل اول - شاه عباس اول - شاه اسماعیل اول
- (۴) شاه تهماسب اول - شاه عباس اول - شاه اسماعیل اول - شاه اسماعیل اول

۷۰- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، توصیف کدام یک از فیلسوفان عصر صفوی است؟

(الف) در همه علوم دینی و عقلی و طبیعی عصر صاحب نظر بود.

(ب) از بنیان گذاران مکتب فلسفی اصفهان که صاحب تألیفات ارزشمند و شهرتی بسیار است.

(۱) ملاصدرا - شیخ بهایی	(۲) شیخ بهایی - میرداماد
(۳) شیخ بهایی - ملاصدرا	(۴) میرداماد - ملاصدرا

جغرافیای یازدهم

۷۱- پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه عنوان شده است؟

- چرا امروزه خطوط مرزی کشورها ارزش حقوقی و بین‌المللی دارند؟
- کدام یک از موارد زیر تعریف درستی از کشور ارائه می‌دهد؟

- (۱) در اسناد حقوقی هر کشور، محدوده مرزی آن با همسایگان مشخص شده است. - ناحیه‌ای که سرزمین مشخص و پذیرفته شده‌ای دارد.
- (۲) حدود مرزی هر کشور، حد حاکمیت آن کشور در فضای جغرافیایی است. - ناحیه‌ای که دارای حکومت و حاکمیت است.
- (۳) توافق کشورهای هم‌مرز بر سر نقاط مرزی باعث ارزش حقوقی و بین‌المللی مرزها می‌شود. - سرزمینی که توسط یک دولت اداره می‌شود.
- (۴) محدوده کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شود. - ناحیه‌ای سیاسی که سرزمین مشخص، جمعیت و حکومت دارد.

۷۲- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«نظام سیاسی در واقع، همان است که وظیفه اداره امور و جمعیت را بر عهده دارد.»

- (۱) حکومت - سرزمین
- (۲) حاکمیت - ملت
- (۳) حکومت - فضای جغرافیایی
- (۴) حاکمیت - ناحیه

۷۳- کدام شکل به درستی به «ویژگی‌های اساسی یک کشور» اشاره کرده است؟

<p>(۲) ناحیه سیاسی مستقل
دارای جمعیتی ثابت
دارای نواحی ویژه</p>	<p>(۱) ناحیه سیاسی منطقه‌ای
دارای سازه انسانی
دارای حکومت مرکزی</p>
<p>(۴) ناحیه سیاسی مستقل
دارای سرزمینی مشخص
دارای حکومت مرکزی</p>	<p>(۳) ناحیه سیاسی منطقه‌ای
دارای سازه انسانی
دارای نواحی خودمختار</p>

۷۴- هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از انواع مرز از لحاظ شکل‌گیری است؟

(الف) تعیین مرز با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی

(ب) مرزهایی با قدمت بالا

(ج) مرزهایی بدون در نظر گرفتن شرایط فرهنگی

(۲) تحمیلی - تطبیقی - پیشتاز

(۱) تطبیقی - پیشتاز - تحمیلی

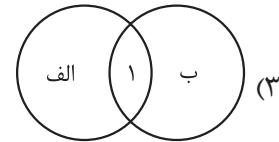
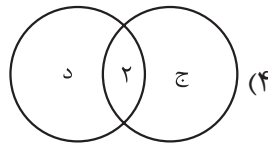
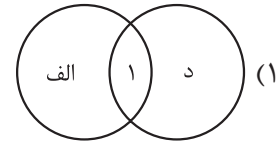
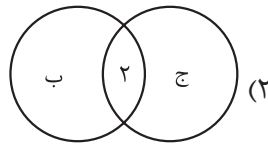
(۴) پیشتاز - تحمیلی - تحمیلی

(۳) تطبیقی - تطبیقی - تحمیلی

۷۵- مرز هر یک از کشورهای زیر در دسته کدام یک از مرزهای طبیعی (۱) و مصنوعی (۲) قرار دارند؟

الف) آمریکا - کانادا ب) آرژانتین - برزیل ج) ایران - افغانستان د) کره شمالی - کره جنوبی

۷۶- با توجه به عوامل بقا و پیدایش کشورها، کدام گزینه درست است؟

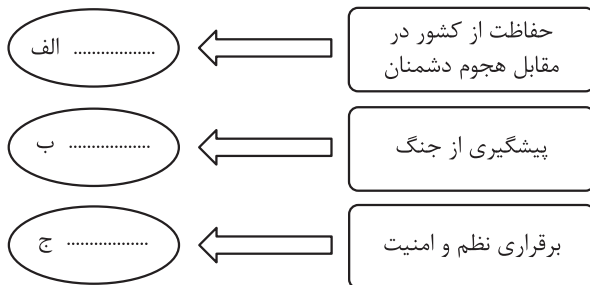
(۱) حاکمیت‌ها باید برای ایجاد این عوامل تلاش کرده و آنها را از ابتدا خلق کنند.

(۲) تنها وظیفه ملت در قبال حکومت، شناسایی این عوامل و تقویت آنها است.

(۳) در صورتی که این عوامل تضعیف شود، کشور در خطر سقوط و نابودی قرار می‌گیرد.

(۴) سرزمین و حاکمیت جزئی از این عوامل برای بقای یک کشور هستند.

۷۷- با توجه به مفهوم «وظایف عمده مدیریت کشور»، کدام گزینه، نمودار زیر را به ترتیب و به درستی کامل می‌کند؟

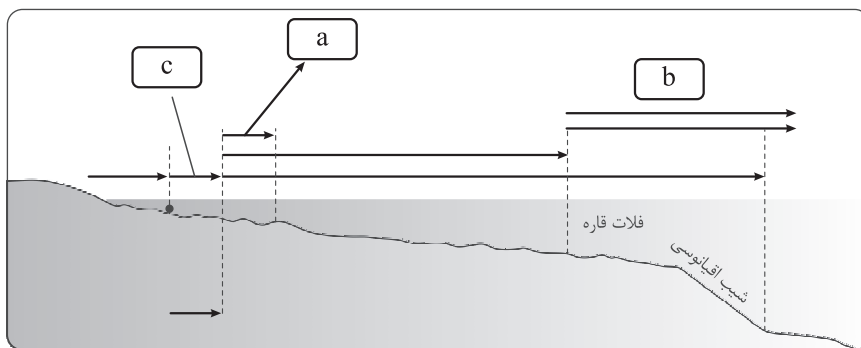
(۱) روابط خارجی - اداره سازه انسانی - اداره امور سرزمین

(۲) اداره امور سرزمین - روابط خارجی - اداره سازه انسانی

(۳) اداره سازه انسانی - اداره امور سرزمین - روابط خارجی

(۴) اداره امور سرزمین - اداره سازه انسانی - روابط خارجی

۷۸- کدام گزینه مناطق مشخص شده را به درستی تکمیل می‌کند؟

(۱) a ← منطقه نظارت / b ← دریای آزاد / c ← دریای سرزمینی

(۲) a ← دریای آزاد / b ← منطقه نظارت / c ← دریای سرزمینی

(۳) a ← منطقه انحصاری اقتصادی / b ← دریای سرزمینی / c ← آب‌های داخلی

(۴) a ← دریای سرزمینی / b ← آب‌های داخلی / c ← منطقه انحصاری اقتصادی

۷۹- در کدام گزینه به درستی ابتدا عبارات نادرست و سپس عبارات درست ذکر شده‌اند؟

- الف) برای تعیین مرز آبی و کوهستانی به ترتیب از خط مبنا و خط الرأس استفاده می‌شود.
 ب) داشتن قابلیت دفاعی مناسب و نزدیک بودن به مرزها از ویژگی‌های یک پایتخت خوب است.
 ج) استفاده از مختصات جغرافیایی، یکی از روش‌های تعیین مرزهای طبیعی است.
 د) بهترین نوع مرز در رودهای قابل کشتیرانی خط تالوگ است.
 ه) هر کشور، حاکم فضای بالای سرزمین خود است.

و) از زمان جنگ جهانی اول تاکنون، نیمی از کشورهای دنیا درگیر اختلافات مرزی بوده‌اند.

۱) الف - د / ب - ج - و - ه ۲) ب - ج - و / الف - د - ه

۳) و - الف - ه / ج - ب - د ۴) د - ه - ب - ج / الف - و

۸۰- کدام گزینه اطلاعات درستی از الگوی مدیریت سیاسی کشورهای زیر ارائه می‌دهد؟

الف) روسیه ب) انگلستان ج) فرانسه د) استرالیا

- ۱) «الف» و «ج» برخلاف «ب»، به چند ایالت تقسیم می‌شوند و ایالت‌های آنان اختیارات زیادی دارند.
 ۲) در «ب» همانند «د» یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند.
 ۳) «ب» همانند «ج» اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز دارد.
 ۴) «د» همانند «الف» دارای یک نظام فدرال است و هر ایالت قوه مقننه خود را دارد.

فلسفه یازدهم

۸۱- براساس دیدگاه ابن سینا در مورد حقیقت انسان و روح، کدام گزاره بهترین و دقیق ترین توصیف از روح انسانی است؟

- (۱) روح انسانی پس از کامل شدن اندامها در دوره جنینی از سوی خداوند به او اعطا می شود و علوم را همراه خود دارد.
- (۲) روح انسانی هنگامی به انسان عطا می شود که همه اندامهای بدن تکامل یابند و این روح می تواند علم را با واسطه به دست آورد.

- (۳) روح انسانی تنها از نظر اخلاقی و معنوی اهمیت دارد، چون توانایی کسب علم را بدون واسطه از طریق تفکر دارد.
- (۴) روح انسانی همراه با رشد جسم در دوره جنینی رشد می کند و پس از تولد و از طریق تفکر، توانایی علم آموزی را دارد.

۸۲- کدام گزینه با نظر سهروردی درباره نفس تطابق دارد؟

- (۱) چون نفس انسان در حقیقت به مشرق عالم تعلق دارد، در ذات کامل و نورانی است و نیازی به کسب شایستگی و نور ندارد.
- (۲) جسم انسان دارای دو بُعد نورانی و ظلمانی است و کسب شایستگی و نورانیت فقط مربوط به بُعد نفسانی انسان نیست.
- (۳) خداوند همان مشرق عالم است و نفس انسان حقیقتی است از مغرب که مشتاق حرکت به سوی آن جا است.
- (۴) نفس انسان نور مطلق نیست و می تواند نورانیت بیشتری کسب کرده و حقایق هستی را بهتر درک کند.

۸۳- ابیات زیر، به کدام اصل پذیرفته شده در حکمت متعالیه در مورد انسان اشاره دارد؟

«از جمادی مُردم و نامی شدم وز نما مُردم به حیوان بر زدم
مُردم از حیوانی و آدم شدم پس چه ترسم کی ز مردن کم شدم
حمله دیگر بمیرم از بشر تا برآرم از ملائک پر و سر
بار دیگر از ملک قربان شوم آن چه اندر وهم ناید آن شوم»

- (۱) روح انسانی ظرفیت و استعداد برای تکامل بی نهایت دارد و یقیناً در سیر تدریجی روحانی به آن می رسد.
- (۲) در ابتدای تولد انسان، نمی توانیم درباره هویت وی در آینده نظری بدهیم؛ زیرا او دارای اختیار است.
- (۳) خداوند که خیر محض است، فقط استعداد صفات خیر را در وجود انسان قرار داده ولی فعال شدن آنها، به گزینشها و سبک زندگی افراد بستگی دارد.
- (۴) روح انسانی آخرین درجه تکامل در عالم هستی است و روح موجودات زنده وقتی به این درجه می رسد، به نهایت ظرفیت خود رسیده است.

۸۴- در فلسفه صدرایی، رابطه میان روح و بدن، چگونه توصیف می شود؟

- (۱) روح نتیجه رشد و تکامل بدن است و در مراحل ابتدایی رشد بدن، به آن ملحق می شود.
- (۲) روح و بدن با هم وحدتی حقیقی دارند، به طوری که بدن، باطن روح است.
- (۳) نشاط روح می تواند موجب سلامت جسم شود، زیرا این دو گرچه از هم مجزا هستند، اما بر یکدیگر اثر می گذارند.
- (۴) روح از ابتدا به صورت بالقوه در بدن انسان وجود دارد و در نتیجه رشد و تکامل آن به فعلیت می رسد و ایجاد می شود.

۸۵- کدام مورد را می توان نقد فیلسوفان مسلمان به انسان شناسی فیلسوفان ماتریالیست یا داروینیست دانست؟

- (۱) نفس انسان به طور ذاتی ویژگی های اخلاقی را می شناسد.
- (۲) بدون پذیرش نفس، انسان با سایر حیوانات یکسان خواهد بود.
- (۳) اگر وجود نفس را نپذیریم، اخلاقیات در جامعه از بین می روند.
- (۴) بدون قبول نفس، ارزش هایی مانند کرامت انسان و ... بی معنا هستند.

۸۶- این بیت شعر از مولوی به طور مستقیم به کدام گزینه اشاره دارد؟

«مرغ باغ ملکوتیم نیم از عالم خاک چند روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم»

- (۱) ظرفیت بی‌نهایت روح انسان
(۲) دو ساحتی بودن وجود انسان
(۳) تمایل نفس برای رسیدن به ملکوت
(۴) احاطه بدن انسان بر نفس

۸۷- کدام فیلسوف مسلمان در توصیف روح، مانند عارفان نیز سخن گفته است؟

- (۱) ابن سینا (۲) سهروردی (۳) ملاصدرا (۴) فارابی

۸۸- کدام مثال در توضیح دیدگاه ملاصدرا درباره نسبت روح و بدن مناسب‌تر است؟

- (۱) ریشه و ساقه یک درخت
(۲) آب و رودخانه
(۳) پشت و روی کاغذ
(۴) نیمکره راست و چپ مغز

۸۹- نفس انسان در نگاه سهروردی نیست.

- (۱) حقیقتی مشرقی
(۲) نور کامل
(۳) دارای قابلیت رشد و تعالی
(۴) مسافر مغرب

۹۰- در رابطه با دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره حقیقت انسان، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) نظریه انسان‌شناسی آن‌ها به طور کامل تحت تأثیر آموزه‌های افلاطون و ارسطو بود.
(۲) کشف و شهودهای عارفانه در تعریف انسان از نگاه فیلسوف مسلمان تأثیرگذار بوده است.
(۳) نحوه تعریف قرآن از انسان مانند صفت جانشینی خدا در پذیرش بُعد غیرمادی انسان بی‌تأثیر نبوده است.
(۴) همه فیلسوفان مسلمان به طور قطعی انسان را حقیقتی دو بُعدی می‌دانند و فقط در نحوه ارتباط آن‌ها اختلاف نظر دارند.

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶:۰۰ از صفحه
شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی؛
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

آزمون‌های تشریحی خیلی سبز

۵ مرحله در طول سال

شبیه‌سازی کامل امتحان نهایی

- منطبق بر بارم‌بندی آموزش و پرورش
- تشابه کامل فرم برگه سوال، پاسخ‌برگ، کلید، پاسخنامه و حتی فونت سوال‌ها با امتحان نهایی
- پوشش همه مطالب و انواع سوالات
- ارائه یک یا دو تست عیناً مشابه امتحان نهایی
- هم‌سطح با دشواری سوالات امتحان نهایی

پاسخنامه‌های خیلی تشریحی

- ارائه پاسخ کامل و مرحله به مرحله
- محتوای یاددهنده شامل درسنامه
- ارائه نکات کلیدی هر سوال

تصحیح کاملاً مکانیزه

- تصحیح کاملاً حرفه‌ای توسط دو مصحح
- تصحیح سوم در صورت اختلاف نظر دو مصحح قبل
- تصحیح به صورت بررسی یک سوال برای گروهی از دانش‌آموزان
- امکان کامنت‌گذاری مصحح در فرایند تصحیح
- امکان درخواست تصحیح مجدد در پل ثبت اعتراض

کارنامه‌های بسیار کاربردی

- کارنامه تحلیلی و مقایسه‌ای
- نمره به تفکیک سوال
- کارنامه مبحثی

باسح نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله چهاردهم

پایه یازدهم

۰۴/اردیبهشت/۱۴۰۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

ویژه یازدهمی های ۱۴۰۴

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	محمد اسکندری یگانه - علی شهبابی
زبان و ادبیات فارسی	محمدعلی دولت خواهی - عارفه سادات طباطبایی نژاد - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	الهام رضایی
روان شناسی	مهدی جاهدی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	بهروز یحیی
جغرافیا	سعید بهروزی فر - الهه ریاحی نسب
فلسفه (۱)	نگین تربتی سنجانی - علی سلوکی - مجید قدرتی پور

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبابی	علی شهبابی	علی شهبابی	میثم حصارکی	منصور زرکش اصفهانی زهرا فتحی ابوالفضل ناصری
زبان و ادبیات فارسی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	بهناز رجبی	معصومه رحمانی امیرمحمد شیرزاد اعظم نوری نیا
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	علی سلوکی نگار کاتبی
روان شناسی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	مهدی پارچه باف دولتی	مهدی پارچه باف دولتی نگار کاتبی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	محمدصادق خادم	پروانه حسینی فرد سمانه ریحانی محمد مهدی عسکری آبادی
تاریخ	بهروز یحیی	بهروز یحیی	بهروز یحیی	حبیبه محبی	کیان کیانی دوست واقع وجیهه صادقی مالواجردی
جغرافیا	سعید بهروزی فر	الهه ریاحی نسب	الهه ریاحی نسب	حبیبه محبی	وجیهه صادقی مالواجردی حبیبه محبی بهروز یحیی
فلسفه (۱)	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	محمد رضا شریفی	سحر محمدزاده سالیانی علی سلوکی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاچانپور

مسئول پروژه: فرناز سلیمانی

Azmoon.kheilisabz.com

آزمون آزمایشی خلی سبز

فرناز سلیمانی - مینا کریمزاده - حبیبه محبی - مژده میرزایی

تیم اجرایی و تألیف آزمون

سرپرست تولید	الناز علی‌باری‌زاده
ویراستاران فنی	نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - هدیه خسروی زهرا صفری - الهه صفری - فاطمه علی‌اکبری محیا غنی‌فرد - زهرا فرهادی‌مهر - نادره نازآوری ساعده نمازی
رسم	ندا فخاری سارا گنجی آزادپور
صفحه‌آرایی	صدف امام - مریم حسین‌زاده سپیده سخائی - الهام سهرابی - طاهره صادق‌نژاد مانده صبری - نیلوفر فرخجسته - فاطمه قیاسوند مهدیه گل‌پور - دریا لطفی

ویژه یازدهمی‌های ۱۴۰۴

جاهای خالی با کدام گزینه به درستی پر می‌شوند؟

«خط فقر درآمدی است که برای زندگی یک نفر در مورد نیاز است.»

(۲) بیشینه - ماه

(۱) بیشینه - سال

(۴) کمینه - ماه

(۳) کمینه - سال

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمبث: فصل ۳ - درس ۱

طبق متن کتاب درسی، داریم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

خط فقر کمینه درآمدی است که برای زندگی یک نفر در یک ماه، مورد نیاز است. خط فقر برابر است با نصف میانگین یا نصف میانه درآمد ماهانه افراد جامعه.

درآمد ماهانه یک خانواده ۵ نفره، ۳۹ میلیون تومان است. اگر خط فقر اعلام شده توسط دولت برای هر نفر در روز، ۳۲۰۰۰۰ تومان باشد، این خانواده باید حداقل چند میلیون تومان در ماه یارانه دریافت کند تا زیر خط فقر نباشد؟ (ماه را ۳۰ روز در نظر بگیرید.)

(۲) ۸

(۱) ۹

(۴) ۶

(۳) ۱۰

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ابتدا خط فقر روزانه هر نفر را در تعداد روزهای ماه ضرب می‌کنیم تا خط فقر ماهانه‌اش درآید:

$$۳۲۰۰۰۰ \times ۳۰ = ۹۶۰۰۰۰۰$$

گام دوم: خط فقر ماهانه را در تعداد اعضای خانواده ضرب می‌کنیم تا خط فقر ماهانه این خانواده به دست آید:

$$۹۶۰۰۰۰۰ \times ۵ = ۴۸۰۰۰۰۰۰$$

گام سوم: حداقل یارانه ماهانه لازم برای این خانواده برابر است با:

$$\text{یارانه} = ۴۸۰۰۰۰۰۰ - ۳۹۰۰۰۰۰۰ = \underbrace{۹۰۰۰۰۰۰}_{\text{۹ میلیون تومان}}$$

۳ اگر شاخص توده بدنی (نماتوپ) برای شخصی ۳۰ و وزن او ۹۰ کیلوگرم باشد، قد این شخص تقریباً چند سانتی متر است؟

۱۹۸ (۴)

۱۸۵ (۳)

۱۷۳ (۲)

۱۶۰ (۱)

پاسخ گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

درس Box

بر حسب کیلوگرم

(۱) شاخص توده بدنی (BMI یا نماتوپ) از رابطه زیر به دست می آید:

$$BMI = \frac{\text{وزن}}{(\text{قد})^2}$$

بر حسب متر

(۲) برای تبدیل متر به سانتی متر، کافی است عددمان را در ۱۰۰ ضرب کنیم.

گام اول: قد شخص را x در نظر گرفته و داده ها را در فرمول قرار می دهیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$BMI = \frac{\text{وزن}}{(\text{قد})^2} \Rightarrow \frac{90}{x^2} = \frac{30}{1} \Rightarrow x^2 = 3 \Rightarrow x = \pm\sqrt{3}$$

چون قد باید عددی مثبت باشد، پس فقط $x = \sqrt{3}$ قبول است.گام دوم: $\sqrt{3}$ تقریباً ۱/۷۳ است.

$$1/73 \times 100 = 173 \text{ cm}$$

برای تبدیل ۱/۷۳ متر به سانتی متر، کافی است آن را در ۱۰۰ ضرب کنیم.

۴ در یک منطقه از میان افراد ۱۶ ساله و بیشتر، تعداد ۳۶۰۰ نفر شاغل و ۹۰۰ نفر بیکار هستند. نرخ بیکاری در این منطقه کدام است؟

(۲) ۱۸ درصد

(۱) ۱۲ درصد

(۴) ۲۵ درصد

(۳) ۲۰ درصد

پاسخ گزینه ۳

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

درس Box

جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال (۱)

$100 \times \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$ (۲)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ گام اول: جمعیت فعال را حساب می کنیم:

$$4500 = \underbrace{\text{جمعیت بیکار}}_{900} + \underbrace{\text{جمعیت شاغل}}_{3600}$$

گام دوم: درصد نرخ بیکاری برابر است با:

$$\text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{900}{4500} \times 100 = \frac{100}{5} = 20$$

در یک منطقه از میان افراد ۱۶ ساله و بیشتر، تعداد ۱۲۰۰ نفر شاغل و ۳۰۰ نفر بیکار هستند. نرخ بیکاری در این منطقه را به دست آورید.

(سؤال ۱۹ - امتحان نهایی فرداد ۱۴۰۳)

امتحان نهایی

جدول زیر درآمد خانواده‌هایی است که به طور تصادفی از یک جامعه آماری انتخاب شده‌اند. اختلاف میزان خط فقر به هر دو روش ممکن چند تومان است؟

ردیف	تعداد اعضای خانواده	درآمد ماهانه خانواده (میلیون تومان)
A	۴	۶۰
B	۲	۵۰
C	۳	۹۰
D	۱	۲۰

(۲) ۵۰۰۰۰۰

(۱) ۲۵۰۰۰۰

(۴) ۱۰۰۰۰۰۰

(۳) ۷۵۰۰۰۰

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

درس Box

(۱) خط فقر به روش میانگین، برابر با نصف میانگین و خط فقر به روش میانه، برابر با نصف میانه است.

(۲) برای محاسبه میانه، داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم، بعد:

داده وسط = میانه

• اگر تعداد داده‌ها فرد بود:

$$\text{میانه} = \frac{\text{مجموع دو داده وسط}}{۲}$$

• اگر تعداد داده‌ها زوج بود:

گام اول: میانگین داده‌های جدول را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع درآمد خانواده‌ها}}{\text{تعداد اعضای خانواده‌ها}} = \frac{۶۰ + ۵۰ + ۹۰ + ۲۰}{۴ + ۲ + ۳ + ۱} = \frac{۲۲۰}{۱۰} = ۲۲$$

$$\frac{\bar{x}}{۲} = \frac{۲۲}{۲} = ۱۱$$

خط فقر به روش میانگین برابر است با:

گام دوم: از تقسیم درآمد هر خانواده بر تعداد اعضای آن، سهم هر عضو خانواده از درآمد به دست می‌آید:

$$A \text{ سهم هر عضو} = \frac{۶۰}{۴} = ۱۵$$

$$B \text{ سهم هر عضو} = \frac{۵۰}{۲} = ۲۵$$

$$C \text{ سهم هر عضو} = \frac{۹۰}{۳} = ۳۰$$

$$D \text{ سهم هر عضو} = \frac{۲۰}{۱} = ۲۰$$

گام سوم: ۱۰ داده را از کوچک به بزرگ می‌نویسیم:

۱۵, ۱۵, ۱۵, ۱۵, ۲۰, ۲۵, ۲۵, ۳۰, ۳۰, ۳۰
دو داده وسط

گام چهارم: تعداد داده‌ها زوج است، پس میانه برابر با میانگین دو داده وسط است:

$$Q_2 = \frac{۲۰ + ۲۵}{۲} = ۲۲/۵$$

$$\frac{Q_2}{۲} = \frac{۲۲/۵}{۲} = ۱۱/۲۵$$

خط فقر به روش میانه برابر است با:

گام پنجم: اختلاف دو خط فقر به دست آمده برابر است با:

$$۱۱/۲۵ - ۱۱ = ۰/۲۵ \xrightarrow{\times ۱۰۰۰۰۰} ۲۵۰۰۰۰ \text{ تومان}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

فرض کنید نرخ تورم کالایی بین سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴، هر سال نسبت به سال قبل ۲۵ درصد بوده است. اگر قیمت این کالا در سال ۱۴۰۳ برابر با ۲۵۰ واحد پول باشد، قیمت آن در سال ۱۴۰۱ کدام بوده است؟

۱۸۰ (۴)

۱۷۵ (۳)

۱۶۰ (۲)

۱۵۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

درس Box

نرخ تورم یک کالا از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{قیمت قبلی} - \text{قیمت جدید}}{\text{قیمت قبلی}} \times 100$$

گام اول: قیمت سال ۱۴۰۲ را حساب می‌کنیم:

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{قیمت سال ۱۴۰۲} - \text{قیمت سال ۱۴۰۳}}{\text{قیمت سال ۱۴۰۳}} \times 100 \Rightarrow 25 = \frac{250 - x}{x} \times 100 \Rightarrow 1 = \frac{1000 - 4x}{x}$$

$$\Rightarrow x = 1000 - 4x \Rightarrow 5x = 1000 \Rightarrow x = 200$$

گام دوم: قیمت سال ۱۴۰۱ را حساب می‌کنیم:

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{قیمت سال ۱۴۰۲} - \text{قیمت سال ۱۴۰۱}}{\text{قیمت سال ۱۴۰۱}} \times 100 \Rightarrow 25 = \frac{200 - y}{y} \times 100 \Rightarrow 1 = \frac{800 - 4y}{y}$$

$$\Rightarrow y = 800 - 4y \Rightarrow 5y = 800 \Rightarrow y = 160$$

$$\Rightarrow (\text{تورم})^2 \times \text{قیمت سال ۱۴۰۱} = \text{قیمت سال ۱۴۰۳}$$

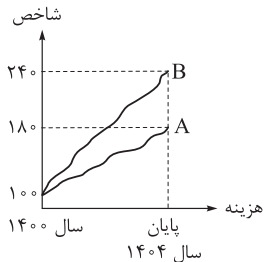
$$250 = x \times \left(\frac{5}{4}\right)^2 \Rightarrow$$

$$250 = x \times \frac{25}{16} \Rightarrow x = 160$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

یه جور دیگه

نمودار زیر مربوط به شاخص‌های هزینه انرژی (A) و تفریحات (B) خانواده آقای مستوفی است. اگر این خانواده در سال ۱۴۰۰ برای انرژی ۸۰ میلیون تومان و برای تفریحات ۱۱۰ میلیون تومان هزینه کرده باشد، مجموع این هزینه‌ها در پایان سال ۱۴۰۴ چند میلیون تومان است؟ (فرض کنید مقدار و کیفیت انرژی و تفریحات در دو سال یکسان باشند).

۴۰۴ (۲)

۴۰۲ (۱)

۴۰۸ (۴)

۴۰۶ (۳)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

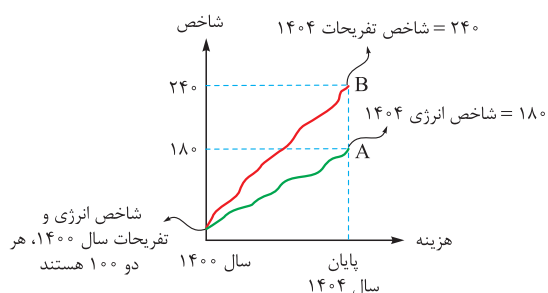
کارت Box

بین شاخص بهای یک کالا و قیمت آن در دو سال، رابطه زیر را داریم:

$$\frac{\text{شاخص جدید}}{\text{شاخص قدیم}} = \frac{\text{قیمت جدید}}{\text{قیمت قدیم}}$$

گام اول: روی نمودار شاخص هزینه انرژی و تفریحات را در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۴ مشخص می‌کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام دوم: برای هزینه انرژی داریم:

$$\frac{\text{شاخص انرژی ۱۴۰۴}}{\text{سال ۱۴۰۰}} = \frac{\text{هزینه انرژی سال ۱۴۰۴}}{\text{هزینه انرژی سال ۱۴۰۰}} \Rightarrow \frac{180}{80} = \frac{x}{80} \Rightarrow 5x = 720 \Rightarrow x = \frac{720}{5} = 144$$

گام سوم: برای هزینه تفریحات داریم:

$$\frac{\text{شاخص تفریحات ۱۴۰۴}}{\text{سال ۱۴۰۰}} = \frac{\text{هزینه تفریحات سال ۱۴۰۴}}{\text{هزینه تفریحات سال ۱۴۰۰}} \Rightarrow \frac{240}{110} = \frac{y}{110} \Rightarrow y = 12 \times 22 = 264$$

گام چهارم: مجموع هزینه انرژی و تفریحات خانواده مستوفی برابر است با:

$$144 + 264 = 408$$

در یک ژمان انگلیسی، از هر ۸ کلمه، یکی از کلمات دشوار محسوب می‌شوند. اگر به طور متوسط جملات این کتاب از ۱۰ کلمه تشکیل شده باشند، این ژمان برای دانش‌آموزان چه پایه‌ای مناسب است؟

→ $\frac{1}{8}$ کلمات دشوارند.

(۲) نهم
(۴) دوازدهم

(۱) نهم
(۳) یازدهم

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

درس Box

- (۱) (میانگین تعداد کلمات در هر جمله + درصد کلمات دشوار) $\times \frac{1}{4} =$ شاخص پایه آموزش
- (۲) اگر عدد به دست آمده از رابطه بالا، عددی اعشاری مثل $9/6$ بود، می‌گوییم این کتاب برای دانش‌آموزی که پایه نهم (جزء صحیح $9/6$) را به پایان رسانده، مناسب است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: از هر ۸ کلمه یکی دشوار است، پس $\frac{1}{8}$ کلمات کتاب دشوار محسوب می‌شوند:

$$\frac{1}{8} \times 100 = \frac{100}{8} \xrightarrow{\text{ساده به ۴}} \frac{25}{2} = 12/5$$

$\frac{1}{8}$ را به درصد تبدیل می‌کنیم:

گام دوم: از فرمول استفاده می‌کنیم:

$$9 = 0/4 \times 22/5 = 0/4 \times \underbrace{12/5}_{\text{درصد کلمات دشوار}} + \underbrace{10}_{\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله}}$$

پس کتاب برای دانش‌آموزان پایه نهم مناسب است.

ژمان انگلیسی‌زبانی با متوسط طول جمله‌های ۸ کلمه‌ای و ۱۸ درصد کلمه دشوار، برای دانش‌آموزان چه پایه‌ای مناسب است؟

(سؤال ۱۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

(۴) هشتم

(۳) نهم

(۲) دهم

(۱) یازدهم

قیمت برنج و گوشت در سال پایه به ترتیب ۶۰ و ۱۳۰ هزار تومان و در سال ۱۴۰۴ به ترتیب ۳۰۰ و ۹۰۰ هزار تومان است. اگر شاخص بهای برنج و گوشت در سال ۱۴۰۴ برابر با ۶۰۰ و مقادیر مصرفی شان در هر دو سال به ترتیب a و ۴۰ کیلوگرم باشد، مقدار a کدام است؟

۱۰۰ (۴)

۹۰ (۳)

۷۵ (۲)

۸۰ (۱)

پاسخ گزینه ۱

زیرمبمٹ: فصل ۳ - درس ۱

درس Box

شاخص بهای دو کالا از رابطه زیر به دست می آید:

$$100 \times \frac{(\text{قیمت جدید کالای ۲} \times \text{مقدار اولیه کالای ۲}) + (\text{قیمت جدید کالای ۱} \times \text{مقدار اولیه کالای ۱})}{(\text{قیمت اولیه کالای ۲} \times \text{مقدار اولیه کالای ۲}) + (\text{قیمت اولیه کالای ۱} \times \text{مقدار اولیه کالای ۱})} = \text{شاخص بهای دو کالا}$$

گام اول: اطلاعات سؤال را در فرمول مربوطه جای گذاری می کنیم:

$$100 \times \frac{(\overbrace{\text{قیمت جدید گوشت}}^{900} \times \overbrace{\text{مقدار اولیه گوشت}}^{40}) + (\overbrace{\text{قیمت جدید برنج}}^{300} \times \overbrace{\text{مقدار اولیه برنج}}^a)}{(\underbrace{\text{قیمت اولیه گوشت}}_{130} \times \underbrace{\text{مقدار اولیه گوشت}}_{40}) + (\underbrace{\text{قیمت اولیه برنج}}_{60} \times \underbrace{\text{مقدار اولیه برنج}}_a)} = \text{شاخص بهای دو کالای برنج و گوشت}$$

$$\Rightarrow \frac{6}{100} = \frac{300a + 36000}{60a + 5200} \times \frac{1}{100} \Rightarrow 6 = \frac{300a + 36000}{60a + 5200}$$

گام دوم: یک صفر از هر چهار عبارت صورت و مخرج حذف می کنیم و بعدش طرفین وسطین می کنیم:

$$6 = \frac{300a + 36000}{60a + 5200} \Rightarrow 36a + 3120 = 30a + 3600 \Rightarrow 6a = 480 \Rightarrow a = 80$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

قیمت برنج و گوشت در سال پایه به ترتیب ۴۲ و ۱۳۷/۵ هزار تومان و در سال مورد نظر به ترتیب ۱۲۰ و ۲۴۰ هزار تومان است. اگر شاخص بهای برنج و گوشت در سال مورد نظر ۲۴۰ و مقادیر مصرفی برنج و گوشت به ترتیب a و ۱۶ کیلوگرم باشد، مقدار a چند کیلوگرم است؟

(سؤال ۱۳ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

۷۵ (۴)

۶۴ (۳)

۵۰ (۲)

۴۸ (۱)

کنکور

۱۰

در منطقه‌ای تعداد شاغلین از ۵ برابر تعداد بیکارها، ۹۲۰ نفر بیشتر است. اگر نرخ بیکاری این منطقه ۹ درصد باشد، جمعیت فعال این منطقه چند نفر است؟

۲۰۰۰ (۴)

۱۸۰۰ (۳)

۱۶۰۰ (۲)

۲۵۰۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل ۳ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: تعداد بیکارها را b می‌گیریم:تعداد شاغلین از ۵ برابر b ، ۹۲۰ تا بیشتر است، یعنی $5b + 920$ نفر.

گام دوم: جمعیت فعال برابر است با:

$$5b + 920 = \underbrace{\text{جمعیت شاغل}}_{5b + 920} + \underbrace{\text{جمعیت بیکار}}_b$$

گام سوم: نرخ بیکاری ۹ درصد است، پس:

$$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = 9 \Rightarrow \frac{b}{5b + 920} \times 100 = 9 \Rightarrow \frac{100b}{5b + 920} = 9 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 100b = 46b + 8280$$

$$\Rightarrow 46b = 8280 \Rightarrow b = \frac{8280}{46} = 180$$

گام چهارم: جمعیت فعال برابر است با:

$$5b + 920 = 5(180) + 920 = 1080 + 920 = 2000$$

کدام عبارت‌ها از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی دربارهٔ سبک هندی، نادرست هستند؟

(الف) سبک هندی از اوایل قرن دهم تا اواسط قرن دوازدهم هجری قمری رواج داشت.

(ب) دایرة‌واژگان شعر گسترش یافت و بسیاری از لغات ادبی قدیم از صحنهٔ شعر رخت برپست.

(ج) حکومت صفوی از آموزه‌های سنتی عرفانی بهره می‌برد، از این‌رو شاعران به اندرز و مضمون‌آفرینی و باریک‌اندیشی روی آوردند.

(د) لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان در این دوره به حوزهٔ شعر و ادب وارد شد.

(ه) استفاده از ردیف‌های کوتاه و خوش‌آهنگ نیز در شعر این دوره رایج است.

(۲) الف - ج - ه

(۱) ب - ج - د

(۴) الف - د - ه

(۳) ب - ج - ه

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبعض: درس ۱۰

درس‌Box

سبک هندی در دورهٔ صفویه از قرن یازدهم تا اواسط قرن دوازدهم به مدت ۱۵۰ سال رواج داشت. اگرچه این حکومت مذهبی بود، اما با اندیشه‌های سنتی عرفان در تضاد بود.

ردیف‌های شعری کوتاه قبلاً در زبان فارسی مرسوم بود، اما در سبک هندی ردیف‌های طولانی رواج یافت و شاعران با این کار هنرنمایی می‌کردند.

بررسی موارد نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) سبک هندی از اوایل قرن دهم (یازدهم) تا اواسط قرن دوازدهم هجری قمری رواج داشت.

(ج) حکومت صفوی با آموزه‌های سنتی عرفانی بهره می‌برد با این آموزه‌ها (در تضاد بود)، از این‌رو شاعران به اندرز و مضمون‌آفرینی و باریک‌اندیشی روی آوردند.

(ه) استفاده از ردیف‌های کوتاه (طولانی) و خوش‌آهنگ نیز در شعر این دوره رایج است.

در مورد «ج» چون حکومت صفوی با عرفان در تضاد بود، شاعران به مضمون‌آفرینی روی آوردند و در مورد «ه» چون قبلاً ردیف کاربرد داشته، پس ردیف‌های طولانی پدیدهٔ تازه‌ای است.

تیزبازی

با توجه به تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، کدام موارد نادرست ذکر شده است؟ (سؤال ۲۳ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

(الف) قرن چهارم دورهٔ طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با زکریای رازی آغاز شد.

(ب) شاهنامهٔ ابومنصوری به سال ۳۶۴ قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد.

(ج) تاریخ «الرسل و الملوك» را ابوعلی بلعمی به دستور منصور بن نوح سامانی به زبان عربی نوشته است.

(د) عهد سامانی بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد و نثر این دوره ساده و روان است.

(ه) در دورهٔ سلجوقی شعر حکمی و اندرزی به پختگی و کمال رسید و کسای مروتی قصیده‌ای در این موضوع سرود.

(۲) «الف» - «ه»

(۱) «ب» - «ج»

(۴) «ج» - «د»

(۳) «الف» - «ب»

کتاب‌های داده‌شده به ترتیب از کدام نویسندگان هستند؟

«عالم‌آرای عباسی، رشحات عین‌الحیات، جامع عباسی، محبوب‌القلوب، احسن‌التواریخ»

- ۱) شیخ بهایی، قاضی نورالله شوشتری، اسکندربیک ترکمان، شاه‌طهماسب صفوی، حسن‌بیگ روملو
- ۲) اسکندربیک ترکمان، قاضی نورالله شوشتری، شاه‌عباس، میرزا برخوردار فراهی، حسن‌بیگ روملو
- ۳) اسکندربیک ترکمان، علی بن حسین واعظ کاشفی، شیخ بهایی، میرزا برخوردار فراهی، حسن‌بیگ روملو
- ۴) شیخ بهایی، علی بن حسین واعظ کاشفی، شاه‌عباس، شاه‌طهماسب صفوی، اسکندربیک ترکمان

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۰

درس‌نویس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کتاب‌های دیگری در این درس مطرح شده هم‌چون: تذکره شاه‌طهماسب از شاه‌طهماسب صفوی.

عالم‌آرای عباسی: اسکندربیک ترکمان، رشحات عین‌الحیات: علی بن حسین واعظ کاشفی، جامع عباسی: شیخ بهایی، محبوب‌القلوب:

میرزا برخوردار فراهی، احسن‌التواریخ: حسن‌بیگ روملو

اگر نام نویسندگان دو یا سه کتاب را بدانید، به پاسخ درست می‌رسید، پس نام نویسندگان عالم‌آرای عباسی، جامع عباسی و عباس‌نامه را به خاطر بسپارید، چون شباهت زیادی به هم دارند، بیشتر اشتباه می‌کنید.

اسکندربیک را با حسن‌بیگ اشتباه نگیرید!

تیزبازی

په‌چور دیگه

علوم و فنون ادبی

۱۳

کدام مورد از ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی نیست؟

- (۱) جمع بستن با «ات» که علاوه بر عربی در واژه‌های فارسی، ترکی و مغولی نیز به چشم می‌خورد.
- (۲) مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی
- (۳) آوردن تتابع اضافات در مقام تعارف و تمجید از بزرگان یا به سبب قرینه‌پردازی و موازنه
- (۴) استفاده از آیات، احادیث و عبارات عربی رواج بیشتر یافته است.

مشاوره برای یافتن پاسخ سوالات مربوط به ویژگی‌های سبکی، به تشخیص انواع آن «زبانی، ادبی، فکری» توجه کنید.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

علاوه بر موارد گفته شده در سؤال، ویژگی‌های دیگر زبانی نثر سبک هندی عبارت‌اند از: درآمیختگی نظم و نثر، کاربرد وجه وصفی، آوردن جملات طولانی، کاربرد افعال با پیشوندهای متعدد و فراوانی لغات ترکی و مغولی.

استفاده از آیات، احادیث و عبارات عربی، مربوط به تلمیح و تضمین است، پس یک ویژگی ادبی است نه زبانی.

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت‌ها از ویژگی‌های شعر سبک هندی هستند؟

- الف) پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل از مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره است.
 ب) زبان کوچه و بازار به شعر راه یافت و از این رهگذر روح تازه‌ای به زبان شعر دمیده شد.
 ج) شعر سبک هندی شعر صورت‌گراست، نه معنی‌گرا و شاعران بیشتر به زبان توجه دارند.
 د) زبان سبک هندی را باید زبان واقع‌گرا قلمداد کرد، زیرا زبان حقیقی مردم آن دوره است.
 ه) شاعران این دوره، مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان را به شیوه خود بازگو می‌کردند.

(۱) الف - د - ج

(۲) ب - د - ه

(۳) الف - ج - ه

(۴) ب - ج - ه

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

درس‌Box

چون در دوره مغول زهد ریایی زیاد شده بود، بنابراین پرهیز از آن در شعر این دوره دیده می‌شود. هم‌چنین عشق آسمانی متعلق به سبک عراقی است و برتری عشق بر عقل هم مربوط به سبک عراقی هستند.

بررسی موارد نادرست:

الف) پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل از مفاهیم فکری سبک عراقی هستند.

ج) شعر هندی معنی‌گراست، نه صورت‌گرا و شاعران بیشتر به معنی توجه دارند. (عبارت نخست برعکس شده)

در مورد «ه» گفته شده که شاعران سبک هندی مطالب فلسفی را به شیوه خود بیان می‌کنند، پس شعر این دوره معنی‌گراست و به غلط بودن مورد «ج» کمک می‌کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

۱۵

کتاب‌های داده‌شده مربوط به چه نوع نثری هستند؟

«شرفنامه بدلیسی، حبیب‌السير، کتب داراشکوه، عباس‌نامه، مجالس‌المؤمنین»

(۱) ساده، بینابین، ساده، مصنوع، ساده

(۲) بینابین، ساده، ساده، مصنوع، ساده

(۳) ساده، ساده، بینابین، مصنوع، بینابین

(۴) بینابین، بینابین، ساده، مصنوع، مصنوع

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

درس‌Box

سبک نثر به طور کلی به «ساده، فنی، بینابین و مصنوع» تقسیم می‌شود که در سبک هندی نثر فنی دیده نمی‌شود.

● نثر ساده: آرایه‌های ادبی را ندارد یا بسیار اندک هستند.

● نثر فنی: آرایه‌های آن در حد اعتدال هستند، نه کم و نه زیاد.

● نثر مصنوع: آرایه‌های آن چنان زیاد هستند که درک متن را دشوار می‌کنند.

● نثر بینابین: نثری است نه چندان ساده و نه چندان دشوار.

شرفنامه بدلیسی: ساده - حبیب‌السير: بینابین - کتب داراشکوه: ساده - عباس‌نامه: مصنوع - مجالس‌المؤمنین: ساده

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وزن کدام ابیات دوری است و آن را به دو شکل می‌توان تقسیم‌بندی کرد؟

- الف) گر بزمی به خنجرم کز پی او دگر مرو
ب) من دست نخواهم برد آلا به سر زلفت
ج) بهای روی تو بازار ماه و خور بشکست
د) مشغول عشق جانان گر عاشقی است صادق
- نعره شوق می‌زنم تا رمقی است در تنم
گر دسترسی باشد یک روز به یغمایی
چنان که معجز موسی طلسم جادو را
در روز تیرباران باید که سر نخارد

(۲) ج - ب

(۱) ب - د

(۴) د - الف

(۳) الف - ج

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۱

دقت کنید که بیت‌های پاسخ باید این وزن دوری را داشته باشند و به دو گونه تقسیم‌بندی هجایی شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی ابیات:

الف) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن: فقط دوری است.

ب) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن): هم دوری است هم به دو شکل تقسیم می‌شود.

ج) مفاعیلن فعلاطن مفاعیلن فعلاطن: ناهمسان است.

د) مفعول فاعلاطن مفعول فاعلاطن (مستفعل فاعولن مستفعل فاعولن): هم دوری است هم به دو شکل تقسیم می‌شود.

وزن‌هایی که با «مستفعلن» شروع می‌شوند، اگر همسان تک‌لختی نباشند، به دو صورت تقسیم‌بندی می‌شوند. وزن‌هایی که با «مستفعلن» شروع می‌شوند نیز همیشه به دو شکل دسته‌بندی می‌شوند.

۱۷

وزن مقابل کدام مصراع نادرست است؟

(الف) ای خواجه نمی‌بینی این روز قیامت را؟: مستفعلُ مفعولن مستفعلُ مفعولن

(ب) چمنی که تا قیامت گل او به بار بادا: فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

(ج) به یاد آر دلا تا چه خواب دیدی دوش: مفاعِلن فَعَلاتن مفاعِلن فَعَلاتن

(د) صبر کن ای دل که صبر سیرت اهل صفاست: مفتعلن فاعِلن مفتعلن فاعِلن

(ه) می‌نکند محرم جان محرم اسرار مرا: مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن

(و) اکنون که هفت بار طوافت قبول شد: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

(۲) ج - ه - و

(۱) ب - د - ج

(۴) الف - ج - و

(۳) الف - ه - ب

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۱

بررسی موارد نادرست:

(ج) مفاعِلن فَعَلاتن مفاعِلن فَعَلن

(ه) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(و) مفعول فاعلات مفاعِل فاعِلن

✓ پاسخ خیلی تشریحی

به ترتیب چند مصراع در وزن «مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین» و چند مصراع در وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» سروده شده‌اند؟

(الف) در حلقهٔ عشاق به ناگه خبر افتاد	(ه) باز آمد آن مهی که ندیدش فلک به خواب
(ب) در رقص اندر آور جان‌های صوفیان را	(و) ای دل اگر کم آیی کارت کمال گیرد
(ج) غرق است جانم بر درت در بوی مشک و عنبرت	(ز) چشم از پی آن باید تا چیز عجب بیند
(د) آواز تو جان‌افزا تا روز مشین از پا	(ح) آتش بود فراق‌ت حقا و آن زیادت
- (۱) دو - سه
(۲) سه - سه
(۳) سه - دو
(۴) دو - چهار

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبعض: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«الف»: مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل (فعّلن) یا مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین
 «ب»، «و» و «ح»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن یا مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن
 «ج»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
 «د» و «ز»: مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین یا مستفعل فعولن مستفعل فعولن
 «ه»: مستفعلن مفاعِلْ مستفعلن فَعَلْ یا مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

تمام مصراع‌های این سؤال به جز مصراع «ج» به دو صورت تقسیم‌بندی هجایی می‌شوند. اگر وزن فعولن را با مستفعل به دست آورید، تصور نکنید که باید آن مصراع را کنار بگذارید، بلکه باید وزن آن را با فعول نیز به دست آورید.

گول نخوری ✗

کدام ابیات را به صورت ۴ تایی ۳ تایی می توان دسته بندی کرد؟

الف) گرخت خویش خواهد ما رخت او دهیمش	ب) سحر این دل من ز سودا چه می شد	ج) امروز دیدم یار را آن رونق هر کار را	د) باز رسیدند شاد زان سوی عالم چو باد	ه) جان و جهان چو روی تو در دو جهان کجا بود
ور قلعه ها در آید ویرانه ها کنیمش	از آن برق رخسار و سیما چه می شد؟	می شد روان بر آسمان همچون روان مصطفی	مست و خرامان و خوش سبز قبا یان ما	گر تو ستم کنی به جان از تو ستم روا بود
(۱) الف - ج	(۲) ب - ج	(۳) الف - د	(۴) د - ه	

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۱

بررسی ابیات:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن (۴ تایی ۳ تایی)

این بیت به صورت ۳ تایی ۴ تایی نیز تقسیم می شود: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

نکته

ب) فعولن فعولن فعولن فعولن (۳ تایی)

ج) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (۴ تایی)

د) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (۴ تایی ۳ تایی)

ه) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن (۴ تایی)

در صورت تقطیع بیت زیر به پایه های آوایی ۴ تایی ۳ تایی، به موارد خواسته شده پاسخ دهید.

«یک عمر دور و تنها تنها به جرم این که او سر سپرده می خواست من دل سپرده بودم»

(سؤال ۲۴ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

الف) دو رکن (وزن واژه) ابتدایی بیت را بنویسید.

ب) وزن بیت همسان تک پایه ای است یا همسان دولختی؟

امتحان
نهایی

۲۰ در کدام گزینه، مصراع‌های روبه‌روی هم، هم‌وزن نیستند؟

- (۱) عقل از تو تازه بُود جان از تو زنده بُود: نیکو نگر که منم آن را که می‌نگری
- (۲) ز چرخ اختر ربود ز نجم زیور گرفت: یکی بدین وزن و سنگ عیان به ناگه شود
- (۳) ای خفته شب تیره هنگام دعا آمد: هرگز دل عشاق به فرمان کسی نیست
- (۴) شده‌ام سپند حسنت وطنم میان آتش: فلکی چو آسمان‌ها که بدوست قصد جان‌ها

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۳): مصراع اول: مفعول مفاعیلین مفعول مفاعیلین (مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن)

مصراع دوم: مفعول مفاعیلین مفاعیلین مفعولن (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): مستفعلن فعلن مستفعلن فعلن

گزینه (۲): مفاعیلن فاعلن مفاعیلن فاعلن

گزینه (۴): فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

همهٔ ابیات به جز در وزن دوری سروده شده‌اند.

(۱) ای شه جاودانی وی مه آسمانی	چشمهٔ زندگانی گلشن لامکانی
(۲) عید شد و عالمی کشتهٔ جولان تو را	تا که قبول اوفتد زین همه قربان تو را
(۳) چو صبحدم خندیدی در بلا بندیدی	چو صیقلی غم‌ها را ز آینه رندیدی
(۴) هر جور که بر عاشق بی‌سیم توان کرد	امروز بتم بر من سرگشته توان کرد

پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبهم: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وزن بیت «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» و همسان تک‌لختی است.

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): مفتعلن فعولن مفتعلن فعولن

گزینهٔ (۲): مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینهٔ (۳): مفاعِلن مفعولن مفاعِلن مفعولن

وزن کدام گزینه «دولختی» نیست؟ ۲۲

- (۱) نرسیدی به فهم خود ره عزم دگر گشا
 (۲) ز شور عشق تو گر ز عندلیبان شدم
 (۳) رو تُرشی چرا؟ مگر صاف نبذ شراب تو؟
 (۴) چه کرده‌ام به جای تو که نیستم سزای تو
- به جهانی که نیستی مژه بر بند و در گشا
 ولی گرفتار بیداد رقیبان شدم
 از پی امتحان بخور یک قدح از شراب ما
 نه از هوای دلبران بری شدم برای تو؟

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وزن بیت پایانی «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» و همسان تک‌پایه‌ای است.

چ گر دِ آم	پِ جا یِ تْ	کِ نی س تم	سِ زای تْ
- U - U	<u>U</u> - U	- U - U	- U - U

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): فعلاتن مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن

گزینه (۲): مفاعیلن فاعیلن مفاعیلن فاعیلن

گزینه (۳): مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

۲۳ کدام گزینه با بیت: «تو این عهده‌ی که با من بسته بودی / مگر بهر شکستن بسته بودی؟» قرابت مفهومی ندارد؟

(۱) نیست در خوی نیک‌رویان چرب‌نرمی را اثر	سرکشی در شمع افزون گردد از گیسوی چرب
(۲) گفتی که به وصل با تو همدم شدم	گو با که کجا شرم نداری همدم
(۳) رفت اما یادگاری بین ما جا مانده است	حسرت او بر دل ما، حق ما بر گردنش
(۴) بیزارم از وفای تو یک روز و یک زمان	مجموع اگر نشستم و خرسند اگر شدم

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

مفهوم بیت صورت سؤال و سه گزینه (۱)، (۲) و (۳)، گله و شکایت از بی‌وفایی یار است و در گزینه (۴) عاشق می‌گوید، حتی اگر یک روز بدون تو آرامش داشته باشم به تو بی‌وفایی کرده‌ام.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

۲۴

- (۱) به جان دوست که دشمن بدین رضا ندهد
 (۲) همه سلامت نفس آرزو کند مردم
 (۳) اگر تو جور کنی رأی ما دگر نشود
 (۴) دل افکار از غم دلدار خوش است
- که در به روی ببندند آشنایی را
 خلاف من که به جان می‌خرم بلایی
 هزار شکر بگوئیم هر جفایی را
 سینه ریش از ستم یار خوش است

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به جز گزینه (۱) مفهوم سایر ابیات این است که عاشق از جفاهای یار لذت می‌برد و با آن خوش است، اما در گزینه (۱) عاشق از جفاهای یار گله می‌کند.

علوم و فنون ادبی

۲۵

مفهوم کدام بیت با بیت «ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است / آماده باش گریه تلخ گلاب را» قرابت معنایی دارد؟

(۱) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت	آن خضر که فرخنده‌پیش نام نهادند
(۲) رازی که خطرکنندگان می‌دانند	در بازی خون برندگان می‌دانند
(۳) رسید مرده که ایام غم نخواهد ماند	چنان نمائد چنین نیز هم نخواهد ماند
(۴) ماهی از دریا چو بر صحرا فتد	می‌تپد تا بوک در دریا فتد

مشاوره همیشه در سؤالاتی مانند این سؤال، تمام گزینه‌ها را بخوانید و نزدیک‌ترین گزینه را انتخاب کنید.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

مفهوم صورت سؤال و بیت گزینه (۳) می‌توانند با حدیث زیر قرابت معنایی داشته باشند و علاوه بر آن می‌توانند آرایه تلمیح نیز ایجاد کنند.

«الدهر یومان یوم لک و یوم علیک: روزگار دو روز است، روزی به سود تو است و روزی به زیان تو است.» امام علی (ع)

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه (۳) اشاره به ناپایداری اوضاع روزگار دارد، این‌که روزگار روزی به سود تو است و روزی به ضرر تو است.

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): اشاره به ضرورت راهنمایی از رهنما، مشورت یا پیروی از پیر راهنما

گزینه (۲): اشاره به شهادت‌طلبی، ایثار، فداکاری

گزینه (۴): اشاره به مفهوم بازگشت به اصل خویشتن

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۶ به ترتیب علت، پیامد، علت و معنا یا مفهوم هر یک از عبارت‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

- تضعیف عزت و استقلال کشورهای اسلامی
- دوری از سنت‌های دینی و اسلامی در کشورهای مسلمان
- مرعوبیت و شیفتگی دولتمردان جوامع اسلامی در برابر فرهنگ غرب
- فقاقت

- (۱) دوری مسلمانان از عمل به اسلام - قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و فناوری غرب - در حاشیه قرار گرفتن عدالت و فقاقت - نهادها، قواعد، رویه‌ها و روابط میان آن‌ها
- (۲) خودباختگی فرهنگی جوامع غربی - آسیب‌پذیری بیشتر در برابر غرب - تعامل عالمان دینی با آن‌ها براساس ضرورت - اصول و احکام الهی و دینی
- (۳) مرعوبیت و شیفتگی دولتمردان جوامع اسلامی در برابر فرهنگ غرب - آسیب‌پذیری بیشتر در برابر غرب - قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی غرب - شناخت عمیق احکام الهی و پیروی از آن‌ها
- (۴) قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی غرب - خودباختگی فرهنگی جوامع غربی - عدم شناخت عمیق احکام الهی و پیروی از آن‌ها - پیروی و تبعیت از احکام دینی

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- تضعیف عزت و استقلال کشورهای اسلامی (پیامد) ← مرعوبیت و شیفتگی دولتمردان جوامع اسلامی در برابر فرهنگ غرب (علت)
- دوری از سنت‌های دینی و اسلامی در کشورهای مسلمان (علت) ← آسیب‌پذیری بیشتر در برابر غرب (پیامد)
- مرعوبیت و شیفتگی دولتمردان جوامع اسلامی در برابر فرهنگ غرب (پیامد) ← قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی غرب (علت)

این مسئله، عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف می‌کرد.

● فقاقت ← شناخت عمیق احکام الهی و پیروی از آن‌ها (معنا یا مفهوم)

منظور از نهادها، قواعد، رویه‌ها و روابط میان آن‌ها، ساختارهای اجتماعی است.

کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، درست و در مورد ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی نادرست است؟

- (۱) همه آن‌ها، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند. - به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب، توجه کردند و حرکت‌ها و جنبش‌هایی را در مقابله با غرب به وجود آوردند.
- (۲) در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود. - با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز نسبت به سلطه‌گری سیاسی و اقتصادی غرب، از فرهنگ خود شناخت عمیقی نداشتند.
- (۳) همواره از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند. - خواستار استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی و به دنبال تغییر ساختار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
- (۴) تا پیش از فروپاشی بلوک شرق، در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند. - بسیاری از آنان وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود. برخی از آنان، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند؛ حتی گاهی اندیشه‌های خود را در پوشش دینی بیان می‌داشتند.

● نخستین بیدارگران اسلامی با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز نسبت به سلطه‌گری سیاسی و اقتصادی غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند و کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب توجه کردند و حرکت‌ها و جنبش‌هایی را در مقابله با غرب به وجود آوردند.

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): نادرست؛ برخی از آن‌ها، آشکارا اندیشه‌های غیرتوحیدی را مطرح می‌کردند. - درست
- گزینه (۲): درست - نادرست؛ بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند.
- گزینه (۳): نادرست؛ برخی از آن‌ها از رویارویی مستقیم با باورهای دینی مردم خودداری می‌کردند. - نادرست؛ خواستار استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی و به دنبال اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
- گزینه (۴): درست - درست

هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه در ارتباط است؟

- بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.
- ریشه قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان
- علت حمایت دولت‌های استعمارگر غربی از منورالفکران غرب‌گرا
- نمونه‌ای از قدرت سکولاری در ایران

- ۱) منورالفکران غرب‌گرا - اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها - از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی در این کشورها - آتاتورک
- ۲) روشنفکران غرب‌گرا - اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها - ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید در جوامع اسلامی - محمدعلی فروغی
- ۳) روشنفکران چپ - قدرت جهانی استعمار - تثبیت موقعیت خود در این کشورها - عبدالحسین تیمورتاش
- ۴) منورالفکران غرب‌گرا - قدرت جهانی استعمار - جلوگیری از موفقیت بیدارگران اسلامی - رضاخان

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- منورالفکران غرب‌گرا، برخلاف بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام نمی‌دانستند بلکه بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.
- قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.

نکته

حاکمان سکولار، با اتکا به قدرت جهانی استعمار، می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند و ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و ساختارهای اجتماعی جدیدی ایجاد کنند.

• منورالفکران غرب‌گرا مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و این دولت‌ها به کمک آنان توانستند از موفقیت بیدارگران اسلامی جلوگیری کنند.

• آتاتورک در ترکیه، رضاخان در ایران و امان‌الله‌خان در افغانستان، سه نمونه از قدرت‌های سکولاری‌اند که آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند.

نکته

علی‌اکبر داور، عبدالحسین خان تیمورتاش، تقی‌زاده و محمدعلی فروغی از جمله چهره‌های منورالفکری بودند که در کابینه رضاخان حضور داشتند.

۲۹

بخش اول عبارت‌های کدام گزینه به ترتیب درست و بخش دوم آن نادرست است؟

الف) نخستین بیدارگران اسلامی کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و شیوه برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب، توجه کردند. علی‌اکبر داور و عبدالحسین‌خان تیمورتاش از جمله چهره‌های بیدارگر در کابینه رضاخان بودند.

ب) حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت. استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر و عمل کردن مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌ساخت.

ج) تدوین رساله‌های جهادیه، نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران است و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در جهان اسلام است.

د) با شکل‌گیری استعمار و نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگری به موازات نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفت. نسل اول این جریان به «روشنفکران» و نسل دوم آن به «منورالفکران» شهرت یافتند.

(۱) «الف» - «ج» - «د»

(۲) «الف» - «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ب» - «د»

(۴) «الف» - «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۳

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) درست - نادرست؛ علی‌اکبر داور، عبدالحسین‌خان تیمورتاش، تقی‌زاده و محمدعلی فروغی از جمله چهره‌های منورالفکری بودند که در کابینه رضاخان حضور داشتند.

ب) درست - درست

ج) درست - نادرست؛ حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران است.

د) اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران در جهان اسلام است.

نکته

د) درست - نادرست؛ نسل اول این جریان به «منورالفکران» و نسل دوم آن به «روشنفکران» شهرت یافتند.

نخستین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا، بیداری را در چه می‌دانستند؟ (سؤال ۱۳ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۴)

به ترتیب «اعتراض نسل دوم غرب‌گرایان در کشورهای اسلامی به نسل اول»، «تفاوت نسل اول و دوم روشنفکران» و «مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غرب‌گرا» در کدام گزینه آمده است؟

۱) از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های کمونیستی و سوسیالیستی شکل می‌گرفت. - منورالفکران طرفدار غرب و روشنفکران چپ مخالف غرب بودند. - عامل وحدت‌بخش برای جوامع اسلامی

۲) به واسطه فاصله‌گرفتن آن‌ها از اسلام و اسلام‌ستیزی است و از نوع اعتراضاتی است که طی قرن نوزدهم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت. - نسل اول اندیشه‌های لیبرالیستی و سوسیالیستی و نسل دوم اندیشه‌های مارکسیستی و کمونیستی داشتند. - بی‌معنا و منفور ۳) از جهت اسلام‌ستیزی یا گریز از اسلام نیست؛ بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری به وجود آمد. - منورالفکران غرب‌گرا برخلاف روشنفکران چپ، بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند. - عامل وحدت‌بخش برای جوامع اسلامی

۴) به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی نیست؛ بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت. - نسل اول زیر نفوذ جریان‌های راست و نسل دوم تحت تأثیر جریان‌های چپ بودند. - بی‌معنا و منفور

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۳

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

● اعتراض نسل دوم (روشنفکران چپ) به نسل اول (روشنفکران نسل اول)، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی نیست؛ بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

نکته

نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند، نسل دوم روشنفکران را شکل دادند. ● نسل اول روشنفکران زیر نفوذ جریان‌های راست (سرمایه‌داری و لیبرالیستی) و نسل دوم آن‌ها تحت تأثیر جریان‌های چپ (سوسیالیستی و کمونیستی) بودند.

نکته

با فروپاشی بلوک شرق، جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهان از بین رفت و این جریان در کشورهای اسلامی نیز جاذبه خود را از دست داد و غرب‌گرایان این جوامع، دیگر بار به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند.

● مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران غرب‌گرا، بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل، به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند، ولی بیدارگران وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند.

به ترتیب هر یک از عبارتهای زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

- منظور از واجبات نظامیه
 - مصداق فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی
 - منظور از مقاومت منفی
 - علت تغییر موضع عالمان دینی از مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز در دوران قاجار
- (۱) مقاومت در برابر بیگانگان - تدوین رساله‌های جهادیه - ورود فعال به عرصه زندگی سیاسی در جهت تأیید قدرت حاکم - اثرپذیری قاجار از دولتهای استعماری
- (۲) مقابله با دشمنان خارجی - انقلاب مشروطه - همکاری سیاسی با حاکم در حد بقای زندگی اجتماعی - عدم مقاومت قاجار در برابر بیگانگان
- (۳) حفظ امنیت - جنبش عدالتخانه - اصلاح شیوه زمامداری پادشاه - انتقال حاکمیت به مدار عدالت
- (۴) اموری لازم برای بقای زندگی اجتماعی - جنبش تنباکو - همکاری سیاسی عالمان شیعی با حکومت غیرمشمروع در حد واجبات نظامیه - روی آوردن قاجار به قراردادهای استعماری

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۴

درس‌Box

فعالیت اجتماعی - سیاسی	ویژگی	نمونه تاریخی
مقاومت منفی	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه	تدوین رساله‌های جهادیه
فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی	اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت	جنبش تنباکو
انقلاب اجتماعی	تغییر ساختار سیاسی	جنبش عدالتخانه انقلاب مشروطه

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست؛ با این که می‌تواند مصداق واجبات نظامیه باشد، اما این مورد در کتاب درسی نیامده است. - نادرست؛ تدوین رساله‌های جهادیه نمونه تاریخی **مقاومت منفی** است. - نادرست؛ منظور از **فعالیت رقابت‌آمیز**، ورود فعال به عرصه زندگی **اجتماعی و سیاسی**، نه در جهت تأیید قدرت حاکم و حمایت از آن، بلکه برای **رقابت** با آن است. - درست

گزینه (۲): درست - نادرست؛ انقلاب مشروطه، مصداق **انقلاب اجتماعی** است. - درست - درست

گزینه (۳): درست - نادرست؛ جنبش عدالتخانه مصداق **انقلاب اجتماعی** است. - نادرست؛ مربوط به هدف **جنبش عدالتخانه** است. - نادرست؛ این عبارت به هدف **جنبش عدالتخانه** اشاره دارد.

اصلاح شیوه زمامداری در بخش اصلاح ساختار قرار می‌گیرد، نه اصلاح رفتار! بنابراین زیرمجموعه انقلاب اجتماعی قرار می‌گیرد، نه مقاومت منفی یا فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی!

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- جنبش عدالتخانه در پی تأسیس مجلسی بود که چه نوع قوانینی را تدوین کند؟
- با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه، کدام گروه به آن پیوستند؟
- طی کدام جریان، «عدالتخانه» به «مشروطه» تغییر نام داد؟
- پذیرش عدالتخانه در فقه شیعه، تنها در چه شرایطی ممکن بود؟

۱) عادلانه الهی - منورالفکران غرب‌زده - بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان - در شرایطی که برقراری حاکمیت آرمانی امکان نداشت.

۲) انسانی - بیدارگران اسلامی - بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان - در شرایطی که به مشروطه منجر می‌شد.

۳) انسانی - دولت‌های استعماری - موفق عمل کردن جنبش عدالتخانه و تأسیس مجلس - در شرایطی که امکان حاکمیت معصوم وجود نداشت.

۴) عادلانه الهی - روشنفکران غرب‌گرا - بست‌نشینی در سفارتخانه ایران - در شرایطی که استبداد و ظلم را کم‌تر می‌کرد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● جنبش عدالتخانه با توجه به شرایط داخلی و خارجی، در پی تأسیس مجلسی بود که قوانین عادلانه الهی را تدوین کند و شاه را ملزم سازد که در چارچوب این قوانین عمل کند. مشکل عدالتخانه این بود که رفتار عادلانه را به کسانی تحمیل می‌کرد که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند.

● با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه منورالفکران غرب‌زده به آن پیوستند.

● در جریان بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان، عدالتخانه به مشروطه تغییر نام داد.

● عالمان مسلمان از همراهی منورالفکران استقبال کردند و این نام را پذیرفتند، اما منظور عالمان دینی از مشروطه با منورالفکران تفاوت داشت.

● در فقه اجتماعی و سیاسی تشیع، فقط در شرایطی که برقراری حاکمیت آرمانی امکان نداشت، پذیرش عدالتخانه ممکن بود.

● در اندیشه اجتماعی و سیاسی شیعی، حاکمیت آرمانی دینی، حاکمیت الهی است که به وسیله پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) تحقق پیدا می‌کند و در زمان غیبت امام زمان (عج)، اجرای احکام الهی، وظیفه کسانی است که هم به احکام و شرایط اجرای آن‌ها آگاه و عالم باشند و هم به علم و آگاهی خود عامل باشند و به آن عمل کنند.

امام خمینی (ره) انقلاب اسلامی را چه هنگامی آغاز کرد و نتیجه و سرانجام انقلاب مشروطه چه بود؟

۱) هنگامی که روشنفکران چپ از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند. - در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین روشنفکران و منورالفکران شکل گرفت و با حمایت قدرت‌های استعماری و دخالت غرب، به استبداد استعماری ختم شد.

۲) هنگامی که شاه، مأموریت حفظ امنیت منطقه را بر عهده داشت. - با شکل‌گیری جنبش تنباکو، همکاری و همراهی بین بیدارگران و منورالفکران غرب‌گرا شکل گرفت و منورالفکران با استقبال بیدارگران نام مشروطه را برای آن انتخاب کردند.

۳) هنگامی که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود. - در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران و منورالفکران شکل گرفت که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت.

۴) هنگامی که روشنفکران چپ از صحنه رقابت‌های سیاسی خارجی کشور حذف شده بودند. - بعد از انقلاب مشروطه، همکاری و همراهی بین روشنفکران و منورالفکران غرب‌گرا شکل گرفت و با دخالت انگلستان، به استبداد استعماری رضاخان در ایران ختم شد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● امام خمینی زمانی که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود و مأموریت حفظ امنیت منطقه را به عهده داشت و روشنفکران چپ از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند، انقلاب را آغاز کرد.

● در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران و منورالفکران غرب‌گرا شکل گرفت که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت. حاکمیت منورالفکران غرب‌گرا در ایران، به استبداد استعماری رضاخان ختم شد.

نکته

با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه، منورالفکران غرب‌زده به آن پیوستند و در جریان بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان، نام مشروطه را برای آن برگزیدند. عالمان مسلمان نیز از همراهی منورالفکران استقبال کردند و این نام را پذیرفتند، اما منظور عالمان دینی از مشروطه با منورالفکران تفاوت داشت. منظور عالمان مسلمان از مشروطه، مشروط‌کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی بود، اما منورالفکران مشروطه را نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان می‌دانستند.

نتیجه هر یک از موارد زیر به ترتیب، کدام است؟

- اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه
- شکست در مشروطه
- ضرورت حفظ امنیت
- حاکمیت منوالفکران در ایران

- (۱) شکل‌گیری یک حرکت انقلابی - بازگشت عالمان دینی از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به مقاومت منفی - اساس تعامل عالمان دینی با قاجار - استبداد استعماری رضاخان
- (۲) بازگشت به فعالیت رقابت‌آمیز با مرجعیت امام خمینی - روی آوردن قاجار به قراردادهای استعماری - مقاومت منفی - حمایت دولت انگلستان از بیدارگران
- (۳) شکل‌گیری انقلاب مشروطه - بازگشت عالمان دینی از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز - مقابله با دشمنان خارجی - شکل‌گیری دولت سکولار
- (۴) بازگشت عالمان دینی از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز - استبداد استعماری رضاخان - فعالیت رقابت‌آمیز - حاکمیت استبداد ایلی و قومی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● امام خمینی به عنوان یک مرجع دینی، مردم و عالمان را از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز بازگرداند. این فعالیت رقابت‌آمیز با اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه آغاز شد، ولی در حد یک حرکت اصلاحی نماند و به صورت یک حرکت انقلابی درآمد که حذف شاهنشاهی و تحقق حکومت اسلامی را دنبال می‌کرد.

گزینه‌های (۲) و (۴) علت عبارت داده‌شده هستند، نه نتیجه آن.

- رهبران دینی پس از شکست در مشروطه، از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی بازگشتند.
- تعامل عالمان شیعی با قاجار براساس مقاومت منفی بود. در مقاومت منفی حاکمیت پادشاه، ظالمانه و غیرمشروع دانسته می‌شود و همکاری سیاسی با آن جز در حد واجبات نظامیه (مثل حفظ امنیت یا مقابله با دشمنان خارجی) انجام نمی‌شود.
- حاکمیت منوالفکران در ایران به استبداد استعماری رضاخان ختم شد.

به ترتیب، هر یک از عبارتهای زیر با موارد کدام گزینه در ارتباط است؟

- وضعیت غرب‌گرایان جوامع اسلامی بعد از فروپاشی بلوک شرق
- اقدامات حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان با اتکا به قدرت جهانی استعمار
- وجه اشتراک انقلاب اسلامی با انقلاب‌های آزادی‌بخش
- سرانجام انقلاب‌های آزادی‌بخش

- (۱) روی آوردن به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی - می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند. - جهت‌گیری ضداستعماری - نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند.
- (۲) بازگشت به اندیشه‌های سوسیالیستی - ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف می‌کردند. - عمل کردن در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی - استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها، در چهره استعمار نو بازگشت.
- (۳) بازگشت به منورالفکری نسل اول - ساختارهای اجتماعی جدید ایجاد کردند. - جهت‌گیری ضداستبدادی - بیرون از قطب‌بندی شرق و غرب، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی را به وجود آوردند.
- (۴) روی آوردن به اندیشه‌های سرمایه‌داری غربی - می‌کوشیدند مظاهر دینی و اسلامی را حفظ کنند. - عمل کردن در جهت از بین بردن سلطه فرهنگی کشورهای غربی - در مقابله با انواع استعمار و حذف کارگزاران مستقیم غرب، موفق شدند.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس‌های ۱۳ و ۱۴

درسی Box

تفاوت	
انقلاب اسلامی ایران	انقلاب‌های آزادی‌بخش
● در رویارویی با رژیم شاه ایجاد شد. ● به بلوک شرق وابستگی نداشت. ● دارای جهت‌گیری ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی و ضدمارکسیستی بود. ● با حرکت یک گروه و حزب خاص پدید نیامد. ● انقلاب فراگیر مردمی بود. ● تعلقی به فلسفه‌ها و مکاتب سیاسی غرب نداشت و از آموزه‌های اسلامی بهره می‌برد. ● فقط یک انقلاب سیاسی نبود و هویتی فرهنگی و تمدنی داشت. ● قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی را پدید آورد. در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار گرفت.	● اغلب در رویارویی با بلوک غرب ایجاد شدند. ● مورد حمایت بلوک شرق قرار می‌گرفتند. ● اغلب با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند. ● در چارچوب نظریه‌ها و مکاتبی از نوع نظریه‌ها و مکاتب چپ شکل گرفتند. ● در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق، ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی ناموفق بودند. ● استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها، به صورت جدید در چهره استعمار نو بازمی‌گشت. ● نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند.

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

- با فروپاشی بلوک شرق، غرب‌گرایان جوامع اسلامی دیگر بار به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند.
- حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان با اتکا به قدرت جهانی استعمار می‌کوشیدند: (۱) مظاهر دینی و اسلامی را از بین ببرند.
- ساختارهای اجتماعی پیشین را حذف و (۳) ساختارهای اجتماعی جدیدی ایجاد کنند.
- انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضداستعماری داشتند و در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند.
- انقلاب‌های آزادی‌بخش نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند.

(سؤال ۶۲ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

در رابطه با سؤال‌های زیر، به ترتیب پاسخ درست کدام است؟

- شباهت انقلاب اسلامی ایران و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم در چه چیزی بود؟
 - کدام نظام سیاسی، با خواست و اراده اکثریت مردم شکل می‌گیرد و هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد به رسمیت نمی‌شناسد؟
 - چه چیزی موجب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود؟
- (۱) عمل آن‌ها در جهت از بین بردن سلطه اقتصادی کشورهای غربی بود و موضع‌گیری ضداستعماری داشتند. -
 - لیبرال دموکراسی - تأکید مدل تکثرگرا در بعد اجتماعی در زمینه آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف
 - (۲) همگی جهت‌گیری ضداستعماری داشتند و در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند. - لیبرال دموکراسی - تأکید افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها توسط سیاست هویت
 - (۳) جهت‌گیری همه آن‌ها ضداستبدادی بود و در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند. - لیبرال - تأکید مدل تکثرگرا در بعد سیاسی و تمایزات قومی و مذهبی
 - (۴) موضع‌گیری آن‌ها ضداستعماری بود و در جهت از بین بردن سلطه اقتصادی کشورهای غربی عمل می‌کردند. - جمهوری - مورد توجه قرارگرفتن رفع تبعیض‌های قومی و گروهی در بعد سیاسی هویت

عبارت‌های نادرست در کدام گزینه ذکر شده‌اند؟

- (الف) افرادی که در منتهاالیه سمت راست پیوستار سلامت هستند نیازی به روان‌شناسان سلامت ندارند.
- (ب) فردی که مبتلا به بیماری خطرناکی است که در روند درمان کنترل شده، در قسمت میانه پیوستار سلامت است.
- (ج) در روان‌شناسی سلامت از علم روان‌شناسی به عنوان ابزاری برای پیشگیری و درمان بیماری جسمانی بهره می‌بریم.
- (د) میان دو نقطه ناتوانی نسبتاً شدید و ناتوانی کامل و شدید می‌توان بی‌نهایت وضعیت برای افراد مختلف متصور شد.
- (۱) الف - ب
- (۲) ب - ج
- (۳) ج - د
- (۴) الف - د

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۸

پیوستار سلامت:

درس‌Box

بیماری و سلامت دو جنبه جداگانه نیستند، بلکه از سلامت کامل تا مرگ یک پیوستار وجود دارد که هر یک از ما بر روی یکی از نقاط پیوستار جای می‌گیریم؛ یعنی تفاوت بیماری و سلامت تفاوت کمی است و بیماری و سلامت آدمی تفاوت ذاتی با هم ندارند.

پیوستار سلامت و بیماری

مثال با توجه به پیوستار سلامت، اهداف روان‌شناسی سلامت عبارت‌اند از:

- (۱) پیشگیری از بیماری‌های جسمانی
- (۲) درمان بیماری‌های جسمانی
- (۳) حفظ و ارتقای سلامتی

یعنی فرد در این پیوستار نه تنها باید جایگاه خود را حفظ کند، بلکه باید به سمت سلامت کامل نزدیک‌تر شود.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) نادرست؛ یکی از اهداف روان‌شناسی سلامت حفظ سلامتی است، یعنی فرد در همان نقطه‌ای از پیوستار سلامت که حضور دارد باقی مانده و به سمت چپ نرود. به همین خاطر است که حتی افرادی که در انتهای سمت راست پیوستار سلامت حضور دارند نیز به دانش روان‌شناسی سلامت نیاز دارند.

(ب) نادرست؛ فردی که مبتلا به بیماری خطرناکی است که در صورت کنترل‌نشدن می‌تواند موجب آسیب‌های بسیاری شود، در صورت پاسخگونی بودن درمان در بخش «ناتوانی کامل و شدید یا ناتوانی عمده ناشی از بیماری» قرار دارد و در صورتی که روند درمان مؤثر واقع شده و بیماری در روند درمان کنترل شده باشد، در بخش ناتوانی نسبتاً شدید قرار دارد.

(ج) درست؛ روان‌شناسی سلامت، شاخه‌ای از روان‌شناسی است که از یافته‌های این علم برای پیشگیری و درمان بیماری‌های جسمی بهره می‌برد.

(د) درست؛ در روان‌شناسی سلامت اعتقاد بر آن است که بیماری و سلامت دو جنبه جداگانه نیستند و از سلامت کامل تا مرگ یک پیوستار وجود دارد. مفهوم پیوستار نشان‌دهنده آن است که میان سلامت و مرگ و یا هر دو نقطه دیگر از پیوستار سلامت می‌توان بی‌نهایت وضعیت متصور شد.

پزشکان به افرادی که مبتلا به بیماری‌های پوستی مانند التهاب‌های پوستی یا اگزما هستند، توصیه می‌کنند خود را از اضطراب و استرس به دور نگه دارند، زیرا تجربه اضطراب موجب تشدید این بیماری‌ها می‌شود. در رابطه با این موقعیت، کدام گزینه درست است؟

- (۱) فشار روانی و استرس موجب می‌شود فرد به اندازه گذشته نتواند مراقبت‌هایی مستمر از جسم خود داشته باشد.
- (۲) در رابطه دوسویه جسم و روان، گاه متغیرهای روان‌شناختی در حکم عامل ایجاد بیماری جسمانی نقش‌آفرینی می‌کنند.
- (۳) ابتلا به بیماری‌ها و مشکلات جسمانی عاملی قدرتمند است تا افراد مبتلا را به سمت ناخوشی‌های روان‌شناختی سوق دهد.
- (۴) نقش پدیده روان‌شناختی در این موقعیت در مقابل وضعیتی است که فشار روانی زیاد موجب میل شدید فرد به خوابیدن شده باشد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۸

درس‌Box

تعامل جسم و روان:

● عوامل روانی عامل ایجاد بیماری جسمانی، یعنی عامل روان‌شناختی، علت، عامل و زیربنا و بیماری جسمانی، معلول است. به بیان ساده‌تر شرایط روحی و روانی فرد منتهی به شرایط جسمانی او شده است.

مثال فشارهای زیاد یعنی تجربه استرس و اضطراب بالای ناشی از شرایط شغلی موجب بیماری قلبی - عروقی و فشار خون بالا بشود.

● عامل روانی پیامد بیماری‌های جسمانی، یعنی بیماری جسمانی علت، عامل و زیربنا و عامل روانی، معلول است. به بیان ساده‌تر شرایط جسمانی فرد منتهی به شرایط روحی و روانی او شده است.

مثال فردی که مبتلا به دیابت است زودتر از دیگران عصبانی شده و احساس غمگین بودن می‌کند. برای تشخیص این‌که کدامیک از دو حالت تعامل جسم و روان اتفاق افتاده است، باید به تقدم و تأخر اتفاقات توجه کرد. عاملی که زودتر از دیگری به وجود آمده علت و دیگری معلول است.

مثال فردی با علائم بیماری به پزشک مراجعه کرده و پزشک تشخیص می‌دهد او مبتلا به بیماری ام‌اس شده است. تحت تأثیر این بیماری و شرایط به‌وجودآمده این فرد مبتلا به افسردگی شده است. در این مثال دو عامل دیده می‌شود: (۱) بیماری ام‌اس و (۲) افسردگی. از آنجایی که بیماری ام‌اس زودتر وجود داشته، بیماری جسمانی علت و شرایط روانی معلول است، به همین دلیل می‌توان گفت عامل روانی پیامد بیماری جسمانی بوده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

برخی از مسائل روانی در ایجاد یا تشدید بیماری‌های جسمانی مؤثر هستند، مثلاً اضطراب موجب معده‌درد شده، فشار روانی می‌تواند منجر به سردردهای میگرنی شود و یا اضطراب و استرس اگزما را تشدید کند. در این موقعیت‌ها، متغیر روان‌شناختی در نقشی عامل ایجاد بیماری جسمانی بوده است. توجه داشته باشید زمانی که فشار روانی به عنوان پدیده روان‌شناسی موجب تشدید خواب شود که پدیده‌ای جسمانی محسوب می‌شود، عامل روان‌شناختی عامل ایجاد بیماری جسمانی بوده است، مشابه موقعیت صورت سؤال نه بالعکس آن.

- (۱) در روان‌شناسی شناختی الگوهای شناختی و در روان‌شناسی سلامت الگوهای رفتاری زندگی مورد بررسی هستند.
- (۲) با سبک زندگی سالم می‌توان از ابتلا به بیماری‌های جسمانی جلوگیری کرد، اما سبک زندگی ناسالم موجب بیماری نمی‌شود.
- (۳) تغذیه می‌بایست سالم و محدود باشد و متناسب با سن، مرحله رشدی و جنسیت هر فرد متناوب باشد.
- (۴) رژیم غذایی خوب می‌بایست مملو از کربوهیدرات باشد و فعالیت بدنی خوب می‌بایست مصرف اکسیژن را افزایش دهد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۸

درس‌Box

سبک زندگی و بیماری:

یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد بیماری‌ها «سبک زندگی» افراد است که بررسی آن بر عهده روان‌شناسان سلامت است. به مجموعه الگوهای رفتاری و شناختی که شما معمولاً در زندگی روزمره از آن‌ها استفاده می‌کنید، سبک زندگی می‌گویند. سبک زندگی با عوامل خطر ساز بیماری رابطه دارد، یعنی الگوهای رفتار ناسالم در ایجاد و گسترش بیماری‌ها مؤثرند.

ابعاد مهم سبک زندگی:

تغذیه:

رژیم غذایی سالم باید حاوی کربوهیدرات زیاد، چربی کم و مواد فیبردار و میوه‌ها باشد. همه افراد نیاز به رژیم‌های غذایی متناسب با سن و جنس خاص خودشان دارند و به تناسب رشد نوع رژیم غذایی افراد تغییر می‌کند، یعنی رژیم غذایی افراد تحت تأثیر دو مؤلفه مشخص می‌شود: سن و جنسیت.

هرم غذایی نشان‌دهنده سهم درست هر گروه ماده غذایی در رژیم تغذیه است. براساس این هرم بیشترین سهم به گروه نان و غلات تعلق داشته، سپس سبزی‌ها و میوه‌ها، در مرحله بعدی گوشت و جایگزین‌های آن و شیر و لبنیات و در نهایت کم‌ترین سهم متعلق به روغن، چربی و شیرینی می‌باشد.

ورزش:

ورزش در آدمی احساس نشاط ایجاد می‌کند. ورزش مناسب به مصرف اکسیژن احتیاج دارد. ورزش کردن موجب حفظ و ارتقای سلامتی و پیشگیری و کنترل بیماری‌ها می‌شود، یعنی تمام آن اهدافی که روان‌شناسی سلامت به دنبال آن است.

ورزش سوخت‌وساز بدن را تنظیم کرده و به کنترل وزن و تناسب اندام کمک می‌کند و همچنین اثرات پرخوری را جبران می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست؛ به مجموعه الگوهای رفتاری و شناختی که معمولاً در زندگی روزمره از آن‌ها استفاده می‌شود، سبک زندگی می‌گویند که روان‌شناسان سلامت آن را بررسی می‌کنند.

گزینه (۲): نادرست؛ یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد بیماری‌ها سبک زندگی است. سبک زندگی ناسالم در ایجاد و گسترش بیماری‌ها مؤثر است. مثلاً فرض کنید الگوی رفتاری فردی خوردن چای صبحانه با مقدار بسیار زیادی شکر است. قابل پیش‌بینی است که این فرد به سبب عادت خود در میانسالی یا بزرگسالی مبتلا به بیماری قند خون شود.

گزینه (۳): نادرست؛ تغذیه می‌بایست سالم و متعادل باشد و به نحوی طراحی شود که نیازهای متناسب با سن و جنس فرد را پوشش دهد. متعادل بودن تغذیه به آن معناست که حاوی موادی از گروه‌های غذایی مختلف باشد به نحوی که میان این دسته‌ها تعادل برقرار باشد.

گزینه (۴): درست؛ رژیم غذایی سالم باید حاوی کربوهیدرات زیاد و چربی کم باشد. همچنین یکی از عوامل سبک زندگی سالم، فعالیت بدنی و انواع ورزش‌هاست. ورزش‌هایی مانند آهسته دویدن که به مصرف اکسیژن نیاز دارند، نمونه‌هایی از ورزش‌های مناسب هستند.

در رابطه با پرسش‌نامه سبک زندگی، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) کم‌ترین نمره‌ای که می‌توان از پرسش‌نامه سبک زندگی کسب کرد، نمره صفر است.
- (۲) برای داشتن سبک زندگی سالم لازم است کسی را داشته باشیم که به او محبت کرده و از او محبت دریافت کنیم.
- (۳) هر چه قدر نمره به دست آمده از پرسش‌نامه بیشتر باشد، آسیب‌پذیری فرد در برابر فشار روانی بیشتر است.
- (۴) پاسخ هرگز به «وقتی خشمگین می‌شوم، احساسات خود را بیان می‌کنم.» نشان‌دهنده سلامت سبک زندگی است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۸

درس‌Box

پرسش‌نامه سبک زندگی:

برای توصیف و ارزیابی سبک زندگی می‌توان از پرسش‌نامه زیر استفاده کرد.

روش نمره‌دهی چنین است: عدد ۱ «تقریباً همیشه»، عدد ۲ «اغلب»، عدد ۳ «گاهی»، عدد ۴ «به ندرت» و عدد ۵ «هرگز».

نمره					موارد
۵	۴	۳	۲	۱	
					(۱) حداقل روزی یک وعده غذای گرم و متعادل می‌خورم.
					(۲) حداقل چهار شب در هفته، ۷ تا ۸ ساعت می‌خوابم.
					(۳) همیشه محبت می‌کنم و محبت می‌بینم.
					(۴) در نزدیکی خود کسی را دارم که می‌توانم به او اتکا کنم.
					(۵) در هفته حداقل دو بار به طوری ورزش می‌کنم که بدنم عرق می‌کند.
					(۶) سراغ سیگار نمی‌روم.
					(۷) از مواد نیروزا استفاده نمی‌کنم.
					(۸) قد و وزنم مناسب است.
					(۹) درآمد من برای زندگی‌ام کافی است.
					(۱۰) عقاید مذهبی محکمی دارم.
					(۱۱) برای نماز و دعا به مسجد می‌روم.
					(۱۲) دوستان و آشنایان زیادی دارم.
					(۱۳) دوستی دارم که با او درد دل کنم.
					(۱۴) وضعیت سلامتی من خوب است. (بینایی، شنوایی و دندان‌ها)
					(۱۵) وقتی خشمگین می‌شوم، احساسات خود را بیان می‌کنم.
					(۱۶) درباره مشکلات زندگی با اطرافیان صحبت می‌کنم.
					(۱۷) حداقل هفته‌ای یک بار به تفریح و گردش می‌روم.
					(۱۸) وقتم را خوب تنظیم می‌کنم.
					(۱۹) در روز کم‌تر از سه فنجان چای می‌نوشم.
					(۲۰) در طول روز برای خودم وقت استراحت در نظر می‌گیرم.
نمره کل:					

نمره‌گذاری پرسش‌نامه:

(۱) برای محاسبه نمره نهایی، می‌بایست از حاصل مجموع نمرات، بیست نمره کم شود.

(۲) اگر نمره به‌دست آمده:

بین ۳۰ تا ۴۹ باشد ← فرد در برابر فشار روانی آسیب‌پذیر است.

بین ۵۰ تا ۷۰ باشد ← فرد جداً آسیب‌پذیر است.

نمره بیشتر از ۷۵ باشد ← فرد خیلی آسیب‌پذیر بوده و به مراقبت‌های ویژه نیاز دارد.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): **درست**؛ پرسش‌نامه سبک زندگی مشتمل بر بیست سؤال است که پاسخ «تقریباً همیشه» به هر سؤال موجب کسب یک نمره می‌شود. از عدد حاصله در انتهای پرسش‌نامه لازم است بیست نمره کم شود. با فرض دادن پاسخ «تقریباً همیشه» به تمامی سؤالات، فرد بیست نمره کسب می‌کند که با فرض کاستن بیست نمره از آن، نمره به‌دست آمده برای فرد صفر خواهد بود. گزینه (۲): **درست**؛ یکی از سؤالات پرسش‌نامه سبک زندگی آن است که «همیشه محبت می‌کنم و محبت می‌بینم.» که پاسخ «تقریباً همیشه» به آن به معنای برخورداری از سبک زندگی سالم است.

گزینه (۳): **درست**؛ نمره بالاتر در پرسش‌نامه سبک زندگی نشان‌دهنده آسیب‌پذیری بیشتر در برابر فشار روانی است.

گزینه (۴): **نادرست**؛ پاسخ «هرگز» به هر یک از سؤالات پرسش‌نامه‌های سبک زندگی، من جمله «وقتی خشمگین می‌شوم، احساسات خود را بیان می‌کنم.» موجب کسب نمره ۵ و نزدیک شدن به محدوده آسیب‌پذیری است.

هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، با کدام یک از انواع فشار روانی مرتبط است؟

- اگر دانش‌آموزان هیچ استرس تحصیلی نداشته باشند، به سراغ کتاب درسی‌های خود نمی‌روند.
- مهم نیست در واقعیت چه اتفاقی افتاده، مهم آن است که فرد چه برداشت و ادراکی از آن اتفاق دارد.
- گاهی فشار روانی آن قدر شدید می‌شود که فرد تمرکز خود را از دست داده و حواس پرت می‌شود.
- در مواجهه با موقعیت‌های پرفشاری که موجب فشار روانی می‌شوند، روش‌های مقابله‌ای فراخوانی می‌شوند.

(۱) منفی - منفی - هر دو نوع - منفی

(۲) مثبت - هر دو نوع - منفی - منفی

(۳) منفی - منفی - هر دو نوع - هر دو نوع

(۴) مثبت - هر دو نوع - منفی - هر دو نوع

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۸

درس‌Box

انواع فشار روانی:

(۱) فشار روانی مثبت:

به دلیل نوع ارزیابی فرد از مشکل، انگیزه و تلاش فرد برای رسیدن به هدف افزایش یافته، با موقعیت به چالش برخاسته و هنگام رسیدن به هدف، فشار روانی از بین می‌رود.

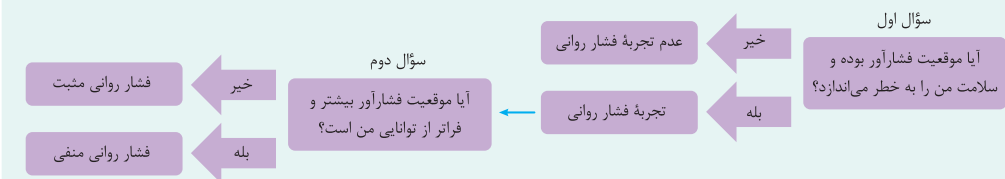
پیامدهای فشار روانی مثبت: مطلوب، سازنده، تلاش و انگیزه، ارتقای واکنش‌های رفتاری و پردازش‌های شناختی

(۲) فشار روانی منفی:

فرد به دلیل نوع ارزیابی از مشکل، احساس ناخوشایندی را تجربه می‌کند و در نتیجه قادر به دستیابی به هدف نیست.

پیامدهای فشار روانی منفی: درماندگی، ناامیدی، شکست، ناکامی، حواس پرتی و از دست دادن تمرکز

افراد در مواجهه با موقعیت‌های زندگی دو سؤال از خود می‌پرسند. پاسخ به این سؤالات مشخص می‌کند فرد فشار روانی را تجربه کرده یا نه و در صورت تجربه، فشار روانی او از کدام نوع خواهد بود. به بیان دیگر، با پاسخ مثبت به سؤال تهدیدآمیز بودن محیط (برداشت خطر در محیط با توجه به ارزیابی اولیه) فرد میزان کنترل خود بر محیط را ارزیابی می‌کند و به کمک این ارزیابی روش‌های مقابله‌ای خود را فراخوانی می‌کند. به نمودار زیر توجه کنید:

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: تشخیص نوع فشار روانی با توجه به پیامد آن ممکن است. اگر فشار روانی موجب انگیزه‌بخشی فرد شده و او را به حرکت وا دارد، مثلاً باعث شود فرد به سراغ کتاب درسی‌هایش برود، فشار روانی از نوع مثبت است.

عبارت دوم: فشار روانی از نوع ارتباط شخص با محیط است، یعنی آن‌چه در شکل گرفتن یا نگرفتن فشار روانی و نوع فشار اهمیت دارد آن است که فرد چه برداشت، قضاوت و ادراکی از موقعیت رخ داده دارد. این اهمیت برداشت در مقایسه با اهمیت آن‌چه در واقعیت است، در هر دو نوع فشار روانی دیده می‌شود.

عبارت سوم: در فشار روانی منفی فرد به دلیل نوع ارزیابی از مشکل، احساس ناخوشایندی را تجربه می‌کند و پیامدهایی مانند درماندگی، ناامیدی، حواس پرتی و از دست دادن تمرکز به وجود می‌آید.

عبارت چهارم: فشارهای روانی مثبت موجب ارتقای واکنش‌های رفتاری و فعالیت‌های شناختی می‌شوند؛ به صورت کلی پیامدهای مثبتی در پی دارند و به همین خاطر است که نیازی نیست برای مقابله با آن‌ها اقدامی صورت بگیرد. فشار روانی منفی، پیامدهای نامطلوب آن و احساس ناخوشایند ناشی از آن است که برای مقابله با آن‌ها نیاز است اقداماتی رخ دهد. به عنوان کتاب درسی توجه کنید: «راه‌های مقابله با فشارهای روانی منفی»

یکی از موقعیت‌های استرس‌زا برای داوطلبان کنکور، دقایق قبل از شروع آزمون است که می‌بایست بدون اقدام خاصی منتظر شروع کنکور باشند. در رابطه با این موقعیت کدام گزینه درست است؟

- (۱) بسیاری از داوطلبان احساس می‌کنند هیچ چیزی از درس به یاد ندارند و همه چیز فراموششان شده. ← علامت هیجانی
- (۲) تجربه تپش قلب، تعریق کف دست‌ها، احساس گرگرفتگی و حتی گرفتگی عضلات رایج است. ← علامت شناختی
- (۳) این لحظات آن‌چنان به برخی داوطلبان فشار می‌آورد که از صندلی خود بلند می‌شوند و جلسه را ترک می‌کنند. ← علامت رفتاری
- (۴) برخی دانش‌آموزان را ترس فرامی‌گیرد، به نحوی که عصبی شده و استعداد زیادی برای رفتار تکانشی پیدا می‌کنند. ← علامت جسمانی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۸

درس‌Box

پیامدهای فشار روانی:

● علائم جسمانی:

مثال درد معده، سردرد، عرق کردن دست، تپش قلب، ضربان قلب بالا و ...

● علائم رفتاری:

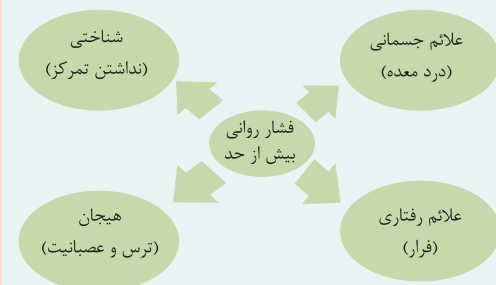
مثال فرار از موقعیت و ...

● علائم شناختی:

مثال نداشتن تمرکز، سخت تصمیم گرفتن، آسیب به حافظه و ...

● علائم هیجانی:

مثال ترس، عصبانیت و ...

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست؛ فراموشی و اختلال در کارکردهای حافظه مربوط به حوزه شناختی از علائم فشار روانی است، نه هیجانی.

گزینه (۲): نادرست؛ موارد نام‌برده به همراه سوزش معده، احساس افت فشار و ... از جمله علائم جسمانی رایج در واکنش به فشار روانی است.

گزینه (۳): درست؛ واکنش‌های قابل مشاهده در برابر فشار روانی مربوط به بُعد رفتاری از علائم فشار روانی است.

گزینه (۴): نادرست؛ عصبی شدن و ترسیدن هر دو از علائم هیجانی فشار روانی هستند، نه علائم جسمانی.

دانش‌آموزی که در کنکور دچار استرس زیاد می‌شود، واکنش‌ها و علائم مختلفی نشان می‌دهد، کدام عبارت در مورد این علائم درست است؟

(سوال ۲۸۰ کنکور انسانی ۱۴۰۰ (فارج از کشور))

- (۱) دست‌های دانش‌آموز عرق می‌کند و احساس تپش قلب و ضربان بالا دارد، به عنوان علائم هیجانی.
- (۲) دانش‌آموز تمرکز و دقت خود را از دست می‌دهد و برخی سؤال‌ها را جا می‌اندازد، به عنوان علائم جسمانی.
- (۳) دست‌های دانش‌آموز عرق می‌کند و احساس تپش قلب و ضربان بالا دارد، به عنوان علائم رفتاری.
- (۴) دانش‌آموز تمرکز و دقت خود را از دست می‌دهد و برخی سؤال‌ها را جا می‌گذارد، به عنوان علائم شناختی.

کنکور

درست یا نادرست بودن عبارات زیر، به ترتیب، در کدام گزینه آورده شده است؟

- ممکن است هدف مقابلهٔ فراخوانی‌شده اصلاً حذف عاملی که موجب فشار روانی شده، نباشد.
- اگر فرد در موقعیت فشار روانی ادراک کارایی (خود را کارآمد دانستن) نداشته باشد، مقابله فراخوانی نمی‌شود.
- با رعایت سبک زندگی سالم می‌توان مطمئن بود که با فشار روانی منفی در زندگی روبه‌رو نخواهیم شد.
- اصل تفاوت فردی در استفاده از انواع روش‌های مقابله با موقعیتی که موجب فشار روانی شده، دیده می‌شود.

(۱) درست - درست - نادرست - درست

(۲) نادرست - درست - نادرست - درست

(۳) درست - نادرست - درست - نادرست

(۴) نادرست - نادرست - درست - نادرست

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبحث: درس ۸

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: درست؛ مقابله به معنای تلاش فرد برای از بین بردن فشار روانی و یا به حداقل رساندن و تحمل آن است. یعنی ممکن است مقابله‌ای با هدف تحمل فشار روانی انجام شود و اصلاً به دنبال حذف عامل فشارآور نباشد. برای مثال، فردی که عزیزی را از دست داده تحت فشار روانی است، اما نمی‌تواند مقابله‌ای برای حذف عامل فشارآور داشته باشد.

عبارت دوم: درست؛ در موقعیت فشار روانی فرد ابتدا از خود می‌پرسد که آیا خطری من را تهدید می‌کند یا نه. اگر پاسخ این سؤال مثبت باشد فرد ادراک کارایی خود را ارزیابی می‌کند، یعنی بررسی می‌کند که آیا می‌تواند برای تغییر موقعیت کاری انجام دهد یا نه؟ اگر پاسخ به این سؤال مثبت باشد، روش‌های مقابله‌ای فراخوانی می‌شوند.

عبارت سوم: نادرست؛ همهٔ افراد، خواه با سبک زندگی سالم یا ناسالم، در زندگی خود با فشارهای روانی متعددی روبه‌رو می‌شوند. عبارت چهارم: درست؛ در مواجهه با فشار روانی منفی، روش‌های مقابله فراخوانی می‌شوند. البته باید به خاطر داشت که همهٔ افراد به روش‌های یکسانی با موقعیت‌های فشارآور مواجه نمی‌شوند و به فراخور ویژگی‌های شخصیتی خود، از روش‌های مقابله‌ای متفاوتی استفاده می‌کنند.

۴۳

آقای سعیدی کارمندی سخت‌کوش است که به سبب بیماری همسرش و کنکوری‌بودن دخترشان تحت فشار زیادی قرار دارد. گاهی فشار روانی به حدی می‌رسید که آقای سعیدی به سختی می‌توانست بر شغل خود تمرکز کند. یکی از دوستان آقای سعیدی با مشاهده این شرایط به او تسبیحی هدیه می‌دهد تا در زمان فشار روانی صلوات بفرستد. با گذشت زمان، کم‌کم فشار روانی آقای سعیدی کاهش پیدا می‌کند. این موقعیت با کدام پدیده روان‌شناختی قابل توضیح است؟

- (۱) تأثیر مستقیم مذهب
- (۲) تعارض اجتناب - اجتناب
- (۳) مقابله کوتاه‌مدت
- (۴) در انتظار معجزه بودن

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۸

درس‌Box

تأثیر مذهب بر سلامت روان:

مذهب و ارتباط با خدا در ایجاد آرامش روانی و استفاده از مقابله سازگارانه در مقابله با فشار روانی تأثیر دارد.

انواع راه‌های تأثیر مذهب بر سلامت روان:

(۱) راه مستقیم:

مذهب و باورهای دینی (مثل توکل به خدا) از طریق ایجاد آرامش ذهنی، کاهش فشار روانی، رابطه با خدا و ایجاد روحیه مثبت حاصل از شرکت در مراسم مذهبی، عبادت و افزایش احساس حمایت اجتماعی باعث بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن می‌شود.

(۲) راه غیرمستقیم:

افراد مذهبی در مقایسه با افراد غیرمذهبی سبک زندگی سالم‌تری دارند و از رفتارهای پرخطر جنسی، مصرف سیگار، الکل و تغذیه ناسالم اجتناب می‌کنند.

یکی از راه‌های تأثیر مذهب بر سلامت، راه مستقیم است که در آن مذهب و باورهای دینی از طریق ایجاد آرامش ذهنی، عبادت و رابطه با خدا، موجب بهبود عملکرد سیستم ایمنی و بهبود سلامت می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به تأثیر مستقیم و غیرمستقیم مذهب، باورها و رفتارهای دینی بر سلامت، در ابتدا مثال زیر را بخوانید سپس نمونه‌هایی از این رفتارها و باورها را که در شما و یا نزدیکانتان تأثیر مثبت داشته، ذکر کنید.

(روان‌شناسی - فعالیت ۸ - ۷ صفحه ۲۰۴ کتاب درسی)

الهام دانش‌آموز تلاشگری است که امسال در کنکور شرکت می‌کند. هم‌کلاسی‌های الهام در مدرسه نیز بسیار با استعداد و تلاشگر هستند. الهام نیز، مانند هر دانش‌آموز پشت کنکوری، به علت رقابت در مدرسه و انتظارات خانواده، تحت فشار روانی است. گاهی شدت فشار روانی به حدی می‌رسد که تمرکز او را در مطالعه از بین می‌برد. چند ماهی است الهام با کمک گرفتن و توکل بر خدا و خواندن دعای مطالعه، توانسته است این فشار روانی را کنترل کند و در مطالعه تمرکز داشته باشد.

کتاب درسی

۴۴

هر یک از افراد زیر، از کدام یک از انواع روش‌های مقابله‌ای استفاده کرده‌اند؟

- متین برای آن که مشکل خود را در درس زبان برطرف کند، شبی نیم‌ساعت زبان می‌خواند.
- سعید یاد گرفته هر وقت عصبانی شد، به جای پرخاشگری، در ذهن خود بگوید: «ایست!»
- بازیکنان فوتبال گاهی از تعویض شدن عصبانی شده و بدون دست دادن با مربی از زمین خارج می‌شوند.
- برخی دانشجویان برای موفقیت در امتحانات دشوار، اقدام به مصرف داروی محرک ریتالین می‌کنند.

- ۱) مشورت و راهنمایی گرفتن - منفعل بودن - ترک موقعیت - رفتارهای بدون فکر و تأمل
- ۲) استفاده از مهارت حل مسئله - سازگاری کوتاه مدت - رفتارهای بدون فکر و تأمل - استفاده از داروهای شیمیایی
- ۳) مشورت و راهنمایی گرفتن - سازگاری کوتاه مدت - ترک موقعیت - استفاده از داروهای شیمیایی
- ۴) استفاده از مهارت حل مسئله - منفعل بودن - رفتارهای بدون فکر و تأمل - رفتارهای بدون فکر و تأمل

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۸

درس Box

انواع روش‌های مقابله سازگارانه:

• استفاده از مهارت حل مسئله:

در این مقابله، فرد منبع استرس و فشار روانی را یک مسئله در نظر می‌گیرد.

با روش‌های حل مسئله در درس پنجم آشنا شدیم. در صورتی که از این روش‌ها برای مقابله با فشار روانی استفاده کنیم، از روش «استفاده از مهارت حل مسئله» سود برده‌ایم.

• مشورت و راهنمایی گرفتن:

زمانی که فرد در مواجهه با فشار روانی نتواند به تنهایی مشکل خود را حل کند می‌تواند از این روش استفاده کند.

• استفاده از حس شوخ طبعی:

در مواردی استفاده می‌شود که امکان از بین بردن مشکل در کوتاه مدت وجود ندارد و برای سازگاری بهتر با فشار روانی، از این روش استفاده می‌شود.

مثال اگر در یک اردوی دانش آموزی در وسط زمستان، در جاده ماشین خراب شود و منتظر نیروهای امدادگر باشیم، شوخی کردن و مشکل را سبک شمردن می‌تواند برای گذران آن اوقات سخت کمک کند.

• فعالیت بدنی و ورزش کردن:

فعالیت بدنی و ورزش ملایم می‌تواند به فرد کمک کند تا نسبت به مشکل و فشار روانی بی‌توجه شود.

سایر روش‌های مقابله سازگارانه:

• روش‌های کوتاه مدت:

تنفس عمیق / گفتن عبارت «ایست!» / شمردن اعداد

تلقین برخی جملات / خواندن یک بیت یا یک جمله / ترک موقعیت

خوردن یک لیوان آب خنک / به خاطر آوردن یک رویداد خوشایند یا یک بیت شعر خوشایند

• روش‌های بلندمدت:

ورزش‌های هوازی / تمرین آرام سازی خود / نوشتن خاطرات

تغذیه مناسب / استفاده از روش‌های حل مسئله / استفاده از حمایت اجتماعی

تفریح و سرگرمی / برنامه ریزی زمان بندی شده

انواع روش‌های مقابله ناسازگارانه:

❖ منفعل بودن:

در این روش مقابله فرد دست از فعالیت برمی‌دارد و برای از بین بردن فشار روانی تلاش نمی‌کند.

❖ در انتظار معجزه بودن:

فرد بدون تلاش در انتظار اتفاق‌های خارق‌العاده است.

❖ انجام‌دادن رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل:

فرد از لحاظ هیجانی به شدت تحریک می‌شود به طوری که بر هیجانات و رفتار خود کنترل ندارد، بسیار عصبی و پرخاشگر است و حتی ممکن است به خود و دیگران آسیب برساند.

❖ استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و سایر موارد مشابه:

نه تنها کمکی به کنترل فشار روانی نمی‌کند، بلکه فشارهای بزرگ‌تری ایجاد کرده و بر سلامتی فرد نیز تأثیر مخرب دارد.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: یکی از روش‌های اکتشافی حل مسئله که در درس پنجم با آن آشنا شده‌ایم، «خردکردن» است که در آن فرد هدف بزرگ خود را به اهداف کوچکی تقسیم می‌کند، به نحوی که با رسیدن به هر یک از آن اهداف، به بخشی از خواسته خود برسد. این همان روش حل مسئله‌ای است که متین از آن سود جسته است و به همین خاطر از روش مقابله «استفاده از مهارت حل مسئله» استفاده کرده است.

عبارت دوم: یکی از روش‌های سازگارانۀ کوتاه‌مدت برای مقابله با فشار روانی، گفتن عبارت «ایست» است.

عبارت سوم: گاهی در موقعیت فشار روانی فرد از نظر هیجانی به شدت تحریک می‌شود، به طوری که بر هیجانات و رفتار خود کنترل ندارد و رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل انجام می‌دهد. این همان ویژگی‌هایی است که برخی بازیکنان در هنگام تعویض از خود نشان می‌دهند. توجه داشته باشید این اقدام نمی‌تواند مصداق «ترک موقعیت» باشد، زیرا ترک موقعیت مقابله‌ای سازگارانۀ است، در حالی که اقدام این بازیکنان، مقابله‌ای ناسازگارانۀ است.

عبارت چهارم: استفاده از داروهای شیمیایی بدون تجویز پزشک، مصداق «استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و سایر موارد مشابه» است. این روش مقابله، مصداق روش‌های ناسازگارانۀ است که استفاده از آن‌ها موجب فشارهای روانی بیشتر و آسیب‌های متعدد می‌شود.

(سؤال ۷۹ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت اول)

هر کدام از موارد زیر، به ترتیب، مربوط به کدام نوع مقابله سازگار است؟

- برخی از زوج‌های جوان برای رویارویی بهتر با چالش‌های زندگی مشترک، از خدمات روان‌شناسی استفاده می‌کنند.
- دانشجویان، پروژه‌های تحقیقاتی بلندمدت را به چند بخش تقسیم کرده و مرحله به مرحله، آن را انجام می‌دهند.
- گاهی در نابسامانی‌های اجتماعی، شاهد انتشار لطیفه‌های اجتماعی در فضای مجازی هستیم.

۱) مشورت و راهنمایی گرفتن - کاربرد روش‌های منطقی - تفریح و سرگرمی

۲) استفاده از مهارت حل مسئله - برنامه زمان‌بندی شده - کنترل منبع استرس

۳) استفاده از مهارت حل مسئله - کاربرد روش‌های منطقی - دریافت حمایت اجتماعی

۴) مشورت و راهنمایی گرفتن - استفاده از مهارت حل مسئله - استفاده از حس شوخ‌طبعی

کنکور

۴۵

در رابطه با انواع روش‌های مقابله با فشار روانی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) نمی‌توان از روش‌های سازگاران استفاده کرد و در عین حال نسبت به مشکل بی‌توجه بود یا آن را سبک دانست.
- (۲) در شرایطی که فرد نتواند به تنهایی مشکل خود را حل کند، می‌تواند از روش بارش مغزی کمک بگیرد تا مسئله خود را حل کند.
- (۳) اگر نتوانیم عامل فشارآور را حذف کنیم، بهتر است از روش‌هایی استفاده کنیم تا وجود مشکل و مسئله را انکار کنیم.
- (۴) پذیرش، تحمل، مشورت و حمایت گرفتن از دیگران، همگی از ویژگی‌هایی هستند که یک مقابله را سازگاران می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۸

درس Box

مقابله با فشار روانی منفی و انواع آن:

مقابله یعنی تلاش فرد برای از بین بردن فشار روانی و یا به حداقل رساندن و تحمل آن. هدف اصلی فرد در مقابله، حذف عامل فشارآور است که زندگی او را از حالت عادی خارج کرده است، اما همیشه این هدف قابل تحقق نیست.

در مواجهه با فوت فردی عزیز، تنها راه موجود برای مقابله با فشار روانی، پذیرفتن سازگاران موقعیت است.

(۱) مقابله سازگاران:

در این دسته مقابله‌ها، فرد شرایط پیش‌آمده را پذیرفته، فشار روانی را تحمل می‌کند، به گونه‌ای که اندوه پیش‌آمده اثرات منفی کم‌تری داشته باشد.

مقابله‌هایی که به حل مسئله و برطرف کردن عامل فشارآور و به حداقل رساندن و یا تحمل فشار روانی کمک می‌کنند. موقعیت را به خوبی می‌سنجند، از راهنمایی و حمایت دیگران استفاده می‌کنند و به روش‌های انتخاب‌شده برای حل مسئله فکر می‌کنند.

(۲) مقابله ناسازگاران:

مقابله‌هایی که به حل مسئله و برطرف کردن فشار روانی کمک نمی‌کنند.

در این مقابله‌ها فرد به منظور کاهش فشار روانی به رفتارهای مضر و مخرب رو می‌آورد.

افرادی که از این نوع مقابله‌ها استفاده می‌کنند معمولاً از موقعیت اجتناب می‌کنند یا آن را انکار می‌کنند. خود و دیگران را سرزنش می‌کنند، عصبانی، پرخاشگر و یا افسرده و منفعل می‌شوند و موجب بروز فشارهای روانی بیشتری می‌گردند که اثرات آن‌ها وخیم‌تر و عظیم‌تر از فشار روانی اولیه است.

بسیاری از بزه‌کاری‌ها، اعتیاد و انحراف‌های فردی و اجتماعی به دلیل استفاده مکرر از مقابله‌های ناسالم و ناسازگاران است.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست؛ در مقابله سازگاران «استفاده از حس شوخ‌طبعی» فرد در شرایطی که امکان برطرف کردن مشکل در کوتاه‌مدت را نداشته باشد، از این روش استفاده کرده و مشکل را سبک می‌شمارد تا اوقات سخت را راحت‌تر بگذراند. از طرفی استفاده از روش سازگاران «فعالیت بدنی و ورزش کردن» کمک می‌کند تا فرد نسبت به مشکل و فشار روانی بی‌توجه شود.

گزینه (۲): نادرست؛ در شرایطی که فرد در مواجهه با فشار روانی نتواند به تنهایی مشکل خود را حل کند، می‌تواند از روش «مشورت و راهنمایی گرفتن» استفاده کند، نه از روش بارش مغزی که جزء مقابله «استفاده از مهارت‌های حل مسئله» است.

گزینه (۳): نادرست؛ «انکار مشکل و مسئله» از ویژگی‌های روش‌های مقابله‌ای ناسازگاران است که نه تنها به برطرف شدن مشکل کمک نمی‌کنند بلکه خود موجب فشار روانی بیشتری می‌شوند و نباید از آن‌ها استفاده شود.

گزینه (۴): درست؛ در روش‌های مقابله‌ای سازگاران، فرد شرایط پیش‌آمده را می‌پذیرد، فشار روانی را تحمل می‌کند، حل مسئله می‌کند، موقعیت را به خوبی می‌سنجد و از راهنمایی و حمایت دیگران استفاده می‌کند.

درستی یا نادرستی عبارتهای زیر، در مورد فشار روانی، به ترتیب کدام است؟ (سؤال ۷۹ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

- در مقابله سازگارانه، عامل فشار روانی حذف شده یا از بین می‌رود.
- مقابله‌های سازگارانه روش‌هایی بلندمدت برای کاهش فشار روانی هستند.
- تجربه فشار روانی، می‌تواند عامل خطر ساز بیماری‌های جسمانی یا نتیجه ابتلا به بیماری‌های جسمانی باشد.
- آموزش مهارت‌های حل مسئله به افراد، در سازگاری مجدد آن‌ها با شرایط جدید زندگی مؤثر است.

(۲) نادرست - نادرست - درست - درست

(۱) درست - درست - نادرست - نادرست

(۴) درست - درست - درست - نادرست

(۳) نادرست - نادرست - نادرست - درست

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ فِي التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٤٦ - ٥٢):

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾: ٤٦

- (١) قطعاً خداوند چیزی را در قومی تغییر نمی‌دهد مگر این که چیزی در درونشان تغییر یابد.
- (٢) خداوند چیزی را برای گروهی هرگز عوض نمی‌کند تا این که آن را در خودشان تغییر دهند.
- (٣) بی‌تردید خداوند هیچ چیز را در قومی تغییر نمی‌دهد تا آنان آن را درون خودشان عوض نمایند.
- (٤) بدون شک خداوند چیزی را در گروهی تغییر نمی‌دهد تا این که آنان آن چه را در درونشان هست، تغییر دهند.

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی‌شدن قبل از آزمون دارند.

پاسخ: گزینه ٤

زیرمبحث: درس ٦

«يُغَيِّرُ» فعل لازمه یا متعدی؟

Hint

فعل مضارع پس از حروف ناصبه «أَنْ - كَيْ - لَمْ - حَتَّى - لِي» به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود:

درس Box

«يَذْهَبُ»: می‌رود / «أَنْ يَذْهَبَ»: که برود

کلمات مهم:

«لَا يُغَيِّرُ»: تغییر نمی‌دهد / «مَا بِقَوْمٍ»: چیزی را در گروهی / «حَتَّى يُغَيِّرُوا»: تا تغییر دهند / «مَا بِأَنْفُسِهِمْ»: آن چه در درونشان هست

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (١): مگر این که (معادل درستی برای «حَتَّى» نیست.) / تغییر یابد «يُغَيِّرُوا» فعل متعدی است، نه لازم.

فعل «غَيَّرَ - يُغَيِّرُ»: تغییر دادن در باب «تفعیل» متعدی است، ولی فعل «تَغَيَّرَ - يَتَغَيَّرُ»: تغییر کردن در باب «تفعُّل» لازم است.

نکته

گزینه (٢): برای گروهی (معادل دقیقی برای «مَا بِقَوْمٍ» نیست.) / هرگز (اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.) / آن را در

خودشان (معادل درستی برای «مَا بِأَنْفُسِهِمْ» نمی‌باشد.)

گزینه (٣): هیچ (اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.)

(سؤال ١٨٦ کنکور انسانی ١٤٠٥)

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾:

کنکور

- (١) بی‌گمان الله دگرگون نمی‌سازد درون قوم را الا این که آن چه را در درون دل‌ها دارند دگرگون کنند!
- (٢) الله قطعاً عوض نمی‌کند آن چه را قومی در درون دارند الا این که آن چه در درون آن‌هاست تغییر یابد!
- (٣) همانا خداوند آن چه را در قومی هست تغییر نمی‌دهد تا این که آن چه را در خودشان است تغییر دهند!
- (٤) خداوند بی‌شک چیزهایی را که در قوم هست عوض نمی‌کند مگر این که آن چه در دل دارند تغییر کند!

عربی، زبان قرآن

۴۷

«لَمَّا عَلِمَ النَّبِيُّ (ص) أَنَّ امْرَأَةً قَدْ أُسِرَتْ فِي الْغَزْوَةِ تَكُونُ ابْنَةَ حَاتِمِ الطَّائِي أَمَرَ بِأَنْ يُطْلَقَهَا لَتَرْجِعَ إِلَى قَوْمِهَا»:

- (۱) وقتی پیامبر (ص) فهمید که زنی که در جنگ اسیر شده، دختر حاتم طایی است، دستور داد که او را رها کنند تا به سوی قوم خود برگردد!
- (۲) در این زمان پیامبر (ص) دانست زنی که در جنگ اسیر شده، دختر حاتم طایی است، برای همین دستور داد که آزادش کنند تا نزد قوم خودش برگردد!
- (۳) زمانی که پیامبر (ص) آگاه شد زنی که در جنگ اسیرشان شده، دختر حاتم طایی است، دستور داد او را آزاد کنند و نزد قومش برگردانند!
- (۴) وقتی پیامبر دانست زنی را که در جنگ اسیر کرده‌اند، دختر حاتم طایی است، دستور داد که او را رها کنند تا پیش قوم خودش برگردد!

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید و هم‌چنین از طولانی‌بودن گزینه‌ها بترسید!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۶

فعل ماضی که با ضمه شروع بشه حتماً مجهول!

درسی Box

(۱) اگر فعل ماضی با حرکت ضمه شروع شد و عین‌الفعل آن کسره داشت، حتماً مجهول است:

«أُسِرَ»: اسیر کرد (فعل معلوم) / «أُسِرَ»: اسیر شد (فعل مجهول)

(۲) فعل «رَجَعَ - يَرْجِعُ» لازم و به معنای برگشتن است، اما فعل «أَرْجَعَ - يُرْجِعُ» در باب افعال و متعدی است و به معنای «برگرداندن» می‌باشد.

کلمات مهم:

«لَمَّا»: وقتی / «عَلِمَ»: فهمید / «امْرَأَةً»: زنی / «قَدْ أُسِرَتْ»: اسیر شده / «فِي الْغَزْوَةِ»: در جنگ / «أَمَرَ»: دستور داد / «أَنْ يُطْلَقَهَا»: او را آزاد کنند / «لَتَرْجِعَ إِلَى قَوْمِهَا»: تا به سوی قومش برگردد

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۲): در این زمان (معادل دقیقی برای «لَمَّا» نیست) / برای همین (اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد).

گزینه (۳): اسیرشان شده (فعل «أُسِرَتْ» ضمیر ندارد) / برگرداندند (فعل «رَجَعَ» لازم است نه متعدی. ضمن این‌که مفرد است نه جمع).

گزینه (۴): اسیر کرده‌اند («قَدْ أُسِرَتْ» فعل ماضی مجهول است).

حرف «لَ» تا، برای این‌که «چنان‌چه بر سر فعل مضارع بیاید در معنای آن تغییر ایجاد می‌کند. این فعل در فارسی معادل «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

«من خصال النَّبِيِّ (ص) الحسنة التي كانت قد أعجبت أصحابه هو أنه ما كان يردُّ خائباً ذا الحاجة الذي يأتيه بل يُعينه!»:

- (۱) از جمله خصلت‌های نیکوی پیامبر (ص) که یارانش را شگفت‌زده می‌کرد این بود که او نیازمندی را که با ناامیدی نزد او می‌آمد، برنمی‌گرداند، بلکه حتماً یاری‌اش می‌کرد!
- (۲) از ویژگی‌های نیک پیامبر (ص) که یارانش را شگفت‌زده کرده بود این بود که او نیازمندی را که پیش او می‌آمد با ناامیدی برنمی‌گرداند، بلکه به او کمک می‌کرد!
- (۳) از خصلت‌های نیک پیامبرمان (ص) که یارانش را متعجب ساخته بود این بود که نیازمندی را که نزد او آمده بود، ناامیدانه برنمی‌گرداند، بلکه او را یاری می‌کرد!
- (۴) از خصلت‌های نیکوی پیامبر (ص) که یارانش را هم متعجب می‌کرد این بود که نیازمندی را که نزد او می‌آمد هرگز با ناامیدی برنمی‌گرداند، بلکه به او کمک می‌کرد!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

«کان» + ماضی، معنای ماضی بعید می‌دهد!

کلمات مهم:

«من خصال النَّبِيِّ الحسنة»: از ویژگی‌های نیک پیامبر / «كانت قد أعجبت»: شگفت‌زده کرده بود / «أصحابه»: یارانش / «ما كان يردُّ»: برنمی‌گرداند / «خائباً»: ناامید / «ذا الحاجة»: نیازمندی / «يأتيه»: پیش او می‌آمد / «يُعينه»: کمک می‌کرد

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): شگفت‌زده می‌کرد («كانت قد أعجبت» به صورت ماضی بعید ترجمه می‌شود نه ماضی استمراری). «با ناامیدی» در جای درستی ترجمه نشده. / قید «حتماً» اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

گزینه (۳): پیامبرمان («النَّبِيِّ» ضمیر ندارد). آمده بود («يأتي» با توجه به «كان» قبلش به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود نه بعید).

گزینه (۴): متعجب می‌کرد (مانند گزینه (۱)) / قید «هرگز» اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

حرف «كَانَ» + فعل مضارع معنای ماضی استمراری می‌دهد. **مثال** كَانَتْ يَكْتَبُ می‌نوشت

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید و هم‌چنین از طولانی‌بودن گزینه‌ها نترسید!

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«كَيْفَ تَتَوَقَّعُ أَنْ أَقْرَبَاءَكَ يُسَاعِدُونَكَ الْيَوْمَ وَأَنْتَ لَمْ تُسَاعِدْهُمْ فِي شِدَائِهِمْ حَيَاتِهِمْ فَأَعْلَمْ أَنَّ الدَّهْرَ يُرْجِعُ إِلَيْكَ مَا تَفْعَلُهُ!»:

- (۱) از چه رو امروز توقع داری خویشاوندانت تو را کمک کنند در حالی که تو در سختی‌های زندگی‌شان به آنان کمک نکرده‌ای، پس باید بدانی که روزگار کاری را که امروز انجام می‌دهی به تو برمی‌گرداند!
- (۲) چگونه توقع داری که نزدیکانت تو را امروز کمک کنند در حالی که تو آنان را در سختی‌های زندگی‌شان کمک نکردی، پس بدان که روزگار آن چه را که انجام می‌دهی، به تو بازمی‌گرداند!
- (۳) چه‌طور توقع داری که نزدیکان، تو را امروز کمک کنند در حالی که تو در سختی‌های زندگی به آنان کمک نمی‌کردی، پس بدان که روزگار هر چه را انجام می‌دهی به تو بازمی‌گرداند!
- (۴) چگونه امروز توقع داری خویشاوندانت به تو کمک کنند در حالی که تو در دشواری زندگی‌شان به آنان کمک نکردی، پس بدان آن چه انجام داده‌ای روزی به تو برمی‌گردد!

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید و هم‌چنین از طولانی‌بودن گزینه‌ها نترسید!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

«لم» بر سر مضارع چه زمانی رو می‌سازه؟

درسی Box

«لم» یکی از حروف جازمه است که بر ظاهر و معنای فعل مضارع تأثیر می‌گذارد. اگر «لم» به همراه فعل مضارع بیاید، معنای ماضی ساده یا نقلی منفی می‌دهد:

«لم یکتُب»: ننوشت یا ننوشته است.

کلمات مهم:

«تتوقع»: توقع داری / «أَنْ أَقْرَبَاءَكَ»: که نزدیکانت / «يُسَاعِدُونَكَ»: تو را کمک کنند / «لم يُسَاعِدْهُمْ»: آنان را کمک نکردی / «في شِدَائِهِمْ حَيَاتِهِمْ»: در سختی‌های زندگی‌شان / «اعلم»: بدان / «الدَّهْرُ»: روزگار / «يُرْجِعُ إِلَيْكَ»: به تو بازمی‌گرداند / «ما تَفْعَلُهُ»: آن چه را که انجام می‌دهی

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «امروز» باید در بخش دوم جمله ترجمه شود نه بخش اول. / باید بدانی («اعلم» فعل امر مخاطب است که در ترجمه امر یا نهی مخاطب از (باید و نباید) استفاده نمی‌کنیم.)

گزینه (۳): نزدیکان («أقرباءك» ضمیر دارد که در ترجمه لحاظ نشده.) / زندگی («حياتهم» ضمیر دارد.)

گزینه (۴): امروز (مانند گزینه (۱)) / دشواری («شدائد» جمع است نه مفرد.) / برمی‌گردد («يُرْجِعُ» در باب افعال و متعدی است که به اشتباه، لازم ترجمه شده است.) / انجام داده‌ای («تفعل» فعل مضارع است.)

- (۱) الْمُؤْمِنُونَ لِيَرْحَمُوا أَعْرَاءَ إِفْتَقَرُوا وَ دَلُّوا: مؤمنان باید به عزتمندانی که فقیر و خوار شده‌اند، رحمت آرند!
 (۲) لَا تَحْزُنْكَ أَقْوَالُ هَؤُلَاءِ لِأَنَّهُمْ مِنَ الْجُهَالِ: از سخنان اینان نباید ناراحت شوی، زیرا آنان از نادانان هستند!
 (۳) الْمُدَارَاةُ مَعَ النَّاسِ هِيَ أَصُولُ التَّعَايِشِ السَّلْمِيِّ: سازگاری با مردم مهم‌ترین اصل زندگی سالم است!
 (۴) مَنْ يَسْتَمِعْ إِلَى كَلَامِ الْحَقِّ وَ يَقْبَلْهُ فَهُوَ فَائِزٌ: اگر کسی به سخن حق گوش کند و آن را بپذیرد، رستگار می‌شود!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۶

در ترجمه فعل نهی غایب از «نباید» استفاده می‌کنیم!

درسی Box

به تشابه و تفاوت دو فعل زیر در ترجمه دقت کنید:

ماضی	مضارع	ترجمه	ویژگی
حَزَنَ	يَحْزُنُ	غمگین شدن	لازم
حَزَنَ	يَحْزُنُ	غمگین کردن	متعدی

همان‌طور که می‌بینید، با تغییر حرکت عین‌الفعل در مضارع، معنای فعل تغییر کرده است.

کلمات مهم گزینه درست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«لیرحموا»: باید ... رحمت آرند / «أعرءاء»: عزتمندانی / «إفتقروا»: فقیر شده‌اند / «دلوا»: خوار شده‌اند

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۲): «لا تحزن» فعل نهی غایب و متعدی است که به اشتباه لازم ترجمه شده است: (سخنان اینان نباید تو را ناراحت کند، زیرا آنان از نادانان هستند).
 گزینه (۳): «أصول» جمع مکسر «أصل» است که به اشتباه مفرد ترجمه شده. از طرفی «السلمی» اشتباه ترجمه شده: (سازگاری با مردم مهم‌ترین اصل‌های زندگی مسالمت‌آمیز است).
 گزینه (۴): «اگر» نادرست است و «من» به معنی «هر کس» ترجمه می‌شود. / «الفائز» اسم است که به اشتباه به صورت فعل ترجمه شده است: (کسی که به سخن حق گوش کند و آن را بپذیرد، پس او پیروز است).

«به بازار بزرگ رفتیم برای این که برای موبایلم باتری بخرم!»:

- (۱) لأذهب إلى السوق الكبيرة لأشتري بطارية لجوّالي!
- (۲) ذهبت إلى السوق الكبيرة لأشتري بطارية لجوّالي!
- (۳) أذهب إلى سوق كبيرة حتّى أشتري بطارية لجوّالي!
- (۴) ذهبت إلى السوق الكبيرة و اشتريت بطارية لجوّالي!

مشاوره در این مدل سؤالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کنید!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

«ل» بر سر مضارع وسط جمله چه کاربردی دارد؟

Hint

درس Box

اگر حرف «ل» وسط جمله بر سر مضارع بیاید، معمولاً حرف ناصبه است که معنای «تا، برای این که» دارد، اما اگر حرف «ل» اول جمله بر سر مضارع بیاید، معمولاً حرف جازمه یا لام امر است که معنای «باید» می‌دهد.

مثال «أتيت لأزورك»: آمدم برای این که تو را ببینم. (لام ناصبه)

مثال «ليعمل العاقل لمستقبله»: عاقل باید برای آینده‌اش کار کند. (لام جازمه)

کلمات مهم:

بازار بزرگ: «السوق الكبيرة» / رفتیم: «ذهبت» / برای این که بخرم: «لأشتري» / برای موبایلم: «لجوّالي» / باتری: «بطارية»

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

گزینه (۱): لأذهب «رفتیم» فعل ماضی ساده است نه مضارع و نیازی به حرف لام هم ندارد. / لجوّالي «برای موبایلم» باید در عربی به صورت جار و مجرور ترجمه شود که حرف جر «ل» نیامده.

گزینه (۳): أذهب «مانند گزینه (۱)» // «سوق كبيرة» «بازار بزرگ» ترکیب وصفی به صورت معرفه است و در عربی به صورت نکره نباید باشد.

گزینه (۴): و (اضافی است و باید به جای آن «حتی» بیاید). / لجوّالي «مانند گزینه (۱)»

۵۲

«خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا». عَيْنُ الْأَبْعَدِ عَنْ مَفْهُومِ الْعِبَارَةِ:

خردمند خوانند و پاکیزه‌رای
هم لایق دشمن است و هم لایق دوست
تن خویش را آفرین گسترید
تا ملک میفزاید، انصاف میفزای

(۱) میانه‌گزینی بمانی به جای
(۲) اندازه نگه دار که اندازه نکوست
(۳) ستوده کسی کو میانه‌گزید
(۴) انصاف شکر نعمت مُلک است خُسروا

مشاوره سؤالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند، پس باید از قبل بررسی شده باشند!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

ترجمه صورت سؤال: «بهترین کارها میانه‌ترین آن‌ها است.»

مفهوم عبارت: میانه‌روی

همه گزینه‌ها مانند صورت سؤال به مفهوم میانه‌روی در کارها اشاره دارند، ولی بیت گزینه (۴) به مفهوم انصاف و شکرگزاری اشاره می‌کند که با سایر گزینه‌ها و صورت سؤال ارتباط مفهومی ندارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(عربی، زبان قرآن (۲) - تمرین ۶ صفحه ۸۶ کتاب درسی)

«خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

هم لایق دشمن است و هم لایق دوست (سعدی)

(ج) اندازه نگه دار که اندازه نکوست

کتاب درسی

● اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٥٣ - ٥٤) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

التعاون أساس النجاح في المجالات المختلفة لأنه يُساعد الأفراد على العمل معاً لتحقيق الأهداف المشتركة. فهو يُقوّي روح المسؤولية الجماعية ويزيد فرص النجاح. كما أنّ العمل مع الآخرين يُساعدهم في تحسين الروابط و بناء الثقة (= الاطمینان) بين الأشخاص. فلذلك يُعَدّ التعاون عنصراً مهماً لتحقيق التقدم!

ترجمه متن:

همیاری پایه موفقیت در زمینه‌های گوناگون است، زیرا آن به اشخاص در کارکردن با یکدیگر برای برآوردن اهداف مشترک کمک می‌کند و آن روحیه مسئولیت اجتماعی را تقویت می‌کند و فرصت‌های موفقیت را افزایش می‌دهد. همان‌طور که کارکردن با دیگران به آنان در بهبود روابط و ایجاد اعتماد میان اشخاص یاری می‌رساند. برای همین همیاری، عنصر مهمی برای تحقق پیشرفت به شمار می‌آید.

عین الخطأ:

٥٣

- (١) من فوائد التعاون تقليل الفرص لتحقيق الأهداف!
- (٢) عندما يتعاون الناس يُمكنهم تبادل الأفكار والتجارب!
- (٣) أنّ الجهود المشتركة تكون أقوى من نظيرها الفردي!
- (٤) التعاون يزيد من الإطمئنان بين الأشخاص في عملهم أو غيره!

🗨️ **مشاوره** در مورد حل سؤالات

درک متن چند نکته رو در نظر داشته باشین:

(١) سؤالات درک متن رو در آخر سؤالات عربی جواب بدین.

(٢) متن رو باید با دقت، ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایده نداره.

(٣) توی متن و گزینه‌ها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً، فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه ...» دارن، دقت کنین.

(٤) در سؤالات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینه‌ها رو بخوانید، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنید!

پاسخ: گزینه ١

زیرمبحث: درس ٦

بررسی گزینه‌ها:

✓ پاسخ خیلی تشریحی

گزینه (١): از فواید همیاری، کم کردن فرصت‌ها برای برآوردن هدف‌هاست. (نادرست؛ همیاری فرصت‌ها را افزایش می‌دهد.)

گزینه (٢): هنگامی که مردم همیاری می‌کنند برایشان تبادل افکار و تجربه‌ها ممکن می‌شود. (کاملاً درست است.)

گزینه (٣): قطعاً تلاش‌های مشترک پرتوان‌تر از تلاش فردی است. (کاملاً درست است.)

گزینه (٤): همیاری اطمینان میان افراد را در کارشان یا غیره افزایش می‌دهد. (کاملاً درست است.)

«التعاون» (عین الصحيح الفراغ):

۵۴

- (۱) يمنع القدرة على الابتكار!
- (۲) يقلل تبادل المعرفة بين الأفراد!
- (۳) يقوم بتضعيف الروابط الاجتماعية!
- (۴) يلعب دوراً هاماً في تحكيم الفهم المتقابل!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی گزینه‌ها:

همیاری ...

- گزینه (۱): مانع توانایی نوآوری می‌شود. (قطعاً نادرست است).
- گزینه (۲): تبادل شناخت میان افراد را کم می‌کند. (قطعاً نادرست است).
- گزینه (۳): به ضعیف‌ساختن روابط اجتماعی می‌پردازد. (قطعاً نادرست است).
- گزینه (۴): نقش مهمی را در تحکیم فهم متقابل ایفا می‌کند. (کاملاً درست است).

عربی، زبان قرآن

● عَيْن الخطأ عن الإعراب و التحليل الصرفي (٥٥ و ٥٦):

«أساس - المُختلفة - يُساعدُ - الأهداف»:

٥٥

١) يُساعدُ: فعل مضارع - متعدٍ - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي (بزيادة حرفين) - مبني للمعلوم / مع فاعله جملة فعلية

٢) أساس: اسم - مفرد مذكر - معرب / خبر و مرفوع بالضمة

٣) الأهداف: اسم - جمع تكسير (مفردة مذکر) - معرفة - معرب / مضاف إليه و مجرور بالكسرة

٤) المختلفة: اسم - مؤنث - معرفة (بأل) - اسم فاعل (من فعل إختلف) / صفة أو نعت

مشاوره در این مدل تست‌ها
حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو
می‌خواد یا خطا روا!!!

پاسخ: گزینه ١

زیرمبمش: درس ٦

راه تشخیص حرف زائد ثلاثی مزيد چیه؟

Hint

درس Box

برای تشخیص حرف یا حروف زائد فعل‌های ثلاثی مزيد باید به صیغه مفرد مذكر غایب ماضی (هو) دقت کنیم. برای مثال فعلی که در باب «إفعال» باشد (يُخرجُ)، اول باید به حالت مفرد مذكر در ماضی برگردد (أَخْرَجَ)، سپس سه حرف اصلی را بیرون بکشیم و حرف یا حروف زائد (الف) را به دست بیاوریم.

در این گزینه یک خطا وجود دارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«بزيادة حرفين»: بزيادة حرف واحد (فعل «يُساعدُ» بر وزن «يُفَاعِلُ» در باب «مُفَاعَلَة» است که یک حرف زائد دارد).

«التَّجَاج - الآخَرَيْن - التعاون - التَّقَدُّم»:

۵۶

- (۱) التَّعَاوُن: اسم - مفرد - مصدر (مضارعه على وزن «يَتَفَاعَلُ») - معرفة / فاعل و مرفوع بالضمة
 (۲) التَّقَدُّم: اسم - مذکر - معرب - مصدر (من المَزِيد الثلاثي) / مضاف إليه
 (۳) التَّجَاج: اسم - مفرد - مصدر - معرفة / مضاف إليه و مجرور
 (۴) الآخَرَيْن: اسم - جمع سالم - اسم التفضيل - معرفة (بِأَل) / مضاف إليه و مجرور بالياء

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۶

فعل مجهول نیاز به نایب فاعل داره!

درس Box

بعد از فعل مجهول (ماضی ۱ - / مضارع ۲)، نایب فاعل می آید و اگر اسم ظاهر باشد، مرفوع به ضمه (۳) برای مفرد و جمع مؤنث سالم و مکسر / الف (ان) برای مثنی / واو (ون) برای جمع مذکر سالم است.

قُرأت الدروس: درس ها خوانده شدند.

فعل ماضی نایب فاعل و مرفوع به ضمه
مجهول

يُفْتَح الباب: در باز می شود.

فعل مضارع نایب فاعل و مرفوع به ضمه
مجهول

در این گزینه یک خطا وجود دارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(فاعل و مرفوع بالضمة): نایب فاعل و مرفوع بالضمة «التَّعَاوُن» اسم مرفوعی است که پس از فعل مجهول «يُعَدُّ» آمده، بنابراین نایب فاعل است نه فاعل.

عربی، زبان قرآن

• عین الجواب الصحیح عن الأسئلة التالية (٥٧ - ٦٠):

عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

٥٧

(١) إِنَّ الْإِمْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطُّلَّابَ فِي تَعَلُّمِ الدُّرُوسِ!

(٢) مَا عَرَفْتُ فِي حَيَاتِي رَجُلًا أَجَوَدَ مِنْ هَذَا الرَّجُلِ!

(٣) أَسَلَمْتُ سَفَانَةً بَعْدَ رُجُوعِهِ إِلَى قَوْمِهِ وَدَعَنْهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ!

(٤) هَلْ تَعْلَمِينَ كَيْفَ يُمَكِّنُ لِي أَنْ أَنْجَحَ فِي بَرَامِجِي الدَّرَاسِيَّةِ!

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حركاتها بررسی بشن!!!

پاسخ: گزینه ١

زیرمبعض: درس ٤

مصدرهای هشت‌گانه ثلاثی مزید رو حفظی؟

Hint

در این گزینه دو خطای حرکت‌گذاری وجود دارد:

(١) الْإِمْتِحَانَاتِ: الْإِمْتِحَانَاتِ «إِمْتِحَان» مصدر باب «إِفْتِعَال» است.

(٢) تَعْلَمُ: تَعْلَمُ (با توجه به حرف جر «فی» که قبلش آمده، متوجه می‌شویم که این کلمه اسم (مصدر) است، بنابراین بر وزن «تَفَعَّل» درست است).

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَيْن ما فيه طلب للقيام بالعمل:

(۱) لنصل إلى المكتبة ركبنا سيارة الأجرة بسرعة!

(۲) طالبتني لا رجاء لها للنجاح في هدفها!

(۳) لتعلم الدروس تقرأها أكثر فأكثر!

(۴) لينصروا كل من يريد المساعدة!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

Hint

درس Box

بررسی کن بین کدوم لام معنای «باید» می‌دهد!

برای تشخیص نوع لام مطابق جدول زیر عمل کنید:

مثال	نوع لام	ساختار
«لاستماع» برای گوش دادن / لي بيت خانه‌ای دارم.	جازه (جرّ)	ل + اسم
«لأذهب إلى البيت» باید به خانه بروم.	اگر به معنای «باید» باشد ← لام امر	ل + مضارع
«قام ليذهب إلى البيت» ایستاد تا به خانه برود.	اگر به معنای «تا، برای این‌که» باشد ← لام ناصبه	

صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن درخواست انجام کاری باشد؛ به عبارتی باید دنبال لام امر بگردیم.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «لنصل» معنای باید نمی‌دهد، بلکه از نظر معنایی دلیلی برای فعل «ركبنا» است. پس ناصبه است:

(برای این‌که به کتابخانه برسیم به سرعت سوار تاکسی شدیم.)

گزینه (۲): «لها» و «لنجاح» هر دو جار و مجرور هستند، در حالی که لام امر بر سر مضارع می‌آید:

(دانش آموزم هیچ امیدی برای موفقیت در هدفش ندارد.)

گزینه (۳): «ل» + «تَعَلَّم» (مصدر) شده، پس باز هم جار و مجرور داریم:

(برای یادگیری درس‌ها آن‌ها را بیشتر و بیشتر می‌خوانیم.)

گزینه (۴): «ل» + «ينصروا» ابتدای جمله آمده و معنای «باید» می‌دهد و طلبی است:

(باید هر آن کس را که کمک می‌خواهد یاری کنند.)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۴۷ کنکور تهرانی ۱۳۹۸)

عَيْن ما فيه طلب للقيام بالعمل:

(۱) ليذهبوا إلى المدرسة!

(۲) قاموا ليذهبوا إلى المدرسة!

(۳) لهم إِمَّا الذهاب إلى المدرسة و إِمَّا البقاء فيها!

(۴) هم اجتمعوا للذهاب إلى المدرسة قبل فوات الفرصة!

عَيْن «لَمْ» تُغَيِّرُ مَعْنَى الْفِعْلِ الْمَضَارِعِ:

- (۱) لَمْ تَتَكَاسَلْ فِي أُمُورِكَ وَأَنْتَ تَطْلُبُ التَّوْفِيقَ!
- (۲) بَعْدَ ذَلِكَ الْحَادِثِ لَمْ يَنْقَطِعْ رَجَائِي عَنْ بُلُوغِ هَدْفِي!
- (۳) أَنْتَنَّ طَالِبَاتِ نَشِيطَاتٍ، لَمْ لَا تَكْتَبِينَ أَجُوبَةَ التَّمَارِينِ!
- (۴) لَمْ أَنْتَمَا لَا تَسَاعِدَانِ أُمَّكُمَا فِي طَبِخِ الْأَطْعَمَةِ!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

فرق بین «لَمْ» و «لَمْ» رو بلدی؟

درس Box

«لَمْ» به دو شکل خوانده می‌شود:

- (۱) لَمْ: که خلاصه‌شده «لماذا» است و از کلمات پرسشی به شمار می‌آید و هیچ تأثیری روی ظاهر کلمه بعدش ندارد: «لَمْ يُسَافِرْ إِلَى هُنَاكَ»: چرا به آن‌جا سفر می‌کنی؟
- (۲) لَمْ: که از حروف جازمه به شمار می‌آید و حتماً پس از آن فعل مضارع می‌آید و معنای آن را به صورت ماضی ساده یا نقلی منفی می‌برد. از نظر ظاهری هم فعل بعدش را مجزوم می‌کند: «لَمْ تَسْمَعُوا كَلَامَ الْأُسْتَاذِ»: سخن استاد را نشنیدید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

اگر ساختار «لَمْ + لا» را دیدید، حتماً با «لَمْ» کلمه پرسشی مواجه هستید نه حرف جازمه: «لَمْ لَا تَكْتَبِينَ»: چرا نمی‌نویسید. صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که حرف «لَمْ» معنای فعل مضارع را تغییر می‌دهد که باید به دنبال «لَمْ» جازمه بگردیم. در این گزینه «لَمْ يَنْقَطِعَ» معنای ماضی نقلی یا ساده منفی می‌دهد: (پس از آن اتفاق امیدم از رسیدن به هدفم بریده نشد). بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): فعل مضارع «تَتَكَاسَلُ» مجزوم نشده، پس به صورت «لَمْ» خوانده می‌شود: (چرا در کارهایت تنبلی می‌کنی در حالی که موفقیت را می‌خواهی؟)
- گزینه (۳): ساختار «لَمْ + لا» حتماً کلمه پرسشی است: (شما دانش‌آموزان بانشاطی هستید، چرا پاسخ‌های تمرین‌ها را نمی‌نویسید؟)
- گزینه (۴): بعد از «لَمْ» ضمیر (اسم) آمده؛ بنابراین «لَمْ» کلمه پرسشی است: (چرا شما مادران را در پختن غذاها یاری نمی‌کنید؟)

عربی، زبان قرآن

عین نوع «لا» یختلف:

۶۰

(۱) قوم لا تُحدّثوا یُکَلِّ ما تَسْمَعُونَ به!

(۳) ألا إنّ الکذب أسوأ السوء فلا تکذب أبداً!

(۲) لا یلعب الأطفال فی الشارع و هم وحیدون!

(۴) عاهد الطّلاب ألا یخرجوا من الصّفّ دون السّماح!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

انواع «لا» رو بلدی؟

Hint

درس Box

جمع بندی انواع «لا»:

- انواع «لا»:
- (۱) قبل از «فعل مضارع»
 - اگر مجزوم نکرده باشد ← لای نافیة (نفی) / **مثال** «لا یذهب» (نمی رود) - «لا یذهبون» (نمی روند)
 - اگر مجزوم کرده باشد ← لای ناهیه (نهی) / **مثال** «لا یذهب» (نباید برود) - «لا یذهبوا» (نباید بروند) - «لا تذهبوا» (نروید)
 - (۲) قبل از «اسم»
 - به معنای «هیچ» («لا» + اسم «بدون ال و تنوین») ← لای نفی جنس / **مثال** «لا نفع لنا» (هیچ سودی برایمان ندارد).
 - به معنای «نه» («لا» + اسم «ال» دار یا تنوین دار) / **مثال** «أحبّ المجتهدین لا المتکاسلین»: (تلاشگران را دوست دارم نه تنبل ها را).
 - (۳) در جواب «هل، أ» ← لای جواب (جوابیه) / **مثال** «أُتُحَبّ هذا الطعام؟ لا». (آیا این غذا را دوست داری؟ نه).
- تذکر: با «لای نفی جنس» در سال دوازدهم آشنا خواهیم شد! در سال یازدهم غالباً با ساختار «لا + فعل مضارع» سروکار داریم نه «لا + اسم»!

بررسی گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «لا تُحدّثوا» فعل نهی است: (ای قوم من، درباره هر آنچه که می شنوید، سخن نگویید).

گزینه (۲): «لا یلعب» فعل نهی است: (کودکان نباید در خیابان بازی کنند در حالی که تنها هستند).

هرگاه فعل نهی که باید مجزوم شود به اسم «ال» دار برسد، برای راحتی تلفظ به جای سکون، کسره می آید که به آن کسره عارضی می گویند: «لا یَلْعَبُ» (نهی) + الأطفال: لا یلعب الأطفال

گزینه (۳): با توجه به معنای جمله، «لا تکذب» فعل نهی است: (آگاه باش، قطعاً دروغ بدترین بدی است، پس هرگز دروغ نگو).

گزینه (۴): «ألا» مخفف «أن + لا» است، پس «ألا یخرجوا»، لای نافیة است که با بقیه گزینه ها متفاوت است:

(دانش آموزان پیمان بستند که بدون اجازه از کلاس خارج نشوند).

نکته

در مقاطع زمانی زیر، به ترتیب کدام یک از پادشاهان صفوی حکومت کرده‌اند؟

الف) ۹۱۶ ق

ب) ۹۹۶ ق

ج) ۹۳۰ ق

۱) شاه اسماعیل دوم - سلطان محمد خداپنده - شاه عباس اول

۲) شاه اسماعیل دوم - شاه تهماسب اول - شاه عباس اول

۳) شاه اسماعیل اول - شاه عباس اول - شاه تهماسب اول

۴) شاه اسماعیل اول - سلطان محمد خداپنده - شاه تهماسب اول

مشاوره یکی از مدل‌های تستی که در کنکور امسال متداول شده، آوردن سال‌های زندگی یا حکومت افراد هست که نشون می‌ده زمان‌ها باید مورد تأکید و یادگیری قرار بگیرن. در این تست شما کافیه با در نظر گرفتن اعداد تاریخی از کوچک به بزرگ راحت به پاسخ برسین.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۳

بررسی موارد:

الف) شاه اسماعیل اول ← در سال ۸۸۰ ش / ۱۵۰۱ م تاجگذاری کرد و تا سال ۹۳۰ ق در قدرت بود.

ب) شاه عباس اول ← ۹۹۶ - ۱۰۳۸ ق

ج) شاه تهماسب اول ← ۹۳۰ - ۹۸۴ ق

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در مقاطع زمانی زیر، به ترتیب، کدام یک از خلفای بنی عباس حکومت کرده‌اند؟

(سؤال ۱۰۶ کنکور انسانی ۱۴۰۴ (خارج از کشور))

الف) ۱۳۶ - ۱۵۸ ق

ب) ۱۷۰ - ۱۹۳ ق

ج) ۱۹۸ - ۲۱۸ ق

۲) مهدی - هارون الرشید - مأمون

۱) منصور - مهدی - مأمون

۴) سفاح - مهدی - هارون الرشید

۳) منصور - هارون الرشید - مأمون

با توجه به تاریخ آموزش در دوره صفوی، کدام یک از اصطلاحات زیر معادل «دستیار معلمان» نبوده است؟

- (۱) مبصر (۲) مُعید (۳) خلیفه (۴) مدرّس

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در عصر صفوی، به معلمان مدارس، مدرّس می گفتند. مدرّسان دستیارانی داشتند که به آنها خلیفه (مبصر) یا مُعید گفته می شد و استاد را در امر آموزش کمک می کردند.

بررسی گزینه نادرست:

گزینه (۴): به معلمان مدارس، مدرّس می گفتند.

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«سلسله آق‌قویونلو در آغاز سده دهم هجری، بر قسمت‌هایی از»

- ۱) غرب و جنوب ایران حکومت می‌کرد و به نهایت ضعف و انحطاط رسیده بود
- ۲) غرب و مرکز ایران حکومت می‌کرد و به نهایت قدرت و شکوفایی سیاسی رسیده بود
- ۳) غرب و جنوب ایران حکومت می‌کرد و به نهایت قدرت و شکوفایی سیاسی رسیده بود
- ۴) غرب و مرکز ایران حکومت می‌کرد و به نهایت ضعف و انحطاط رسیده بود

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۳

درس‌Box

اسماعیل، پسر شیخ حیدر، با سپاهی متشکل از ایلات و طوایف مختلف قزلباش، آق‌قویونلوها را شکست داد و پس از تصرف تبریز، در آن شهر به عنوان پادشاه ایران تاج‌گذاری کرد (۸۸۰ ش - ۱۵۰۱ م).

در آغاز سده دهم هجری، اوضاع سیاسی میهن ما دچار آشفتگی و تفرقه زیاد شده بود. سلسله آق‌قویونلو که بر قسمت‌هایی از غرب و جنوب ایران حکومت می‌کرد، به نهایت ضعف و انحطاط رسیده بود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت‌ها از پیامد رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی توسط شاه اسماعیل صفوی است؟
الف) بسیاری از شیعیان در خدمت دولت نوپای صفوی قرار گرفتند.

ب) در سایه دولت صفوی، جنگ‌های متعددی با دولت عثمانی انجام شد.

ج) باعث نفوذ شیعیان در سایر مناطق مسلمان‌نشین همسایه ایران گردید.

د) موجب متمایز شدن آشکار ایران از همسایگان مسلمان خود شد.

(۱) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «د»

(۳) «ب» - «د»

(۴) «الف» - «ج»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۳

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مهم‌ترین اقدام شاه اسماعیل صفوی، پس از نشستن بر تخت شاهی، رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی بود.

رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی دو پیامد داشت: نخست، این‌که بسیاری از شیعیان در خدمت دولت نوپای صفوی قرار گرفتند و در سایه این دولت متشکل، منسجم و متحد شدند، دوم، آن‌که این اقدام سبب تمایز آشکار ایران از همسایگان مسلمان خود، به‌ویژه امپراتوری عثمانی در غرب و ازبکان و گورکانیان هند در شرق، شد.

پیامدهای رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی در ایران را توسط شاه اسماعیل صفوی بنویسید.

(سؤال ۱۶ - امتحان نوبتی فروردین ۱۴۰۴)

امتحان نهایی

با توجه به وضعیت حکومت صفوی، از بین موارد زیر، به ترتیب ویژگی‌های دوران تثبیت، اقتدار و انحطاط در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) پس گرفتن قندهار از گورکانیان هند
 (ب) برگزیدن بیشتر افراد سپاه از میان جوانان گرجی، ارمنی و چرکسی تازه مسلمان
 (ج) شکل‌گیری مکتب نگارگری قزوین
 (د) دفع تهاجمات پیاپی ارتش عثمانی به خاک ایران با اتخاذ تدابیر مناسب
- ۱) «ج» و «د» و «ب» - «الف»
 ۲) «الف» - «ب» و «ج» - «د»
 ۳) «د» - «الف» و «ب» - «ج»
 ۴) «ج» - «ب» و «د» - «الف»

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارت‌ها:

(الف) شاه‌عباس دوم در دوران انحطاط قندهار را از گورکانیان هند پس گرفت.
 (ب) شاه‌عباس اول بیشتر افراد سپاه را از میان جوانان گرجی، ارمنی و چرکسی تازه مسلمان برگزید. دوران حکومت او عصر اقتدار و شکوفایی سلسله صفوی بود.
 (ج) مکتب نقاشی (نگارگری) قزوین در عصر تثبیت قدرت صفوی یعنی شاه‌تیماسب اول پایه‌گذاری شد.
 (د) دفع تهاجمات پیاپی ارتش عثمانی به خاک ایران با اتخاذ تدابیر مناسب توسط شاه‌تیماسب اول صورت گرفت که عصر تثبیت قدرت صفویه است.

کدام یک از عبارات زیر، اوضاع ایران را در سال‌های ۱۰۰۷ تا ۱۱۰۱ ش توصیف کرده است؟
الف) قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد.

ب) خلیج فارس پس از یک قرن از اشغال پرتغالی‌ها رهایی پیدا کرد.

ج) تعصبات مذهبی و فشار بر اقلیت‌های دینی افزایش یافت.

د) تبریز پایتخت صفویان برای مدتی به اشغال عثمانی درآمد.

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «د»

(۴) «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ج»

مشاوره آوردن سال‌ها و زمان‌ها در کنکورهای درس تاریخ بسیار رایج شده. برای پاسخ به این تست علاوه بر این که این سال‌ها و دوره‌ها رو باید یاد بگیرین، جلوی هر عبارت زمان یا دوره‌ای رو که این اتفاق رخ داده است بنویسین تا یافتن جواب راحت‌تر بشه.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۳

درس Box

دوران حکومت صفوی

- ← دوران تأسیس ← شاه اسماعیل یکم: تاجگذاری در سال ۸۸۰ ش / ۱۵۰۱ م
- ← دوران تثبیت ← شاه تهماسب اول: ۹۳۰ - ۹۸۴ ق
- ← دوران اقتدار و شکوفایی ← شاه عباس اول: ۹۹۶ - ۱۰۳۸ ق
- ← دوران ضعف و انحطاط ← از شاه صفی تا شاه سلطان حسین: ۱۰۰۷ - ۱۱۰۱ ش

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) قندهار در زمان شاه صفی توسط گورکانیان از ایران جدا شد. ← دوران انحطاط
ج) تعصبات مذهبی و فشار بر اقلیت‌های مذهبی در دوران سلطنت شاه سلطان حسین افزایش یافت. ← دوران انحطاط
بررسی سایر موارد:

ب) خلیج فارس پس از یک قرن از اشغال پرتغالی‌ها رهایی پیدا کرد. ← شاه عباس اول (دوران اقتدار و شکوفایی)

د) تبریز پایتخت صفویان برای مدتی به اشغال عثمانی درآمد. ← شاه اسماعیل اول ← دوران تأسیس

در کدام مقطع از تاریخ اسلام در فاصله سال‌های ۱۳ تا ۱۳۱ ه. ق، نحوه توزیع عطایا متفاوت بود؟

(سؤال ۱۰۶ کنکور انسانی ۱۴۰۴ (نویت اول))

(۲) از سال ۳۵ تا ۴۰ ق

(۱) از سال ۱۳ تا ۳۵ ق

(۴) از سال ۴۱ تا ۱۳۱ ق

(۳) از سال ۱۳ تا ۴۰ ق

کدام گزینه در مورد «شاهعباس دوم» به درستی آورده شده است؟

- ۱) شجاعت و لیاقت پدر را نداشت، اما توانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف سازد.
- ۲) شجاعت و لیاقت پدر را نداشت و نتوانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف کند.
- ۳) نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت و توانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف سازد.
- ۴) اگرچه نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت، اما نتوانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف کند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۳

شاهعباس دوم، پسر و جانشین شاهصفی، اگرچه نسبت به پدر شجاعت و لیاقت بیشتری داشت و قندهار را پس گرفت، اما نتوانست روند ضعف و انحطاط حکومت صفویان را متوقف سازد.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

تاریخ

۶۸

کدام گزینه با توجه به کتاب‌های تاریخی داده‌شده، درست است؟

الف) حبیب‌السير

ب) تاریخ عالم‌آرای عباسی

ج) احسن‌التواریخ

۱) «الف» قبل از «ب» و بعد از «ج» تألیف شده است.

۲) «ب» بعد از «الف» و قبل از «ج» تألیف شده است.

۳) «ج» قبل از «ب» و بعد از «الف» تألیف شده است.

۴) «ب» قبل از «الف» و بعد از «ج» تألیف شده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کتاب حبیب‌السير تألیف غیاث‌الدین خواندمیر در زمان سلطنت شاه‌اسماعیل اول، احسن‌التواریخ تألیف حسن بیگ روملو در زمان سلطنت شاه‌تهماسب اول و کتاب تاریخ عالم‌آرای عباسی تألیف اسکندر بیگ منشی در دوره شاه‌عباس اول نگارش شد.

یک پژوهشگر تاریخ، نتایج پژوهش خود را درباره هنر و معماری در عصر صفوی به صورت زیر ارائه کرده است. هر یک از عبارت‌های زیر مربوط به دوران کدام پادشاه صفوی است؟

الف) بافته‌شدن فرش اردبیل یکی از شاهکارهای هنری جهان توسط هنرمندان کاشانی

ب) به تصویر کشیدن زندگی روزمره مردم و فعالیت اصناف و پیشه‌وران توسط نقاش بزرگ این دوره

ج) پایه‌گذاری مکتب نگارگری تبریز از ترکیب مکتب هرات با عناصر جدید

د) آغاز کتابت و تصویرگری شاهنامه تهماسبی

۱) شاه‌عباس اول - شاه‌عباس اول - شاه‌اسماعیل اول - شاه‌تهماسب اول

۲) شاه‌اسماعیل اول - شاه‌عباس اول - شاه‌عباس اول - شاه‌تهماسب اول

۳) شاه‌تهماسب اول - شاه‌اسماعیل اول - شاه‌عباس اول - شاه‌اسماعیل اول

۴) شاه‌تهماسب اول - شاه‌عباس اول - شاه‌اسماعیل اول - شاه‌اسماعیل اول

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: درس ۱۴

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) بافته‌شدن فرش اردبیل یکی از شاهکارهای هنری جهان توسط هنرمندان کاشانی ← شاه‌تهماسب اول

ب) به تصویر کشیدن زندگی روزمره مردم و فعالیت اصناف و پیشه‌وران توسط آقا رضا عباسی از نقاشان بزرگ ← شاه‌عباس اول

ج) پایه‌گذاری مکتب نگارگری تبریز توسط کمال‌الدین بهزاد و شاگردانش ← شاه‌اسماعیل اول

د) آغاز کتابت و تصویرگری شاهنامه تهماسبی ← شاه‌اسماعیل اول

کتابت و تصویرگری شاهنامه تهماسبی در دوره شاه‌اسماعیل اول آغاز شد و در دوره شاه‌تهماسب اول به پایان رسید.

گول نخوری ✗

هر یک از عبارات زیر به ترتیب، توصیف کدام یک از فیلسوفان عصر صفوی است؟
الف) در همه علوم دینی و عقلی و طبیعی عصر صاحب نظر بود.

ب) از بنیان گذاران مکتب فلسفی اصفهان که صاحب تألیفات ارزشمند و شهرتی بسیار است.

۱) ملاصدرا - شیخ بهایی

۲) شیخ بهایی - میرداماد

۳) شیخ بهایی - ملاصدرا

۴) میرداماد - ملاصدرا

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۴

پاسخ خیلی تشریحی ✓

• شیخ بهایی (بهاءالدین محمد بن حسین عاملی) در همه علوم دینی و عقلی و طبیعی عصر صاحب نظر بود.

• در حوزه فلسفه و عرفان، میرداماد، از بنیان گذاران مکتب فلسفی اصفهان، صاحب تألیفات ارزشمند و شهرتی بسیار است. «ب»

• ملاصدرا شاخص ترین چهره فلسفی عصر صفوی و از شاگردان شیخ بهایی و میرداماد بود که مؤسس مکتب فلسفی، «حکمت متعالیه» است.

گول نخوری ✗

هر یک از عبارات زیر به ترتیب، توصیف کدام یک از مخالفان خلافت عباسیان است؟

(سؤال ۱۰۹ کنکور انسانی ۱۴۰۴ (خارج از کشور))

الف) مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب می شمردند.

ب) عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده و وحشت آن ها را برانگیخته بودند.

۱) آل زیار - صفاریان

۲) علویان طبرستان - فاطمیان

۳) صفاریان - آل زیار

۴) فاطمیان - علویان طبرستان

پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه عنوان شده است؟

- چرا امروزه خطوط مرزی کشورها ارزش حقوقی و بین‌المللی دارند؟
- کدام یک از موارد زیر تعریف درستی از کشور ارائه می‌دهد؟

- (۱) در اسناد حقوقی هر کشور، محدوده مرزی آن با همسایگان مشخص شده است. - ناحیه‌ای که سرزمین مشخص و پذیرفته شده‌ای دارد.
- (۲) حدود مرزی هر کشور، حد حاکمیت آن کشور در فضای جغرافیایی است. - ناحیه‌ای که دارای حکومت و حاکمیت است.
- (۳) توافق کشورهای هم‌مرز بر سر نقاط مرزی باعث ارزش حقوقی و بین‌المللی مرزها می‌شود. - سرزمینی که توسط یک دولت اداره می‌شود.
- (۴) محدوده کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شود. - ناحیه‌ای سیاسی که سرزمین مشخص، جمعیت و حکومت دارد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

درس‌Box

- تعریف ← خطی اعتباری و قراردادی برای تعیین حدود یک ناحیه سیاسی، از جمله کشور
- کشورها برای مشخص کردن قلمرو جغرافیایی خود به تعیین مرز نیاز دارند.
- مرزهای سیاسی مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگر هستند.
- مرز ← دلایل اهمیت مرزها ← کشورها برای تعیین خطوط مرزی به توافق می‌رسند.
- علامت‌گذاری زمین مطابق خطوط مرزی
- به دلیل ثبت محدوده‌های کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد، مرزها ارزش حقوقی و بین‌المللی دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مورد (۱): به این دلیل که امروزه محدوده کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شود، خطوط مرزی کشورها ارزش حقوقی و بین‌المللی دارند.

بررسی سایر موارد:

گزینه (۱): بسیاری از کشورها، درباره نقاط مرزی خود اختلاف نظر دارند و هر کدام در اسناد داخلی، مرز متفاوتی را ترسیم می‌کنند، در نتیجه نمی‌توان تمامی این اسناد داخلی را دارای ارزش حقوقی و بین‌المللی دانست.

گزینه (۲): عبارت گزینه (۲)، ارتباطی با ارزش حقوقی و بین‌المللی خطوط مرزی ندارد و بیانگر اهمیت مرزها و نقش آنها است.

گزینه (۳): توافق کشورهای هم‌مرز بر سر نقاط مرزی اهمیت بسیار زیادی دارد، اما کماکان نمی‌تواند باعث ارزش حقوقی و بین‌المللی خطوط مرزی باشد، نیاز به پذیرش و ثبت این خطوط مرزی در یک نهاد بین‌المللی (مانند سازمان ملل متحد) احساس می‌شود.

مورد (۲): کشور، ناحیه‌ای سیاسی که سرزمین مشخص، جمعیت و حکومت دارد.

کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«نظام سیاسی در واقع، همان است که وظیفه اداره امور و جمعیت را بر عهده دارد.»

- (۱) حکومت - سرزمین
- (۲) حاکمیت - ملت
- (۳) حکومت - فضای جغرافیایی
- (۴) حاکمیت - ناحیه

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

نظام سیاسی (حکومت): وظیفه اداره امور سرزمین و جمعیت را بر عهده دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«حکومت (نظام سیاسی) با حاکمیت (استقلال یک کشور) با هم تفاوت دارند.

نکته

روابط بین‌المللی و رفتار کشورها با یکدیگر از میزان آن‌ها تأثیر می‌پذیرد.

(سؤال ۴ (قسمت پ) - امتحان نهایی فرداد ۱۴۰۳)

امتحان نهایی

۷۳ کدام شکل به درستی به «ویژگی‌های اساسی یک کشور» اشاره کرده است؟

<p>(۲) ناحیهٔ سیاسی مستقل
دارای جمعیتی ثابت
دارای نواحی ویژه</p>	<p>(۱) ناحیهٔ سیاسی منطقه‌ای
دارای سازهٔ انسانی
دارای حکومت مرکزی</p>
<p>(۴) ناحیهٔ سیاسی مستقل
دارای سرزمینی مشخص
دارای حکومت مرکزی</p>	<p>(۳) ناحیهٔ سیاسی منطقه‌ای
دارای سازهٔ انسانی
دارای نواحی خودمختار</p>

پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

- امروزه ۱۹۳ کشور مستقل در جهان وجود دارد که عضو سازمان ملل متحد هستند.
- هر کشور بخشی از سطح زمین را اشغال کرده و زیستگاه مشترک افرادی است که به آن کشور تعلق دارند.

کشور عبارت است از:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

یک ناحیهٔ سیاسی مستقل دارای سرزمین مشخص، جمعیت دائمی و مقیم و حکومت مرکزی است که بر امور داخلی و خارجی خود، حاکمیت دارد.

هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام یک از انواع مرز از لحاظ شکل گیری است؟

الف) تعیین مرز با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی

ب) مرزهایی با قدمت بالا

ج) مرزهایی بدون در نظر گرفتن شرایط فرهنگی

۱) تطبیقی - پیشتاز - تحمیلی

۲) تحمیلی - تطبیقی - پیشتاز

۳) تطبیقی - تطبیقی - تحمیلی

۴) پیشتاز - تحمیلی - تحمیلی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

انواع مرز از نظر پیدایش:

بررسی عبارت‌ها:

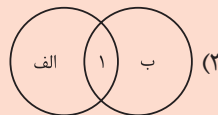
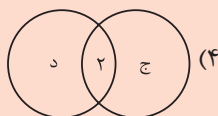
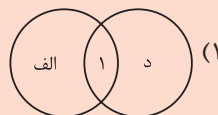
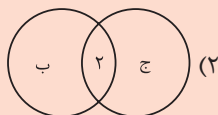
پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) در مرزهای تطبیقی، تعیین خط مرزی با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی انجام می‌شود.

ب) مرزهای پیشتاز، مرزهایی هستند که قدمت بالایی دارند، یعنی پیش از قرارگیری ملت‌های مختلف در اطراف آن، تعیین شده‌اند.

ج) مرزهای تحمیلی، مرزهایی هستند که بدون در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین شده‌اند.

مرز هر یک از کشورهای زیر در دسته کدام یک از مرزهای طبیعی (۱) و مصنوعی (۲) قرار دارند؟
الف) آمریکا - کانادا ب) آرژانتین - برزیل ج) ایران - افغانستان د) کره شمالی - کره جنوبی

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

کارت Box

انواع مرز: مرز بین کشورها را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: (۱) مرزهای طبیعی (۲) مرزهای غیرطبیعی (مصنوعی)

(۱) **مرزهای طبیعی:** خطوط مرزی برخی کشورها با استفاده از پدیده‌های طبیعی مانند رود، کوه، بیابان، دریاچه، تالاب و ... مشخص می‌شود. به عبارت دیگر، مبنای تعیین مرز دو کشور، پدیده‌های طبیعی هستند که بین آن دو قرار گرفته‌اند و یا این مرز به صورت کاملاً توافقی میان دو کشور هم‌جوار تعیین شده و سپس بر روی زمین علامت‌گذاری شود.

مثال: ایران و عراق / آرژانتین و برزیل و پاراگوئه / فرانسه و اسپانیا

(۲) **مرزهای غیرطبیعی (مصنوعی):** در بخش‌هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود نداشته باشد، مرز به صورت توافق انتخاب می‌شود، در این توافق ممکن است با استفاده از مختصات جغرافیایی (مدارها و نصف‌النهارها)، خط مرزی تعیین شود، مانند مرز کره شمالی و جنوبی و یا مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجه شمالی و یا این مرز به صورت کاملاً توافقی میان دو کشور هم‌جوار تعیین شده و سپس بر روی زمین علامت‌گذاری شود.

مثال: ایران و افغانستان

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارت‌ها:

- (الف) آمریکا - کانادا ← مصنوعی (تعیین شده براساس مختصات جغرافیایی)
 (ب) آرژانتین - برزیل ← طبیعی (از یک رود به عنوان مرز استفاده شده).
 (ج) ایران - افغانستان ← مصنوعی (تعیین شده براساس توافق دو طرف)
 (د) کره شمالی و کره جنوبی ← مصنوعی (تعیین شده براساس مختصات جغرافیایی)

با توجه به موارد زیر، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

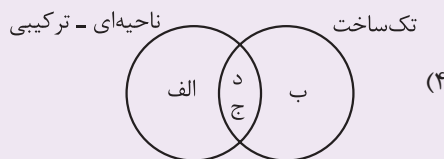
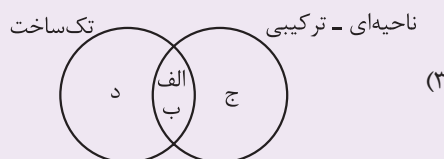
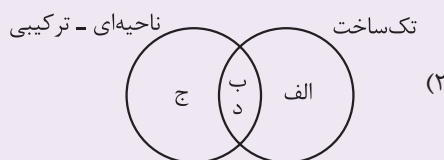
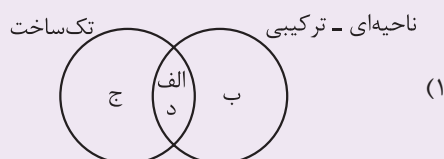
(الف) بخش‌هایی از کشور به دلیل شرایط قومی و مذهبی از استقلال محدودی در امور اجرایی برخوردار است.

(ب) قوانین و مقررات تشکیلات اداری در تمام واحدهای سیاسی و اداری کشور به صورت همسان است.

(ج) تمام واحدهای سیاسی و اداری کشور در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی می‌باشد.

(د) حکومت مرکزی حدود اختیارات واحدهای سیاسی کوچک‌تر مانند استان و شهرستان را تعیین می‌کند.

(سوال ۱۲۱ کنکور انسانی (فارج از کشور))

با توجه به عوامل بقا و پیدایش کشورها، کدام گزینه درست است؟

- (۱) حاکمیت‌ها باید برای ایجاد این عوامل تلاش کرده و آن‌ها را از ابتدا خلق کنند.
- (۲) تنها وظیفه ملت در قبال حکومت، شناسایی این عوامل و تقویت آن‌ها است.
- (۳) در صورتی که این عوامل تضعیف شود، کشور در خطر سقوط و نابودی قرار می‌گیرد.
- (۴) سرزمین و حاکمیت جزئی از این عوامل برای بقای یک کشور هستند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۰

درس‌Box

کشورهای جهان بر پایه یک یا چند عامل به وجود می‌آیند و به حیات خود ادامه می‌دهند. **هویت ملی، همبستگی ملی و پیوستگی سرزمینی** از مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشورند. در صورتی که این عوامل تضعیف شوند، آن کشور در خطر نابودی و فروپاشی قرار می‌گیرد. پس، **حکومت‌ها و ملت‌ها** باید عوامل پیدایش و بقای کشور خود را بشناسند و برای حفظ و تقویت آن‌ها بکوشند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

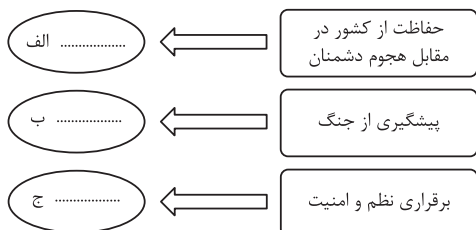
گزینه (۱): حاکمیت‌ها و حکومت‌ها، نمی‌توانند هویت ملی، همبستگی و پیوستگی سرزمینی را از نو خلق کنند، آن‌ها صرفاً می‌توانند از این عناصر حفاظت کرده و یا با تلاش زیاد، آن را گسترش دهند.

گزینه (۲): تنها وظیفه ملت در قبال حکومت، شناسایی این عوامل و تقویت آن‌ها است. نادرست ← یکی از وظایف ملت چنین است و این وظیفه در قبال حفظ کشور است نه حکومت.

گزینه (۳): در صورتی که به این عوامل بی‌توجهی شود، کشور در خطر سقوط قرار می‌گیرد. درست

گزینه (۴): سرزمین و حاکمیت جزئی از این عوامل برای بقای یک کشور هستند. نادرست ← حاکمیت جزء عوامل بقای یک کشور نیست.

با توجه به مفهوم «وظایف عمده مدیریت کشور»، کدام گزینه، نمودار زیر را به ترتیب و به درستی کامل می‌کند؟

(۱) روابط خارجی - اداره سازه انسانی - اداره امور سرزمین

(۲) اداره امور سرزمین - روابط خارجی - اداره سازه انسانی

(۳) اداره سازه انسانی - اداره امور سرزمین - روابط خارجی

(۴) اداره امور سرزمین - اداره سازه انسانی - روابط خارجی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

بررسی موارد:

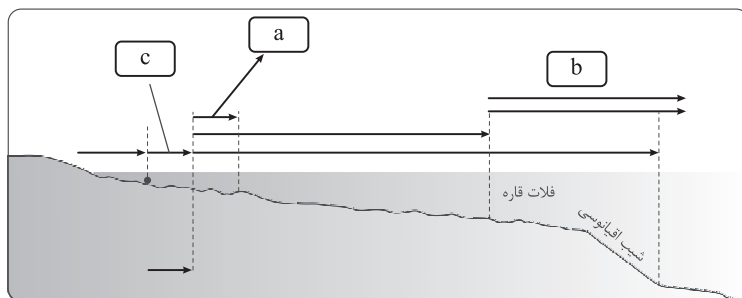
پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) حفاظت از کشور در مقابل هجوم دشمنان، مربوط به اداره امور سرزمین است.

ب) پیشگیری از جنگ، مربوط به روابط خارجی

ج) برقراری نظم و امنیت، اداره سازه انسانی

۷۸ کدام گزینه مناطق مشخص شده را به درستی تکمیل می‌کند؟

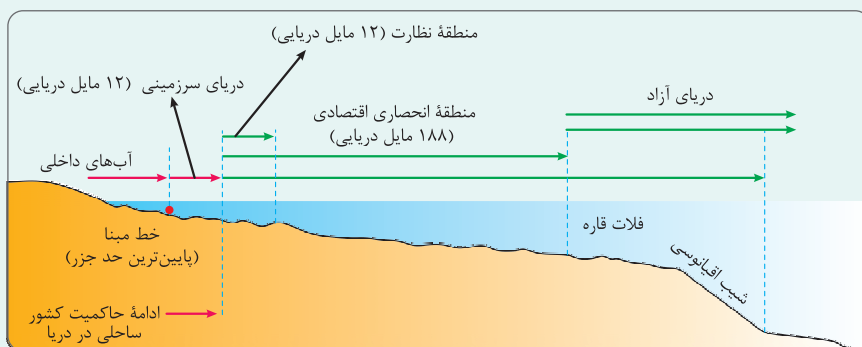
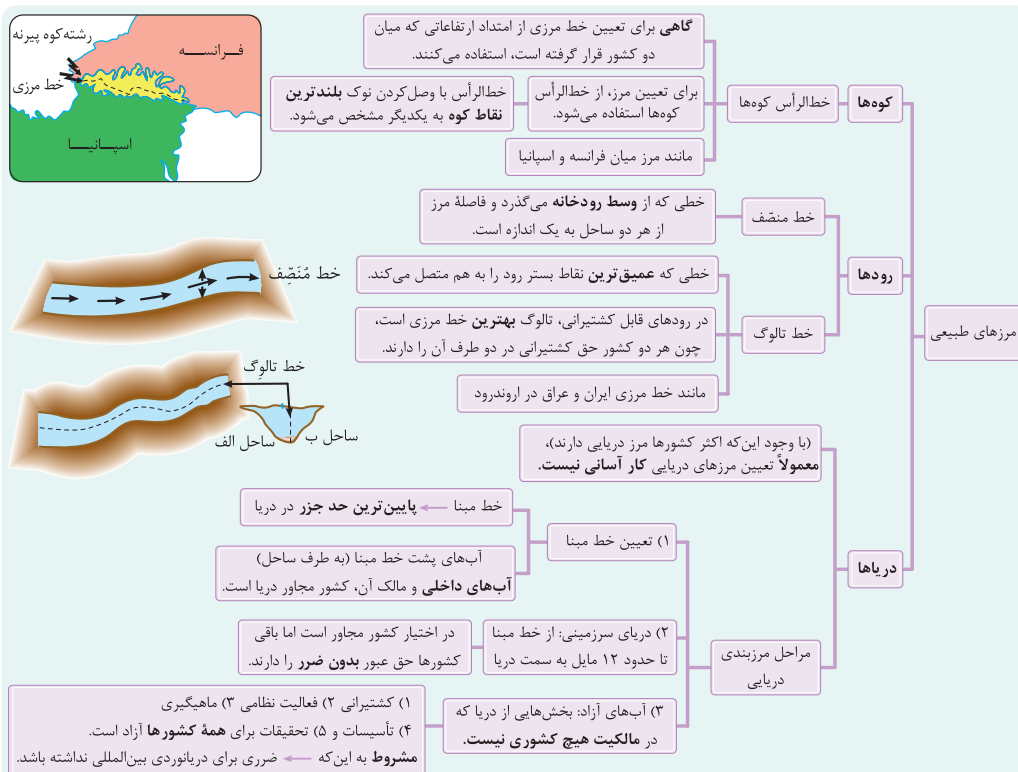

- ۱) a ← منطقه نظارت / b ← دریای آزاد / c ← دریای سرزمینی
 ۲) a ← دریای آزاد / b ← منطقه نظارت / c ← دریای سرزمینی
 ۳) a ← منطقه انحصاری اقتصادی / b ← دریای سرزمینی / c ← آب‌های داخلی
 ۴) a ← دریای سرزمینی / b ← آب‌های داخلی / c ← منطقه انحصاری اقتصادی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

جغرافیا

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی موارد:

a ← منطقه نظارت

b ← دریای آزاد

c ← دریای سرزمینی

در کدام گزینه به درستی ابتدا عبارات نادرست و سپس عبارات درست ذکر شده‌اند؟

الف) برای تعیین مرز آبی و کوهستانی به ترتیب از خط مبنا و خط الرأس استفاده می‌شود.

ب) داشتن قابلیت دفاعی مناسب و نزدیک بودن به مرزها از ویژگی‌های یک پایتخت خوب است.

ج) استفاده از مختصات جغرافیایی، یکی از روش‌های تعیین مرزهای طبیعی است.

د) بهترین نوع مرز در رودهای قابل کشتیرانی خط تالوگ است.

ه) هر کشور، حاکم فضای بالای سرزمین خود است.

و) از زمان جنگ جهانی اول تاکنون، نیمی از کشورهای دنیا درگیر اختلافات مرزی بوده‌اند.

۱) الف - د / ب - ج - و / الف - د - ه

۲) ب - ج - و / الف - د - ه

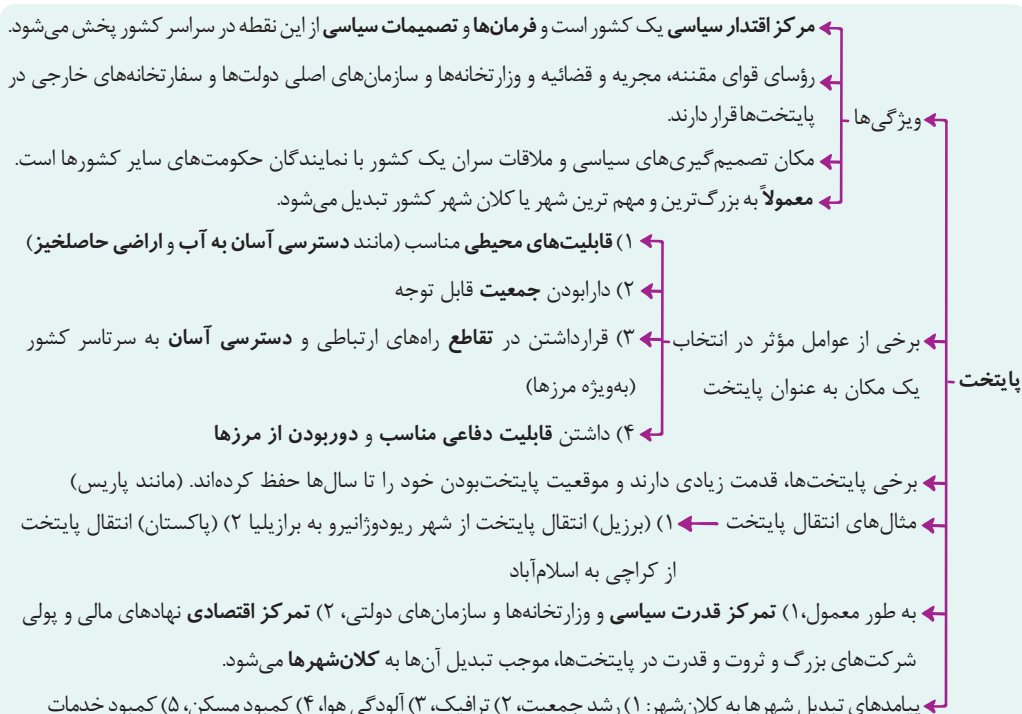
۳) و - الف - ه / ج - ب - د

۴) د - ه - ب - ج / الف - و

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

بررسی عبارت‌های نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ب) داشتن قابلیت دفاعی مناسب و نزدیک بودن به مرزها از ویژگی‌های یک پایتخت خوب است. — دوری از مرزها یک مزیت است، نه نزدیکی.

ج) استفاده از مختصات جغرافیایی یکی از روش‌های تعیین مرزهای طبیعی است. — یکی از روش‌های تعیین مرز مصنوعی است.

و) از زمان جنگ جهانی اول تاکنون، نیمی از کشورهای دنیا درگیر اختلافات مرزی بوده‌اند. — از زمان جنگ جهانی دوم

کدام گزینه اطلاعات درستی از الگوی مدیریت سیاسی کشورهای زیر ارائه می‌دهد؟

الف) روسیه ب) انگلستان ج) فرانسه د) استرالیا

- ۱) «الف» و «ج» برخلاف «ب» به چند ایالت تقسیم می‌شوند و ایالت‌های آنان اختیارات زیادی دارند.
- ۲) در «ب» همانند «د» یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند.
- ۳) «ب» همانند «ج» اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز دارد.
- ۴) «د» همانند «الف» دارای یک نظام فدرال است و هر ایالت قوه مقننه خود را دارد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

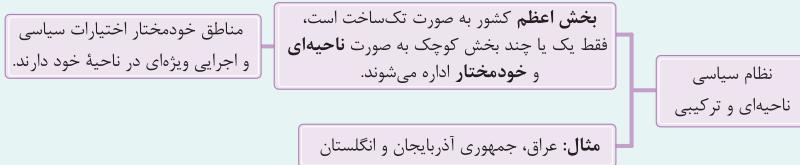
درس Box

حکومت‌ها از نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشور و توزیع قدرت در پهنه سرزمین، به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند:

انواع نظام مدیریت سیاسی فضا در کشورهای جهان

کشورهای فدرال و کشورهای یکپارچه از نظر واگذاری اختیارات به واحدهای سیاسی - اداری، کاملاً شبیه به هم نیستند و (۱) درجه و میزان تمرکز حکومت و همچنین (۲) اختیارات واحدها در آنها متفاوت است.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نظام سیاسی روسیه و استرالیا، فدرال است.

نظام سیاسی انگلستان، ناحیه‌ای (و ترکیبی) است.

نظام سیاسی فرانسه، تک‌ساخت (یکپارچه) است.

براساس دیدگاه ابن سینا در مورد حقیقت انسان و روح، کدام گزاره بهترین و دقیق ترین توصیف از روح انسانی است؟

- (۱) روح انسانی پس از کامل شدن اندامها در دوره جنینی از سوی خداوند به او اعطا می شود و علوم را همراه خود دارد.
- (۲) روح انسانی هنگامی به انسان عطا می شود که همه اندامهای بدن تکامل یابند و این روح می تواند علم را با واسطه به دست آورد.
- (۳) روح انسانی تنها از نظر اخلاقی و معنوی اهمیت دارد، چون توانایی کسب علم را بدون واسطه از طریق تفکر دارد.
- (۴) روح انسانی همراه با رشد جسم در دوره جنینی رشد می کند و پس از تولد و از طریق تفکر، توانایی علم آموزی را دارد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از نظر ابن سینا هنگامی که بدن دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و اندامهای او کامل شدند، روح انسانی از جانب خداوند به او اعطا می شود. این روح حقیقتی غیرمادی و از جنس موجودات مجرد است و از طریق تفکر می تواند علم، اخلاق، عشق، دوستی و معنویت را در خود پدید آورد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه (۱): روح انسانی، علوم را پس از تولد و از طریق تفکر به دست می آورد و علوم را از ابتدا همراه خود ندارد.

گزینه (۳): توانایی کسب علم از طریق تفکر، یک توانایی با واسطه است نه بی واسطه.

گزینه (۴): از نظر ابن سینا روح پس از تکامل اندامهای بدنی، به انسان اعطا می شود و همراه با جسم در دوره جنینی رشد ندارد.

کدام گزینه با نظر سهروردی دربارهٔ نفس تطابق دارد؟

- (۱) چون نفس انسان در حقیقت به مشرق عالم تعلق دارد، در ذات کامل و نورانی است و نیازی به کسب شایستگی و نور ندارد.
- (۲) جسم انسان دارای دو بُعد نورانی و ظلمانی است و کسب شایستگی و نورانیت فقط مربوط به بُعد نفسانی انسان نیست.
- (۳) خداوند همان مشرق عالم است و نفس انسان حقیقتی است از مغرب که مشتاق حرکت به سوی آن جا است.
- (۴) نفس انسان نور مطلق نیست و می‌تواند نورانیت بیشتری کسب کرده و حقایق هستی را بهتر درک کند.

پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

از نظر سهروردی خداوند نور محض است و سایر مراتب وجود، نور هستی خود را از نورالانوار دریافت می‌کنند، اما چون نور کامل نیستند، ترکیبی از نور و ظلمت‌اند.

نفس انسان که جنبهٔ نورانی وجود او است می‌تواند از طریق کسب نورانیت بیشتر، حقایق هستی را بهتر رؤیت کند.

هرچند نفس، جنبهٔ نورانی وجود انسان است ولی از نظر سهروردی نور مطلق فقط خداوند است و از نظر او همهٔ موجودات جز خداوند ترکیبی از نور و ظلمت هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): نفس انسان از ابتدا حقیقتی کامل و نورانی محض نیست.

گزینهٔ (۲): جسم انسان بُعد ظلمانی وجود انسان و نفس بُعد نورانی وجود او است و جسم نمی‌تواند نورانیت کسب کند.

گزینهٔ (۳): نفس انسان حقیقتی است مربوط به مشرق که از آن جا دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن جاست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سهروردی حقیقت نفس و نحوهٔ تکامل آن را با استفاده از مفهوم «نور» چگونه تشریح می‌کند؟

(سؤال ۲۲ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

ابیات زیر، به کدام اصل پذیرفته شده در حکمت متعالیه در مورد انسان اشاره دارد؟

«از جمادی مُردم و نامی شدم وز نما مُردم به حیوان بر زدم
مُردم از حیوانی و آدم شدم پس چه ترسم کی ز مردن کم شدم
حمله دیگر بمیرم از بشر تا برآرم از ملائک پر و سر
بار دیگر از ملک قربان شوم آن چه اندر وهم ناید آن شوم»

(۱) روح انسانی ظرفیت و استعداد برای تکامل بی‌نهایت دارد و یقیناً در سیر تدریجی روحانی به آن می‌رسد.

(۲) در ابتدای تولد انسان، نمی‌توانیم درباره هویت وی در آینده نظری بدهیم؛ زیرا او دارای اختیار است.

(۳) خداوند که خیر محض است، فقط استعداد صفات خیر را در وجود انسان قرار داده ولی فعال شدن آن‌ها، به گزینش‌ها و سبک زندگی افراد بستگی دارد.

(۴) روح انسانی آخرین درجه تکامل در عالم هستی است و روح موجودات زنده وقتی به این درجه می‌رسد، به نهایت ظرفیت خود رسیده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۰

درس‌Box

از منظر حکمت متعالیه که دیدگاه فلسفی ملاصدرا است، انسان باید با اختیار و اراده خود، ظرفیت متعالی روح خویش را به فعلیت برساند. یعنی باید مسیر تکاملی به سوی خدا را انتخاب نماید و با ایمان و عمل این مسیر را طی کند. البته او اختیار دارد که مسیرهای دیگری غیر از مسیر تکامل را برگزیند. بنابراین در ابتدای زندگی هر انسانی معلوم نیست وی چه هویتی خواهد داشت.

از آن‌جا که انسان موجودی مختار است، می‌تواند از طریق انتخاب‌ها، گزینش‌ها و سبک زندگی خود صفات خوب یا بد که به صورت بالقوه و استعدادی در انسان وجود دارد را در خود به وجود آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): درست است که انسان استعداد رسیدن به کمالات بی‌نهایت را دارد، اما این استعداد، به معنای رسیدن حتمی وی به کمالات نیست؛ انسان باید با اختیار و اراده خود این ظرفیت را به فعلیت برساند.

گزینه (۳): هم صفات نیک و هم صفات زشت و ناپسند در وجود انسان به صورت بالقوه وجود دارند و بالفعل شدن هر کدام از آن‌ها، به گزینش‌ها و شیوه زندگی افراد مربوط است.

گزینه (۴): ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد. مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می‌گذرد و به انسان می‌رسد، ظرفیتی بی‌نهایت پیدا می‌کند و به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در فلسفه صدرایی، رابطه میان روح و بدن، چگونه توصیف می‌شود؟

(۱) روح نتیجه رشد و تکامل بدن است و در مراحل ابتدایی رشد بدن، به آن ملحق می‌شود.

(۲) روح و بدن با هم وحدتی حقیقی دارند، به طوری که بدن، باطن روح است.

(۳) نشاط روح می‌تواند موجب سلامت جسم شود، زیرا این دو گرچه از هم مجزا هستند، اما بر یکدیگر اثر می‌گذارند.

(۴) روح از ابتدا به صورت بالقوه در بدن انسان وجود دارد و در نتیجه رشد و تکامل آن به فعلیت می‌رسد و ایجاد می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

حکمت متعالیه ← نام مکتب فلسفی ملاصدرا است. از دیدگاه این مکتب، حقیقت انسان، همان گونه که بسیاری دیگر از فیلسوفان گفته‌اند، حقیقتی دو بُعدی است: روح و بدن. اما روح، براساس این مکتب، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، ← بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

از نظر ملاصدرا ← روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند، ← بلکه این دو وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که روح، باطن بدن است. ← بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتد، ← در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، ← بر روح تأثیر می‌گذارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وقتی ملاصدرا معتقد است که روح، نتیجه رشد و تکامل بدن است، یعنی استعداد ایجاد روح در بدن از ابتدا موجود بوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): درست است که روح، نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است؛ اما چیزی نیست که به بدن ضمیمه یا ملحق بشود.

گزینه (۲): روح باطن بدن است نه برعکس.

گزینه (۳): جسم و روح در تفکر صدرایی بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند، اما روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند.

کدام مورد را می‌توان نقد فیلسوفان مسلمان به انسان‌شناسی فیلسوفان ماتریالیست یا داروینیست دانست؟

- (۱) نفس انسان به طور ذاتی ویژگی‌های اخلاقی را می‌شناسد.
- (۲) بدون پذیرش نفس، انسان با سایر حیوانات یکسان خواهد بود.
- (۳) اگر وجود نفس را نپذیریم، اخلاقیات در جامعه از بین می‌روند.
- (۴) بدون قبول نفس، ارزش‌هایی مانند کرامت انسان و ... بی‌معنا هستند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بسیاری از فیلسوفان مسلمان دوره معاصر تأکید می‌کنند که نمی‌توان انسان را به یک موجود صرفاً مادی و زمینی تقلیل داد و در همان حال برای او ویژگی‌های متعالی و ارزشمندی مانند آزادی، کرامت انسانی، نوع‌دوستی و فضایی از این قبیل قائل شد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این عقیده فلاسفه مسلمان است، ولی نقد آن‌ها بر انسان‌شناسی ماتریالیستی نیست.

گزینه (۲): این عبارت ادعای فیلسوفان ماتریالیست است نه نقد نظریه آن‌ها.

گزینه (۳): این نظریه کانت است که توسط آن وجود نفس را در انسان اثبات می‌کند.

این بیت شعر از مولوی به طور مستقیم به کدام گزینه اشاره دارد؟

«مرغ باغ ملکوتیم نیم از عالم خاک چند روزی قفسی ساخته‌اند از بدنم»

(۱) ظرفیت بی‌نهایت روح انسان (۲) دو ساحتی بودن وجود انسان

(۳) تمایل نفس برای رسیدن به ملکوت (۴) احاطه بدن انسان بر نفس

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

این عبارت از مولوی به این معناست که انسان دارای دو بُعد جسمانی و روحانی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱) و (۳): این دو عبارت در فلسفه ملاصدرا مطرح شده است، ولی به طور مستقیم در این بیت نیامده است.

گزینه (۴): از نظر فیلسوفان مسلمان، بدن بر نفس احاطه و تسلط ندارد.

کدام فیلسوف مسلمان در توصیف روح، مانند عارفان نیز سخن گفته است؟

- (۱) ابن سینا (۲) سهروردی (۳) ملاصدرا (۴) فارابی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ابن سینا در توضیحاتی که درباره روح می‌دهد پا را از توضیحات فلسفی فراتر گذاشته و همچون عارفان، برای روح جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت قائل شد.

کدام مثال در توضیح دیدگاه ملاصدرا درباره نسبت روح و بدن مناسب‌تر است؟

- (۱) ریشه و ساقه یک درخت
(۲) آب و رودخانه
(۳) پشت و روی کاغذ
(۴) نیمکره راست و چپ مغز

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در حکمت ملاصدرا اساساً دو حقیقت مجزا وجود ندارد. بلکه روح، نتیجه رشد و تکامل جسم است؛ یعنی جسم و روح، ظاهر و باطن یکدیگرند. بنابراین در یکدیگر تأثیر متقابل دارند.
پشت و روی کاغذ در واقع یک حقیقت هستند که ظاهر و باطن یکدیگرند.
بررسی سایر گزینه‌ها:
در سایر گزینه‌ها با دو حقیقت مواجه هستیم که این دوگانگی به هیچ‌وجه با نگاه حکمت متعالیه درباره نفس انسان انطباقی ندارد.

۸۹ نفس انسان در نگاه سهروردی نیست.

- (۱) حقیقتی مشرقی
(۲) نور کامل
(۳) دارای قابلیت رشد و تعالی
(۴) مسافر مغرب

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۰

درس Box

سهروردی می‌گفت خدا یا همان نورالانوار، مشرق عالم است و از خداست که انوار بعدی طلوع می‌کنند و آن‌جا که نور وجود به پایین‌ترین حدّ خود می‌رسد، مغرب عالم قرار گرفته است.

از نظر سهروردی خدا یا نورالانوار، نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد. سایر مراتب وجود (سایر موجودات)، نور هستی خود را از او دریافت می‌کنند، ولی چون نور کامل نیستند، ترکیبی از نور و ظلمت‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱) و (۴): از نظر سهروردی، نفس انسان حقیقی است مربوط به مشرق عالم که از آن‌جا دور مانده و مشتاق بازگشت به آن‌جاست.

گزینه (۳): از نظر سهروردی نفس انسان در صورت کسب شایستگی از طریق تزکیه و تهذیب می‌تواند رشد کند و به مراتب بالاتری از نور دست‌یابد و حقایق را بهتر مشاهده کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در رابطه با دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره حقیقت انسان، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) نظریه انسان‌شناسی آن‌ها به طور کامل تحت تأثیر آموزه‌های افلاطون و ارسطو بود.
- (۲) کشف و شهودهای عارفانه در تعریف انسان از نگاه فیلسوف مسلمان تأثیرگذار بوده است.
- (۳) نحوه تعریف قرآن از انسان مانند صفت جانشینی خدا در پذیرش بُعد غیرمادی انسان بی‌تأثیر نبوده است.
- (۴) همه فیلسوفان مسلمان به طور قطعی انسان را حقیقتی دو بُعدی می‌دانند و فقط در نحوه ارتباط آن‌ها اختلاف نظر دارند.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره حقیقت انسان تحت تأثیر تعالیم اسلام و همچنین با الهام از آموزه‌های افلاطون و ارسطو شکل گرفته است.

در این میان آیات قرآنی که درباره انسان و ویژگی‌های او بیان شده‌اند، در تفکر آن‌ها و تعریف انسان تأثیرگذار بوده است. هرچند مبنای این عبارت در مکاتب مختلف اخلاقی، متفاوت است، ولی نتیجه عملی آن یکی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): فیلسوفان مسلمان که یا خود عارف بودند یا عارفانی را می‌شناختند که برخی از مفاهیم را شهود می‌کردند، معتقد بودند که شهود در توان بدن مادی نیست.

گزینه (۳): صفاتی که خدا در قرآن درباره انسان بیان می‌کند، مانند خلیفه خدا، مسجود فرشتگان و ... نشان از وجود حقیقتی غیر از بدن در انسان دارد.

گزینه (۴): همه فلاسفه مسلمان انسان را یک موجود دو بُعدی و متشکل از روح و جسم می‌دانند.

(سوال ۱۳۷ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

کدام یک، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«از نظر فیلسوفان مسلمان نمی‌توان انسان را فقط یک حیوان پیشرفته دانست و در عین حال او را»

- (۱) دارای خردی دانست که قادر به شناخت جهان و قوانین آن است.
- (۲) قادر به شهود مراتب برتر هستی از طریق سلوک و تزکیه نفس دانست.
- (۳) واجد ویژگی‌های متعالی و ارزشمند، چون آزادگی و نوع دوستی، برشمرد.
- (۴) مخلوقی دانست که دارای شوق درونی به بقا و حرکت به سوی کمالات خویش است.